

**Центр політичних досліджень
Кафедра політології ЛНУ ім.І.Франка**

Збірник аналітичних матеріалів

Львів – 2011

Аналіз передвиборчих програм основних кандидатів у президенти України 2010 року

Виходячи із українських політичних реалій, та наявного передвиборчого процесу, аналіз програмних положень кандидатів у президенти є одним з пріоритетних напрямків дослідження раціональних факторів виборчих реалій. Формальна задекларованість політичних позицій кандидатів визначається, власне, у їхніх програмах, і навіть той всезагальний популістський стиль українського політикуму, не дає підстав нехтувати значенням програм політичного курсу його основних акторів. Тому, ми вважаємо, що саме усесторонній кількісний та якісний аналіз передвиборчих позицій кандидатів є неможливим без такого аналізу їх офіційних передвиборчих програм.

Якими б туманними, нереальними чи надто загальними не були положення досліджуваних нами документів, ми все ж бачимо можливим виведення з них певних закономірностей та перспектив розвитку політичної системи України.

Мета дослідження:

1. Висвітлення загального рівня компетентності кандидатів та їх можливості адекватного вирішення актуальних проблем.
2. Інтерпретація головних пріоритетів передвиборчих програм кандидатів.
3. Порівняльний аналіз кількісних параметрів передвиборчих програм основних кандидатів.
4. Формування адекватного та критичного ставлення громадськості до передвиборчих програм кандидатів у президенти; підвищення авторитету політичної програми у передвиборчому процесі.
5. Зміна уявлення кандидатів про головні вимоги до структури та змісту передвиборчих програм.
6. Аналіз потенційних векторів державної політики.

Цільові групи:

1. Політичні сили.
2. Громадські організації, рухи, недержавні аналітичні центри.
3. Виборці – учасники виборчого процесу 2010 року в Україні.

Об'єкти аналізу:

1. Програми кандидатів у президенти України (2010 р.)
2. Пріоритетність ключових напрямків державної політики: громадська думка.

Завдання:

1. Дослідити основні пріоритети державної політики що задекларовані у передвиборчих програмах кандидатів у президенти України.
2. Провести порівняльний аналіз кількісних параметрів передвиборчих програм.
3. Провести функціональний аналіз програм кандидатів у президенти.
4. Проаналізувати ступінь відповідності змісту кожної окремої складової програми інтересам та потребам, які найбільше турбують громадян.
5. Аналіз показників рівня конкретизації запропонованих в програмі шляхів та механізмів реалізації програмних положень.
6. Виведення інтегральної оцінки якості передвиборчих програм.

Методи:

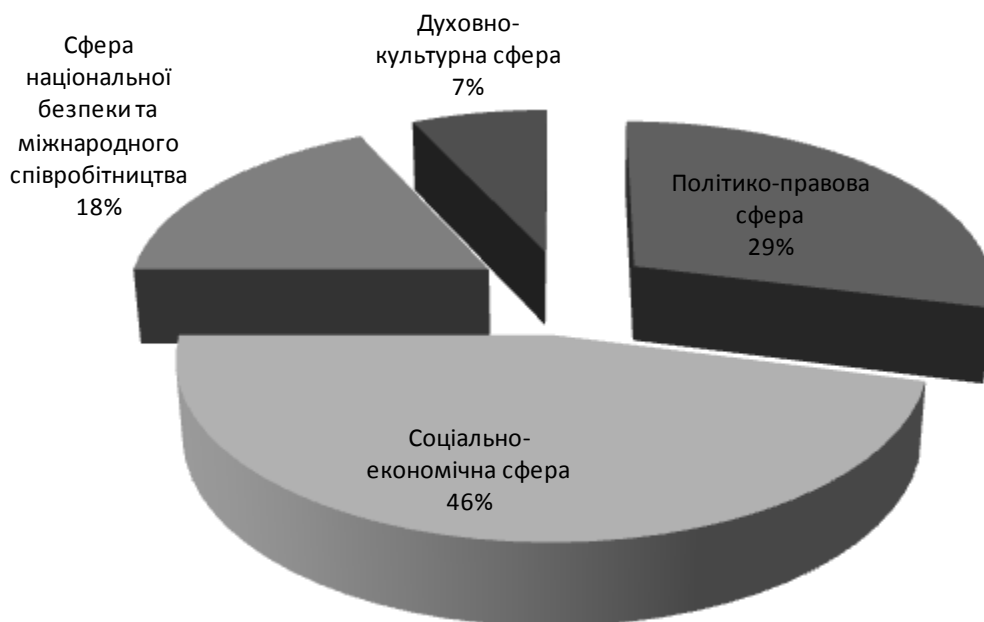
1. Контент-аналіз.
2. Експертне опитування.

1. ПРІОРИТЕТИ КАНДИДАТІВ, ЩО ВИЗНАЧЕНІ В ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОГРАМ

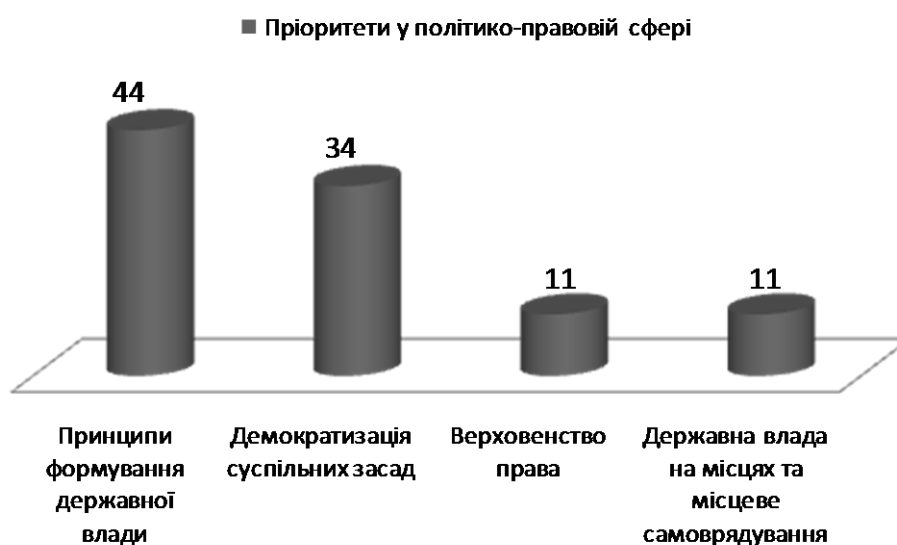
Сергій Тігіпко.

Чіткість формулювання передвиборчих пріоритетів та можливих шляхів їх реалізації за 5 бальною шкалою – **5**.

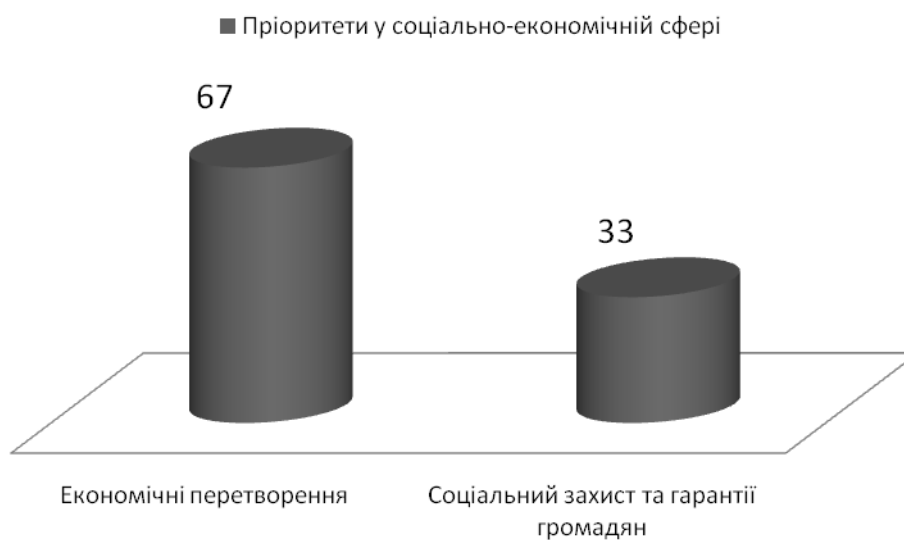
Пріоритети державної політики визначені в передвиборчій програмі С.Тігіпка

Пріоритети у політико-правовій сфері

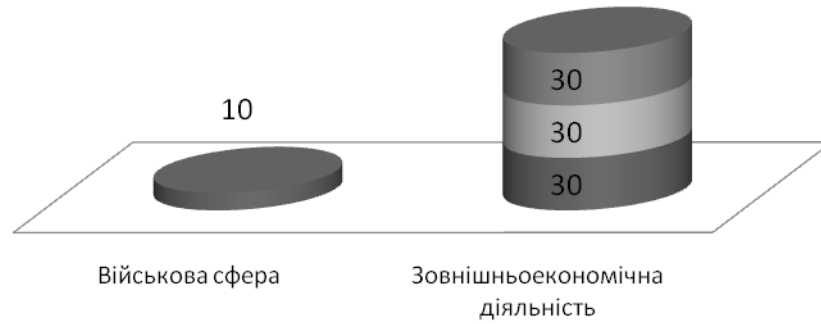

Пріоритети у соціально-економічній сфері

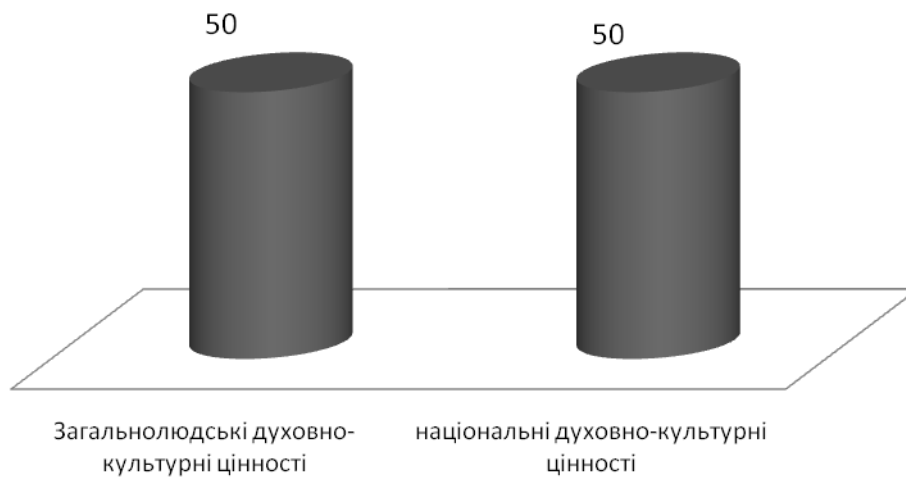
Пріоритети у сфері національної безпеки та міжнародного співробітництва

- Європейський вектор
- Співробітництво з Росією
- Придністровський регіон, Індія, Китай

Пріоритети у духовно-культурній сфері

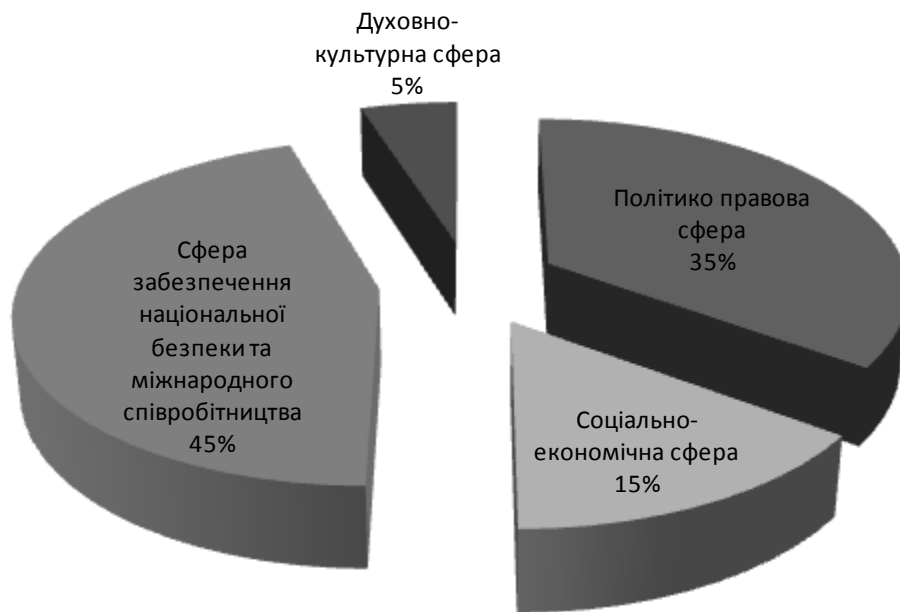
- Пріоритети у духовно-культурній сфері

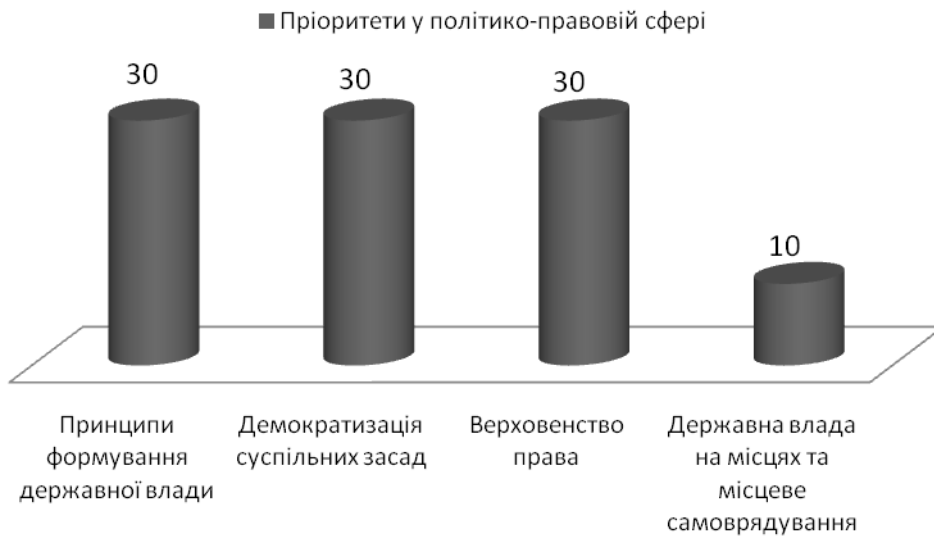
Арсеній Яценюк

Чіткість формулювання передвиборчих пріоритетів та можливих шляхів їх реалізації за 5 бальною шкалою – **2**.

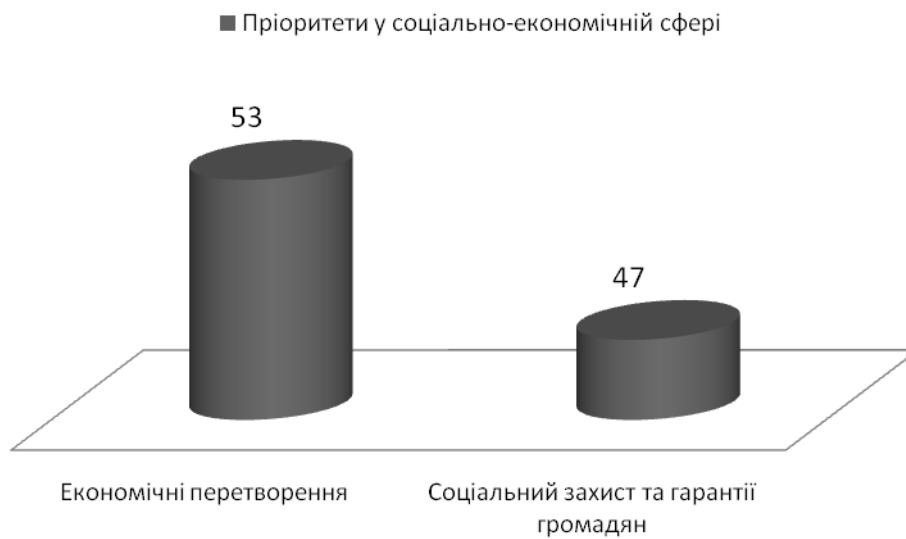
Пріоритети державної політики визначені в передвиборчій програмі А.Яценюка

Пріоритети у політико-правовій сфері

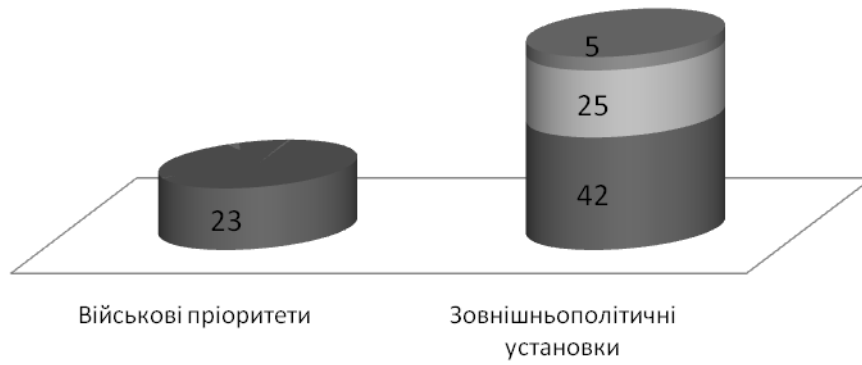

Пріоритети у соціально-економічній сфері

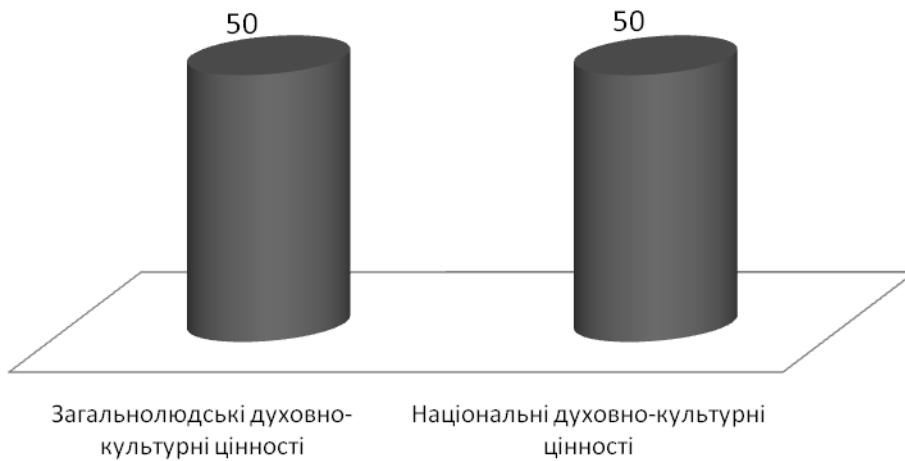
Пріоритети у сфері національної безпеки та міжнародного співробітництва

■ Східноєвропейський простір ■ Об'єднана Європа ■ Співпраця з США та Китаєм

Пріоритети у духовно-культурній сфері

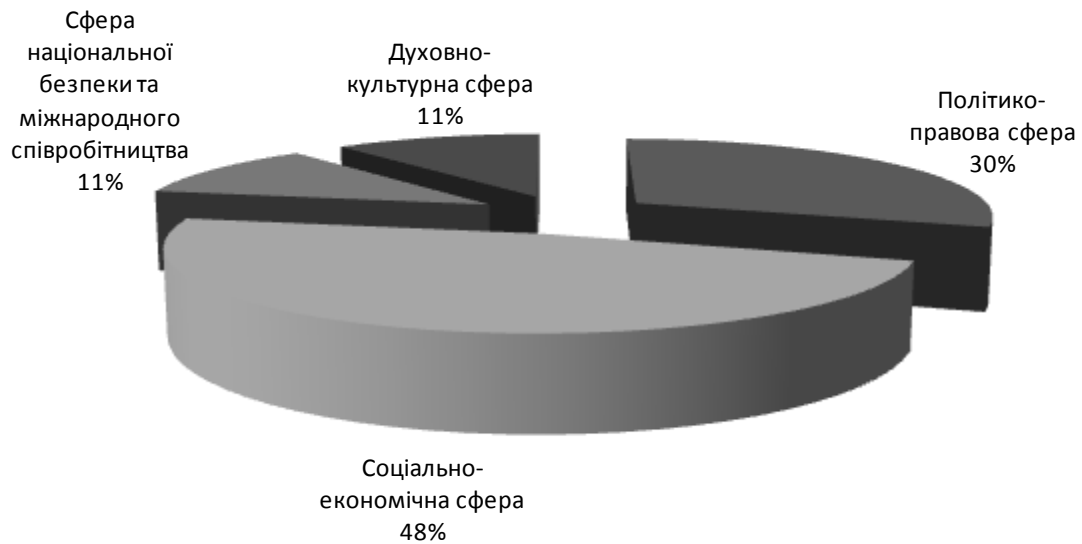
■ Пріоритети у духовно-культурній сфері

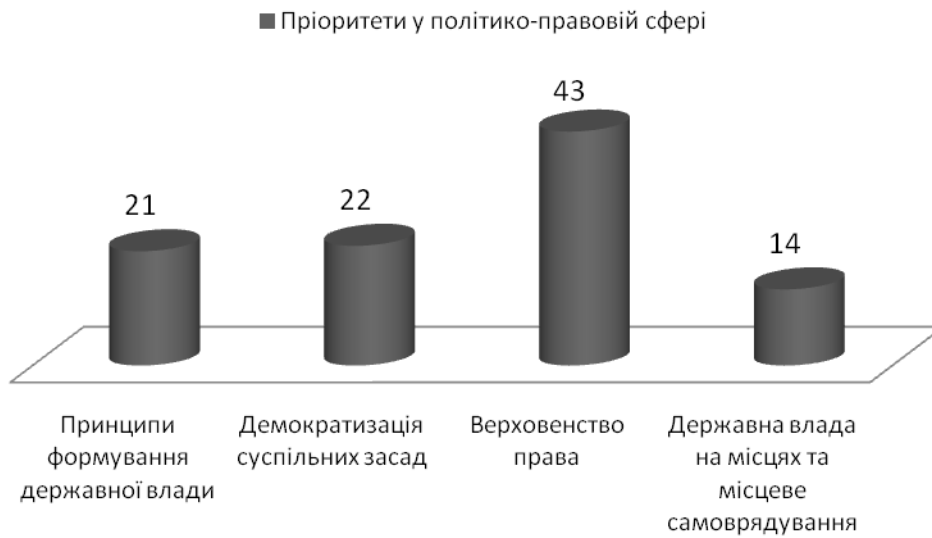
Ю.Тимошенко

Чіткість формулювання передвиборчих пріоритетів та можливих шляхів їх реалізації за 5 бальною шкалою – **5**.

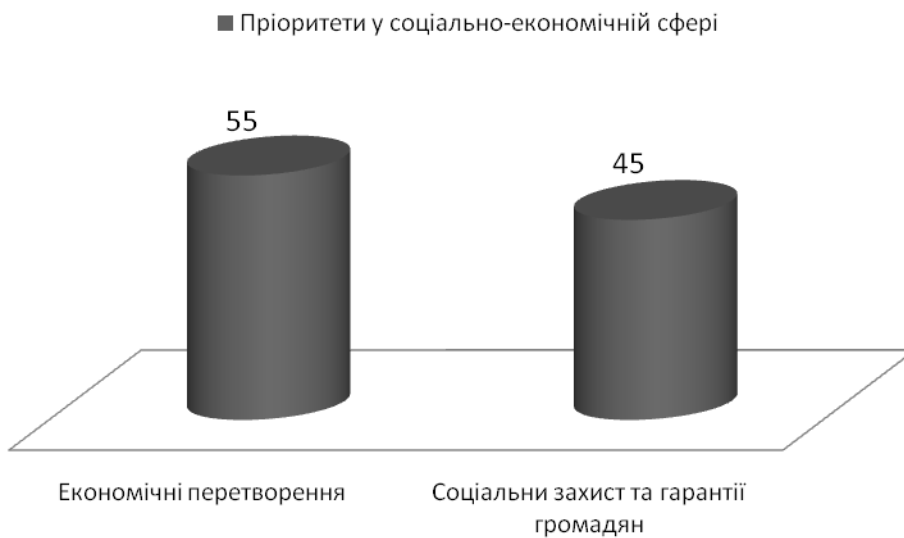
Пріоритети державної політики визначені у передвиборчій програмі Ю.Тимошенко

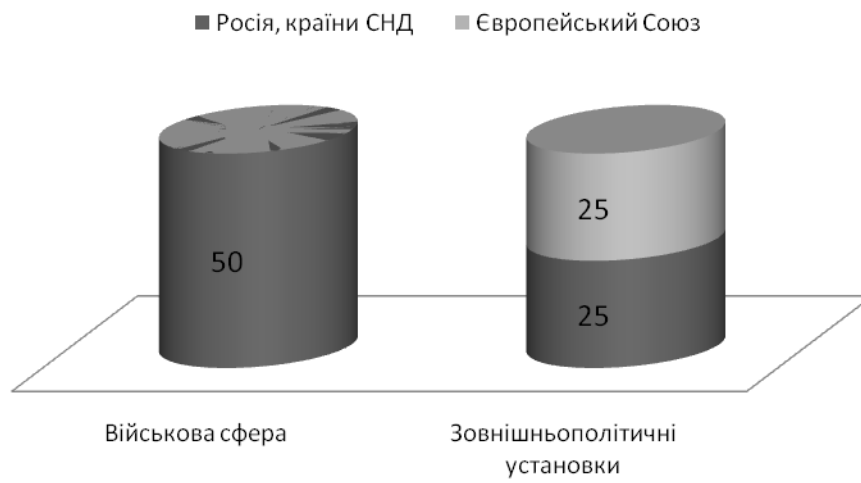
Пріоритети у політико-правовій сфері

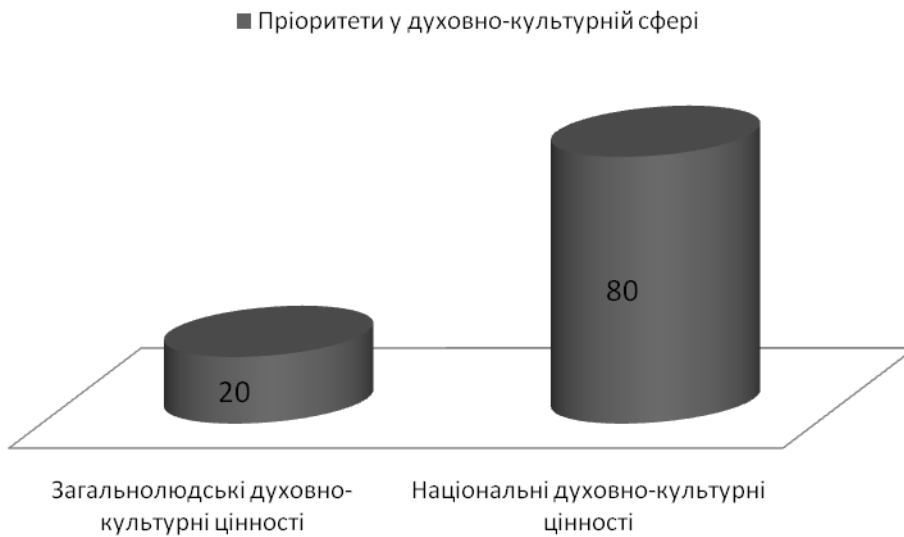
Пріоритети у соціально-економічній сфері

Пріоритети у сфері національної безпеки та міжнародного співробітництва

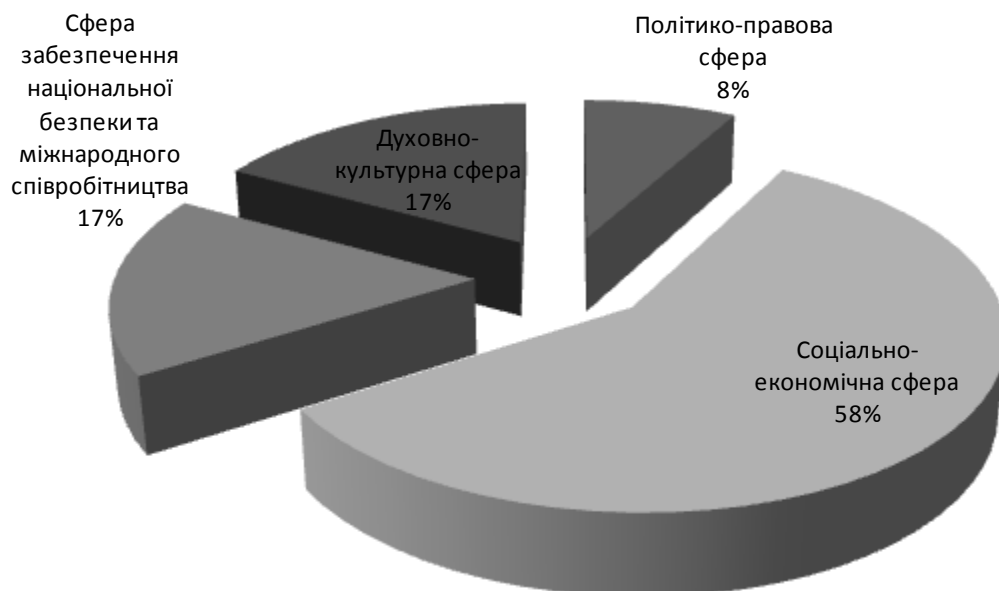
Пріоритети у духовно-культурній сфері

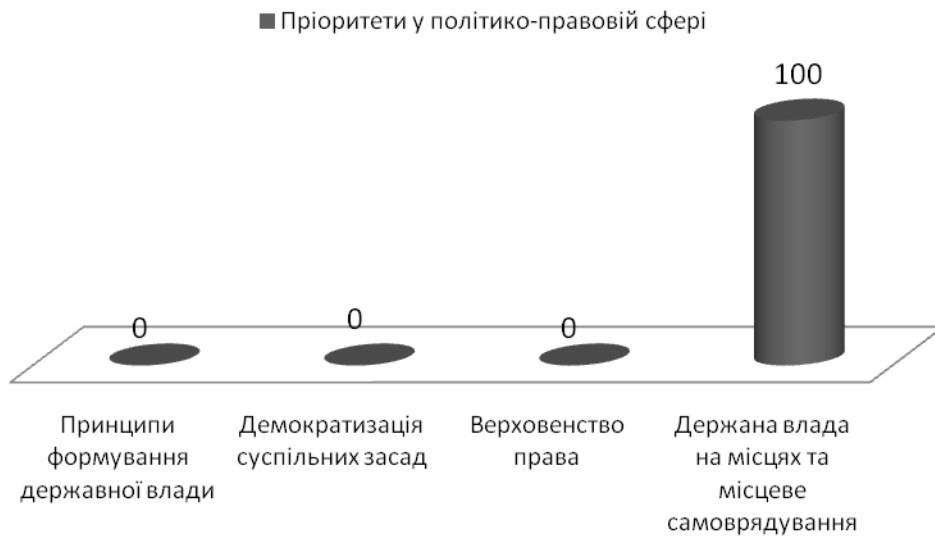
В.Янукович

Чіткість формулювання передвиборчих пріоритетів та можливих шляхів їх реалізації за 5 бальною шкалою – **5**.

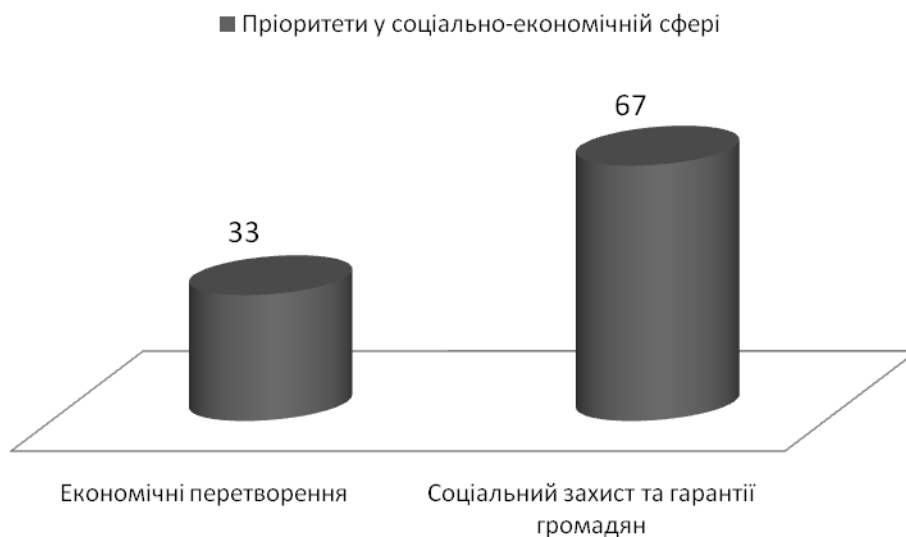
Пріоритети державної політики визначені у передвиборчій програмі В.Януковича

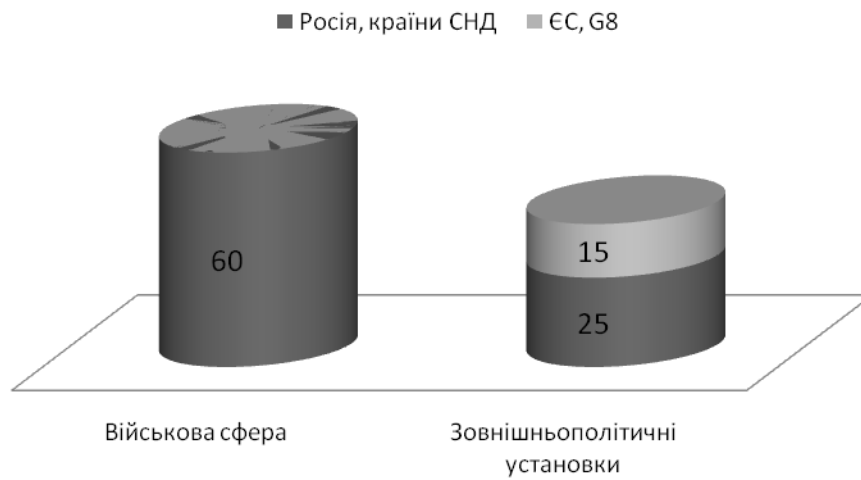
Пріоритети у політико-правовій сфері

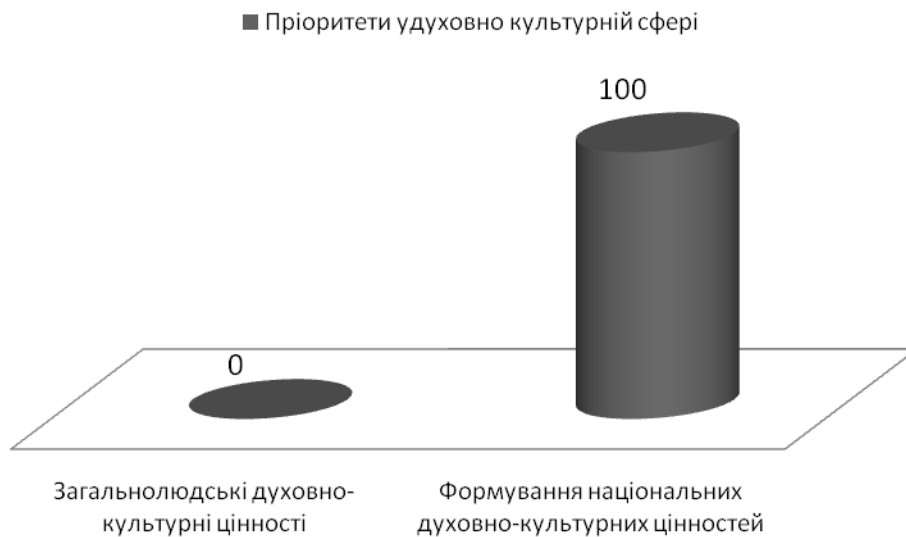
Пріоритети у соціально-економічній сфері

Пріоритети у сфері національної безпеки та міжнародного співробітництва

Пріоритети у духовно-культурній сфері

2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОГРАМ ОСНОВНИХ КАНДИДАТІВ

ТАБЛИЦЯ № 1.

КРИТЕРІЙ ПОРІВНЯННЯ	С.ТІГІПК О	А.ЯЦЕНЮ К	Ю.ТИМОШЕНК О	В.ЯНУКОВИ Ч
За структурною будовою	5	2	5	4
За визначенням головної мети, соціальної бази, ідеологічних засад та принципів діяльності	4	3	4	4
За постановкою основних цілей та завдань	5	4	5	5
За визначенням пріоритетів в кожній із складових програми	5	1	5	4
За рівнем визначення стратегічного курсу	4	3	4	4
За рівнем конкретизації шляхів та механізмів реалізації, задекларованих програмних положень	3	1	3	3

Порівняння представлено у вигляді балів за шкалою від 1 до 5.

Наприклад. Критерій порівняння «За структурною будовою»

1 – програма відповідає низькому рівню структурованості; акцентування на основних напрямках та сферах діяльності або відсутнє або не піддається аналізу.

2 – в програмі не зазначені положення та основні пункти ключових напрямків розвитку, хоча останні і присутні у вигляді неконкретизованих ключових повідомлень передвиборчої програми.

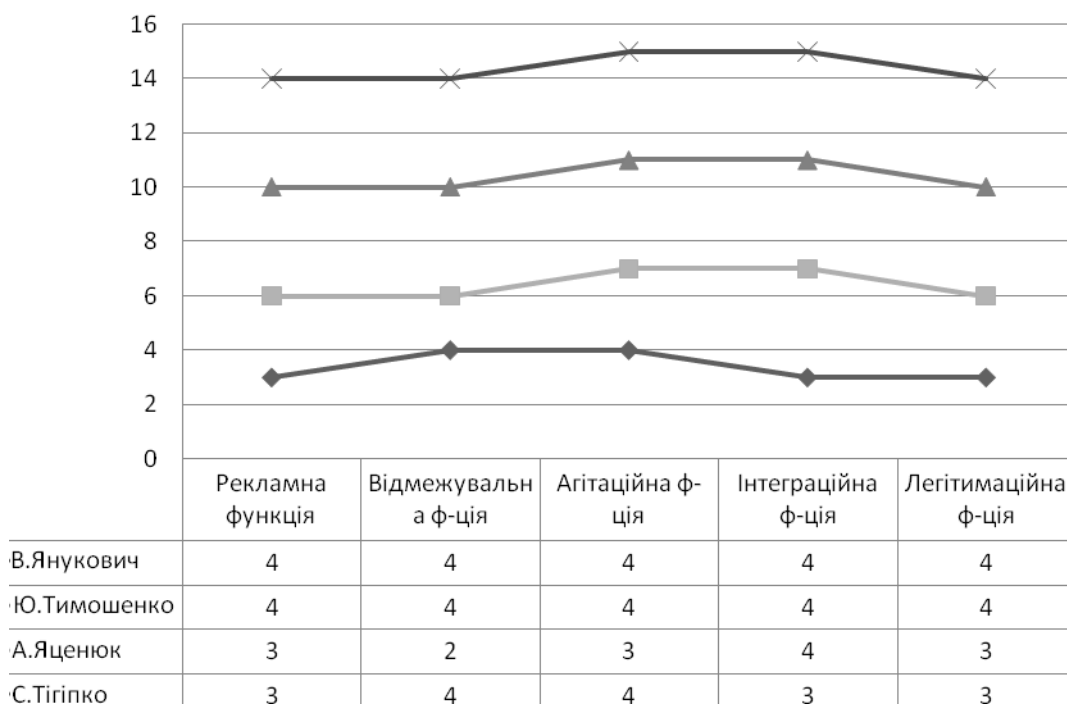
3 – основні напрямки виділені, проте основна частина програми – соціальна полеміка.

4 – основні положення програми охарактеризовані добре, проте розподіл між напрямками діяльності не рівномірний (їдеться про наголошення на одних проблемах, та лише зазначеність інших).

5 – програма добре структурована

3. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ¹ ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОГРАМ ОСНОВНИХ КАНДИДАТІВ

Функціональний аналіз передвиборчих програм основних кандидатів

У графі стовпчиків вписуються показники: “2” – функція частково представлена в програмі; “3” - низька виразність функції; “4” - середня виразність функції; “5” -- висока виразність функції.

¹ **Функціональний аналіз.** В його основу покладено визначення та порівняння програм за рівнем виразності подачі основних функцій передвиборчих програм :

- рекламна
- відмежування
- агітаційна
- інтеграційна
- легітимації

1. Рекламна. Завдання програми — показати суспільству мету діяльності та головні цілі кандидата. Сподобатися громадянам, щоб вони підтримали певного політичного лідера та віддали голоси за нього на виборах.

2. Функція відмежування (ідентифікації). Чіткість визначення програмної мети, пріоритетів та завдань розвитку різних сфер суспільства, принципів діяльності та загальнолюдських цінностей, які захищає кандидат.

3. Агітаційна. Програма своїм змістом, визначенням мети, пріоритетів й завдань в окремих суспільних сферах, з одного боку, підкреслює переваги над іншими політичними лідерами, а з другого — створює базу для формулювання та конкретизації політичних вимог кандидата, його організацій та первинних осередків для розгортання агітаційно-пропагандистської діяльності.

4. Інтеграційна. Партійна програма стає своєрідною директивою, при цьому директивою, обов'язковою для всіх членів політичного об'єднання кандидата, організацій та первинних осередків. Вона визначає їхню політичну діяльність та мислення.

5. Функція легітимації. Програма дає можливість кожному з її структурних підрозділів, кожному членові організації заявити, що він (вона) діє від імені партії, а отже легітимно. Адже програма кандидата в обов'язковому порядку проходить реєстрацію та публікується в засобах масової інформації.

4. СТУПІНЬ ВІДПОВІДНОСТІ ЗМІСТУ КОЖНОЇ ОКРЕМОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОГРАМИ ІНТЕРЕСАМ ТА ПОТРЕБАМ, ЯКІ БІЛЬШОЮ МІРОЮ ТУРБУЮТЬ ГРОМАДЯН.

Дані соціологічного дослідження на тему: «Назвіть найбільш серйозні соціально-економічні проблеми країни, що потребують першочергового вирішення»²

Індикатори	Дані соціологічного опитування жов. 2008 р.
Зростання цін	70,1
Низька зарплата	40,2
Відсутність реального соціального захисту людей похилого віку, малозабезпечених, багатодітних сімей	31,4
Безробіття	31,2
Підвищення тарифів на послуги житлово-комунального господарства	29,4
Недоступність та низька якість медичного обслуговування	26,8
Високий рівень побутової корупції (ЖЕКи, лікарні, ДАІ, навчальні заклади тощо)	26,0
Відсутність стимулів для всебічного розвитку дітей та молоді	21,0
Зростання злочинності	18,5
Посилення поділу суспільства на багатих та бідних	14,2
Поширення наркоманії та алкоголізму	13,5
Поганий стан житлово-комунального господарства	12,1
Незадовільна екологічна ситуація	11,6
Велика кількість бездомних	9,1
Несправедливий розподіл коштів між регіонами України	8,0
Проблеми освіти та науки	6,5
Несприятливі умови для розвитку бізнесу	6,4
Інше	1,7

Таким чином у відповідності з даними першого етапу дослідження, можна прослідкувати певну закономірність репрезентації основних проблем у передвиборчих програмах кандидатів у президенти України на виборах 2010 року. Як ми бачимо з результатів наведеного вище дослідження, найбільш важливими для населення є проблеми ціноутворення (70,1), заробітної платні (40,2), соціального забезпечення (31,4), безробіття (31,2), медичного обслуговування (26,8), тобто проблеми, визначеної у нашому

² «Назвіть найбільш серйозні соціально-економічні проблеми країни, що потребують першочергового вирішення». Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 7 по 19 жовтня 2009 року. Було опитано 10865 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 1% з імовірністю 0,95.

аналізі, соціально-економічної сфери. Серед представлених тут кандидатів найбільший наголос на вирішенні проблем соціально-економічної сфери роблять В.Янукович (58% усієї передвиборчої програми) та Ю.Тимошенко (48% програми). С.Тігіпко обґрунтовує ефективність своїх методів соціально-економічної політики у 46 % змістового наповнення своєї програми. Натомість у А.Яценюка важко визначити рівень значимості як цієї так і більшості інших пріоритетних сфер, проте без наголошення вона також не залишається займаючи 15% усієї програми.

Варто зазначити, що така відповідність програмних положень найбільш популярним потребам громадськості, сприяє неефективному розподілу кандидатами власних механізмів реалізації РІЗНИХ ОДНАКОВО-ВАЖЛИВИХ напрямків державної політики. Так, до прикладу, у В.Януковича 67% вирішення соціально-економічних питань займають проблеми соціального захисту. У Ю.Тимошенко фактично усі блоки передвиборчої програми так чи інакше висвітлюються крізь призму соціально-економічних гарантій громадян.

Все це змушує замислитись над рівнем популізму декларованих програмних положень, надто коли, до прикладу, така важлива екологічна проблема (11,6%) залишається поза увагою, так само як нехтується уточненням механізмів зміни системи освіти, культури, міжнародної політики. Нехтується заради найширшої репрезентації таких важливих, в умовах кризи, соціальних гарантій. Проте рівень конкретизації шляхів та механізмів запропонованих в програмі положень, аналізований у наступному розділі дослідження, допоможе нам краще усвідомити сутність передвиборчих програм та їх можливості у маніпуляції громадською думкою.

5. ПОКАЗНИКИ РІВНЯ КОНКРЕТИЗАЦІЇ ЗАПРОПОНОВАНИХ В ПРОГРАМІ ШЛЯХІВ ТА МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНИХ ПОЛОЖЕНЬ

Показники рівня конкретизації запропонованих в програмі кандидата на пост президента України С.Тігіпка шляхів та механізмів реалізації програмних положень

У графі стовпчиків «Запропоновані механізми реалізації пріоритетів визначених в програмі: засади, ресурси, терміни» вписуються бали (чотирьох бальна шкала) щодо ступеня конкретності критерію в передвиборчій програмі: “2” – засади, ресурси, терміни не згадуються, прирівнюється до нуля; “3” – є згадка про засади, ресурси, терміни; “4” – середній ступінь обґрунтованості засад, ресурсів, термінів; “5” – високий рівень обґрунтованості та ясності засад, ресурсів, термінів, які кандидат пропонує громадянам для реалізації визначених пріоритетних програмних положень.

№ з/п	Основні пріоритети	Запропоновані механізми реалізації пріоритетів, визначених у програмі		
		засади	ресурси	терміни
1	2	3	4	5
	У політико-правовій сфері:			
1	Принципи формування державної влади			
1.1	Визначення форм державно-територіального устрою: <ul style="list-style-type: none"> • унітарна держава • федеративна держава 	2	2	2
1.2	Визначення форм організації демократичної влади: <ul style="list-style-type: none"> • парламентська республіка • президентська республіка • парламентсько-президентська республіка • президентсько-парламентська республіка 	5	5	2
1.3	Визначення принципів формування прозоро-діючого, підзвітного народу уряду та структур виконавчої влади: <ul style="list-style-type: none"> • коаліційності • однопартійності 	2	2	2
1.4	Реформування виборчої системи	5	5	2
1.5	Необхідність внесення змін до Конституції України	5	5	3
	Загальна оцінка	49 балів		
2	Демократизація суспільних відносин			
2.1	Підвищення статусу і повноважень об'єднань громадян	5	2	2
2.2	Створення умов для діяльності соціальних інститутів, громадських організацій та політичних партій, участі об'єднань громадян у виробленні та впровадженні	5	2	2

	державної політики			
2.3	Забезпечення проведення всенародних, вільних і справедливих виборів та референдумів.	3	3	3
2.4	Визначення статусу опозиції та забезпечення умов її діяльності	2	2	2
2.5	Забезпечення незалежності ЗМІ	5	2	2
2.6	Створення умов для громадського контролю за діяльністю силових структур влади та політичних партій	5	5	3
	<i>Загальна оцінка</i>	55 балів		
3	Верховенство права			
3.1	Забезпечення незалежності та ефективності судочинства	5	4	2
3.2	Створення умов, що забезпечують рівність громадян перед законом	5	4	2
3.3	Реальне забезпечення прав і свобод громадян в усіх сферах суспільства	4	3	2
3.4	Правовий захист від політичного терору та байдужості влади	4	3	3
3.5	Протистояння корупції, тероризму, екстремізму та нетерпимості	5	5	2
3.6	Адаптація українського законодавства до вимог європейської та світової спільноти	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	59 балів		
4	Державна влада на місцях та місцеве самоврядування			
4.1	Проведення демократичних виборів на основі виборної системи: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
4.2	Прямі вибори керівників областей та регіонів	2	2	2
4.3	Розмежування функцій та повноважень органів місцевого самоврядування і державної влади на місцях	4	4	2
4.4	Участь територіальної громади в місцевому самоврядуванні	2	2	2
4.5	Забезпечення реального місцевого самоврядування	5	5	2
4.6	Вирівнювання розвитку регіонів	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	46 балів		
	Підсумкова оцінка	209 балів		
	<i>У соціально-економічній сфері:</i>			
1	Економічні перетворення			
1.1	Створення та забезпечення умов розвитку пріоритетних форм власності: <ul style="list-style-type: none"> • державна • приватна • рівність форм власності 	4	5	2
1.2	Запровадження розвитку ринкових інституцій та конкуренції			

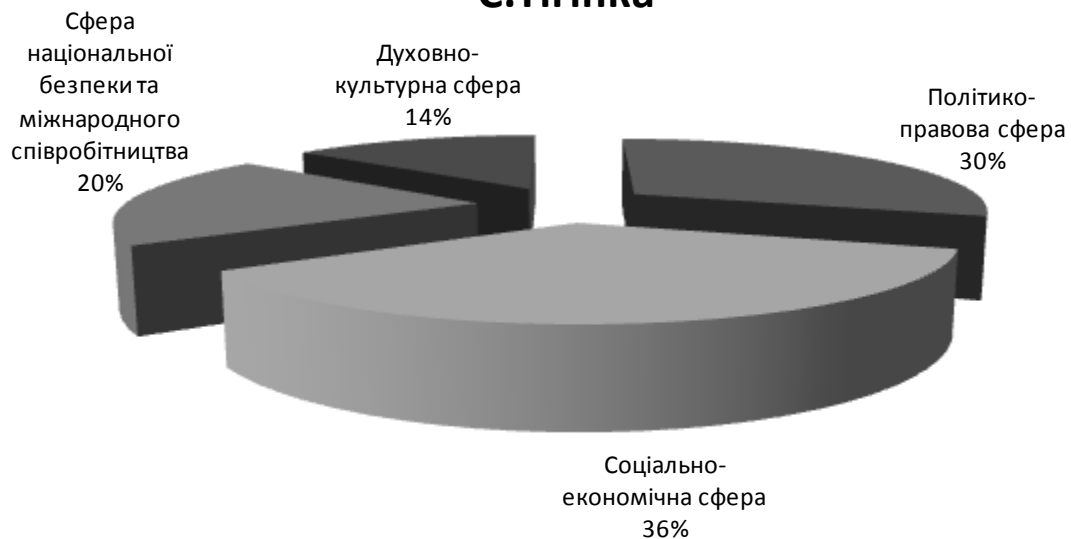
1.3	Підтримка вітчизняного виробника, підприємництва, малого та середнього бізнесу	5	5	2
1.4	Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір	4	3	2
1.5	Ставлення до аграрного сектору економіки та до купівлі і продажу землі	4	4	2
1.6	Визначення пріоритетних форм управління економікою: <ul style="list-style-type: none"> • державна • ринкова • гармонізація державних та корпоративних 	2	2	2
1.7	Визначення пріоритетних галузей економіки. Державна підтримка розвитку та впровадження новітніх технологій в промисловості та аграрному секторі. Створення моделі інноваційної економіки	5	5	2
1.8	Визначення розвитку інфраструктури та транзитних шляхів	5	4	2
1.9	Визначення розвитку національної енергетики	4	3	2
1.10	Гармонізація законодавства до ринкових умов, зниження податкового тиску на громадян	5	5	2
1.11	Усунення корупції, легалізація тіньової економіки та тіньових доходів громадян	5	5	2
1.12	Державний контроль за природними ресурсами і стратегічно-важливими галузями економіки	2	2	2
1.13	Пріоритети економічних зв'язків: <ul style="list-style-type: none"> • ЄС • СЕП 	5	5	2
	Загальна оцінка	122 бали		
2	<i>Соціальний захист та гарантії громадян</i>			
2.1	Створення робочих місць, зниження безробіття та гарантія прав найманих працівників на частину прибутку	4	4	3
2.2	Підвищення мінімальної заробітної плати та пенсій до прожиткового мінімуму і доходів громадян	4	4	2
2.3	Державна підтримка соціально найуразливіших верств населення та надання адресної соціальної допомоги тим, хто їх потребує	4	2	2
2.4	Повернення громадянам заощаджень “заморожених” у Ощадбанку та погашення заборгованості по заробітній платі	2	2	2
2.5	Соціальний захист прав виробника та споживача	4	4	2
2.6	Забезпечення рівних можливостей громадян на отримання якісних та доступних послуг: <ul style="list-style-type: none"> • Освіта • Охорона здоров'я 	5	3	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Продукти харчування • Житло • Комунальні • Зв'язок • Транспорт 	5	3	2
		2	2	2
		2	2	2
		5	5	2
		2	2	2
		2	2	2
2.7	Забезпечення рівних соціальних прав та гарантій жінок і чоловіків	2	2	2
2.8	Державна опіка сім'ї, материнства та молоді	5	2	2
2.9	Участь громадян у розробці та втіленні соціальної політики	2	2	2
	Загальна оцінка	122 бали		
	Підсумкова оцінка	244 бали		
	<i>У сфері забезпечення національної безпеки і міжнародного співробітництва</i>			
1	Зовнішньополітичні установки			
1.1	Визначення джерел загрози національній безпеці України та застосування воєнної сили	2	2	2
1.2	Визначення пріоритетності векторів зовнішньої політики: <ul style="list-style-type: none"> • Євроінтеграція • Росія, СНД • США • Багатовекторність 	2	2	2
1.3	Участь у воєнно-політичних блоках та системах колективної безпеки: <ul style="list-style-type: none"> • НАТО • Росія, СНД • позаблоковість 	2	2	2
1.4	Співпраця з іншими державами, організаціями якщо це вигідно та сприяє воєнній і екологічній безпеці України	2	2	2
1.5	Участь України у миротворчих та антитерористичних операціях під егідою ООН	2	2	2
1.6	Надання воєнної допомоги іншим державам, застосування Збройних Сил за межами території України	2	2	2
1.7	Захист громадян України, що проживають за її межами	4	2	2
1.8	Розширення зв'язків з торговими партнерами, збільшення обсягів поставок продукції вітчизняних підприємств на ринки країн світу	5	5	2
1.9	Співпраця з політичними партіями та міжнародними організаціями	2	2	2
	Загальна оцінка	62 бали		
2	Внутрішньополітичні установки та військові пріоритети			
2.1	Визначення напрямів та засад військового будівництва: <ul style="list-style-type: none"> • комплектування 	2	2	2

	<ul style="list-style-type: none"> • чисельність • професіоналізм • матеріально-технічне забезпечення • формування особистості воїна 	2	2	2
2.2	Залучення Збройних Сил до виконання внутрішніх функцій	2	2	2
2.3	Цивільний контроль над військовою сферою	2	2	2
2.4	Зміцнення обороноздатності країни та боєготовності Збройних Сил	2	2	2
2.5	Охорона довкілля, раціональне використання та відтворення природних ресурсів України	4	3	2
	Загальна оцінка	57 балів		
3	Соціальні аспекти			
3.1	Бюджетне фінансування оборонної сфери	2	2	2
3.2	Стандарти соціальних гарантій військових	2	2	2
3.3	Соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей, пенсіонерів, ветеранів	2	2	2
	Загальна оцінка	18 балів		
	Підсумкова оцінка	137 балів		
	<i>У духовно-культурній сфері:</i>			
1	Загальнолюдські духовно-культурні цінності, вільний розвиток людини			
1.1	Забезпечення статусу та прав людини як найвищої суспільної цінності	3	3	2
1.2	Вільний доступ людини до досягнень світової науки, культури	5	5	2
1.3	Забезпечення міжнародних стандартів освіти	2	2	2
1.4	Забезпечення інтеграції України в світовий інформаційний простір	5	5	2
1.5	Доступ громадян до достовірної інформації	4	4	2
	Середня оцінка	48 балів		
2	Національні духовно-культурні цінності			
2.1	Збереження і розвиток української мовної, культурної і національної самобутності, вітчизняного наукового потенціалу та національної науки	2	2	2
2.2	Вільний розвиток мов, культур і традицій етносів, що проживають на теренах України			
2.3	Утвердження в суспільних взаєминах загальнолюдських гуманістичних цінностей, досягнень світової науки і культури	2	2	2
2.4	Гармонізація міжнаціональних і міжконфесійних відносин та активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.5	Активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.6	Визначення статусу державної мови: <ul style="list-style-type: none"> • українська • українська та російська 	5	5	2
2.7	Об'єднання зусиль держави, громадсько-політичних організацій і конфесій у боротьбі			

	проти наркоманії, СНІДу, дитячої безпритульності тощо	2	2	2
2.8	Відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення в наслідок аварії на ЧАЕС, техногенних або природних катаклізм	2	2	2
	Загальна оцінка	48 балів		
	Підсумкова оцінка	96 балів		
	Сума балів	686 балів		

Результати 4 рівня аналізу програми С.Тігіпка

Показники рівня конкретизації запропонованих в програмі кандидата на пост президента України А.Яценюка шляхів та механізмів реалізації програмних положень

У графі стовпчиків «Запропоновані механізми реалізації пріоритетів визначених в програмі: засади, ресурси, терміни» вписуються бали (чотирьох бальна шкала) щодо ступеня конкретності критерію в передвиборчій програмі: “2” – засади, ресурси, терміни не згадуються, прирівнюється до нуля; “3” – є згадка про засади, ресурси, терміни; “4” – середній ступінь обґрунтованості засад, ресурсів, термінів; “5” – високий рівень обґрунтованості та ясності засад, ресурсів, термінів, які кандидат пропонує громадянам для реалізації визначених пріоритетних програмних положень.

№ з/п	Основні пріоритети	Запропоновані механізми реалізації пріоритетів, визначених у програмі		
		засади	ресурси	терміни
1	2	3	4	5
	У політико-правовій сфері:			
1	Принципи формування державної влади			
1.1	Визначення форм державно-територіального устрою: <ul style="list-style-type: none"> • унітарна держава • федеративна держава 	2	2	2
1.2	Визначення форм організації демократичної влади: <ul style="list-style-type: none"> • парламентська республіка • президентська республіка • парламентсько-президентська республіка • президентсько-парламентська республіка 	2	2	2
1.3	Визначення принципів формування прозоро-діючого, підзвітного народу уряду та структур виконавчої влади: <ul style="list-style-type: none"> • коаліційності • однопартійності 	2	2	2
1.4	Ставлення до впровадження основних виборчих систем: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
1.5	Необхідність внесення змін до Конституції України	3	3	2
	<i>Загальна оцінка</i>	32 бали		
2	Демократизація суспільних відносин			
2.1	Підвищення статусу і повноважень об'єднань громадян	2	2	2
2.2	Створення умов для діяльності соціальних інститутів, громадських організацій та політичних партій, участі об'єднань громадян у виробленні та впровадженні державної політики	2	2	2
2.3	Забезпечення проведення всенародних, вільних і справедливих виборів	3	2	2
2.4	Визначення статусу опозиції та забезпечення умов її діяльності	2	2	2
2.5	Забезпечення незалежності ЗМІ	3	2	2

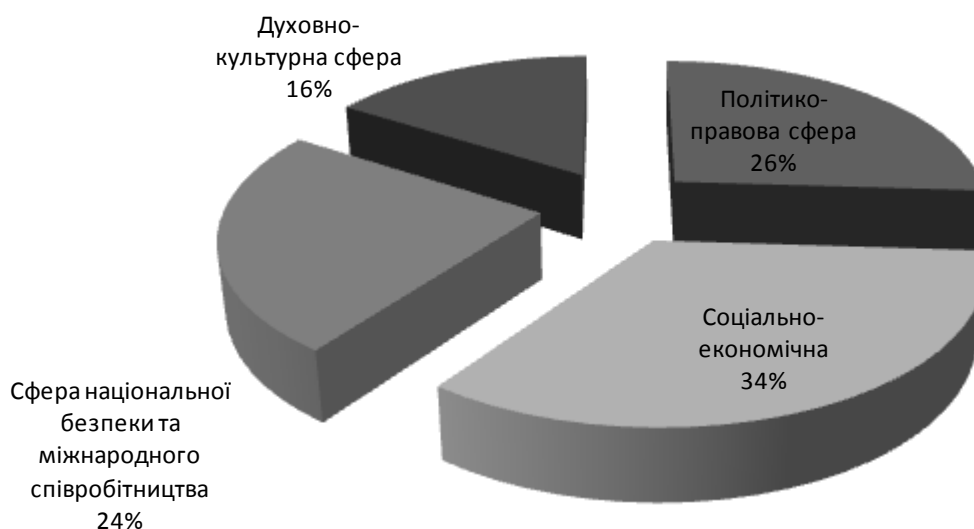
2.6	Створення умов для громадського контролю за діяльністю силових структур влади та політичних партій	3	3	3
	<i>Загальна оцінка</i>	41 бал		
3	<i>Верховенство права</i>			
3.1	Забезпечення незалежності та ефективності судочинства	2	2	2
3.2	Створення умов, що забезпечують рівність громадян перед законом	4	2	2
3.3	Реальне забезпечення прав і свобод громадян в усіх сферах суспільства	3	2	2
3.4	Правовий захист від політичного терору та байдужості влади	3	2	2
3.5	Протистояння корупції, тероризму, екстремізму та нетерпимості	3	2	2
3.6	Адаптація українського законодавства до вимог європейської та світової спільноти	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	41 бал		
4	<i>Державна влада на місцях та місцеве самоврядування</i>			
4.1	Проведення демократичних виборів на основі виборної системи: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
4.2	Прямі вибори керівників областей та регіонів	2	2	2
4.3	Розмежування функцій та повноважень органів місцевого самоврядування і державної влади на місцях	2	2	2
4.4	Участь територіальної громади в місцевому самоврядуванні	2	2	2
4.5	Забезпечення реального місцевого самоврядування	3	3	2
4.6	Вирівнювання розвитку регіонів	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	38 бали		
	<i>Підсумкова оцінка</i>	152 балів		
	<i>У соціально-економічній сфері:</i>			
1	<i>Економічні перетворення</i>			
1.1	Створення та забезпечення умов розвитку пріоритетних форм власності: <ul style="list-style-type: none"> • державна • приватна • рівність форм власності 	4	3	2
1.2	Запровадження розвитку ринкових інституцій та конкуренції	2	2	2
1.3	Підтримка вітчизняного виробника, підприємництва, малого та середнього бізнесу	4	3	2
1.4	Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір	3	3	2
1.5	Ставлення до аграрного сектору економіки та до купівлі і продажу землі	4	2	2

1.6	Визначення пріоритетних форм управління економікою	3	3	2
1.7	Визначення пріоритетних галузей економіки. Державна підтримка розвитку та впровадження новітніх технологій в промисловості та аграрному секторі. Створення моделі інноваційної економіки	3	2	2
1.8	Визначення розвитку інфраструктури та транзитних шляхів.	4	2	2
1.9	Визначення розвитку національної енергетики	3	2	2
1.10	Гармонізація законодавства до ринкових умов, зниження податкового тиску на громадян	3	3	2
1.11	Усунення корупції, легалізація тіньової економіки та тіньових доходів громадян	4	2	2
1.12	Державний контроль за природними ресурсами і стратегічно-важливими галузями економіки	4	3	2
1.13	Пріоритети економічних зв'язків: <ul style="list-style-type: none"> • ЄС • ЄСП 	2	2	2
	Загальна оцінка	101 бал		
2	Соціальний захист та гарантії громадян			
2.1	Створення робочих місць, зниження безробіття та гарантія прав найманих працівників на частину прибутку	2	2	2
2.2	Підвищення мінімальної заробітної плати та пенсій до прожиткового мінімуму і доходів громадян	2	2	2
2.3	Державна підтримка соціально найуразливіших верств населення та надання адресної соціальної допомоги тим, хто їх потребує	2	2	2
2.4	Повернення громадянам заощаджень “заморожених” у Ощадбанку та погашення заборгованості по заробітній платі	2	2	2
2.5	Соціальний захист прав виробника та споживача	2	2	2
2.6	Забезпечення рівних можливостей громадян на отримання якісних та доступних послуг: <ul style="list-style-type: none"> • Освіта • Охорона здоров'я • Продукти харчування • Житло • Комунальні • Зв'язок • Транспорт 	3 3 2 2 2 3 3	3 3 2 2 2 2 2	2 2 2 2 2 2 2
2.7	Забезпечення рівних соціальних прав та гарантій жінок і чоловіків	3	2	2
2.8	Державна опіка сім'ї, материнства та молоді	2	2	2
2.9	Участь громадян у розробці та втіленні соціальної політики	2	2	2

	Загальна оцінка	97 балів		
	Підсумкова оцінка	198 балів		
	<i>У сфері забезпечення національної безпеки і міжнародного співробітництва</i>			
1	<i>Зовнішньополітичні установки</i>			
1.1	Визначення джерел загрози національній безпеці України та застосування воєнної сили	2	2	2
1.2	Визначення пріоритетності векторів зовнішньої політики: <ul style="list-style-type: none"> • Євроінтеграція • Росія,СНД • США • Багатовекторність 	4	3	2
1.3	Участь у воєнно-політичних блоках та системах колективної безпеки: <ul style="list-style-type: none"> • НАТО • Росія, СНД • позаблоковість 	4	3	2
1.4	Співпраця з іншими державами, організаціями якщо це вигідно та сприяє воєнній і екологічній безпеці України	3	2	2
1.5	Участь України у миротворчих та антитерористичних операціях під егідою ООН	2	2	2
1.6	Надання воєнної допомоги іншим державам, застосування Збройних Сил за межами території України	2	2	2
1.7	Захист громадян України, що проживають за її межами	2	2	2
1.8	Розширення зв'язків з торговими партнерами, збільшення обсягів поставок продукції вітчизняних підприємств на ринки країн світу	3	3	2
1.9	Співпраця з політичними партіями та міжнародними організаціями	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	63 бали		
2	<i>Внутрішньополітичні установки та військові пріоритети</i>			
2.1	Визначення напрямів та засад військового будівництва: <ul style="list-style-type: none"> • комплектування • чисельність • професіоналізм • матеріально-технічне забезпечення • формування особистості воїна 	2 2 2 2 2	2 2 2 2 2	2 2 2 2 2
2.2	Залучення Збройних Сил до виконання внутрішніх функцій	2	2	2
2.3	Цивільний контроль над військовою сферою	2	2	2
2.4	Зміцнення обороноздатності країни та боєготовності Збройних Сил	3	2	2
2.5	Охорона довкілля, раціональне використання та			

	відтворення природних ресурсів України	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	55 балів		
3	Соціальні аспекти			
3.1	Бюджетне фінансування оборонної сфери	2	2	2
3.2	Стандарти соціальних гарантій військових	3	2	2
3.3	Соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей, пенсіонерів, ветеранів	3	2	2
	Загальна оцінка	20 балів		
	Підсумкова оцінка	138 балів		
	<i>У духовно-культурній сфері:</i>			
1	Загальнолюдські духовно-культурні цінності, вільний розвиток людини			
1.1	Забезпечення статусу та прав людини як найвищої суспільної цінності	3	2	2
1.2	Вільний доступ людини до досягнень світової науки, культури	2	2	2
1.3	Забезпечення міжнародних стандартів освіти	2	2	2
1.4	Забезпечення інтеграції України в світовий інформаційний простір	2	2	2
1.5	Доступ громадян до достовірної інформації	2	2	2
	Загальна оцінка	31 бал		
2	Національні духовно-культурні цінності			
2.1	Збереження і розвиток української мовної, культурної і національної самобутності, вітчизняного наукового потенціалу та національної науки	4	3	2
2.2	Вільний розвиток мов, культур і традицій етносів, що проживають на теренах України	4	2	2
2.3	Утвердження в суспільних взаєминах загальнолюдських гуманістичних цінностей, досягнень світової науки і культури	3	2	2
2.4	Гармонізація міжнаціональних і міжконфесійних відносин та активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.5	Активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	3	2	2
2.6	Визначення статусу державної мови: <ul style="list-style-type: none"> • українська • українська та російська 	5	2	2
2.7	Об'єднання зусиль держави, громадсько-політичних організацій і конфесій у боротьбі проти наркоманії, СНІДу, дитячої безпритульності тощо	2	2	2
2.8	Відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення в наслідок аварії на ЧАЕС, техногенних або природних катаклізм	2	2	2
	Загальна оцінка	62 бали		
	Підсумкова оцінка	93 бали		
	Сума балів	581 бал		

Результати 4 рівня аналізу програми А.Яценюка

Показники рівня конкретизації запропонованих в програмі кандидата на пост президента України Ю.Тимошенко шляхів та механізмів реалізації програмних положень

У графі стовпчиків «Запропоновані механізми реалізації пріоритетів визначених в програмі: засади, ресурси, терміни» вписуються бали (чотирьох бальна шкала) щодо ступеня конкретності критерію в передвиборчій програмі: “2” – засади, ресурси, терміни не згадуються, порівнюється до нуля; “3” – є згадка про засоби, ресурси, терміни; “4” –

середній ступінь обґрунтованості засад, ресурсів, термінів; “5” – високий рівень обґрунтованості та ясності засад, ресурсів, термінів, які кандидат пропонує громадянам для реалізації визначених пріоритетних програмних положень.

№ з/п	Основні пріоритети	Запропоновані механізми реалізації пріоритетів, визначених у програмі		
		засоби	ресурси	терміни
	<i>У політико-правовій сфері:</i>			
1	Принципи формування державної влади			
1.1	Визначення форм державно-територіального устрою: <ul style="list-style-type: none"> • ☐ унітарна держава • ☐ федеративна держава 	2	2	2
1.2	Визначення форм організації демократичної влади <ul style="list-style-type: none"> • парламентська республіка • президентська республіка • парламентсько-президентська республіка • президентсько-парламентська республіка 	2	2	2
1.3	Визначення принципів формування прозоро-діючого, підзвітного народу уряду та структур виконавчої влади <ul style="list-style-type: none"> • коаліційності • однопартійності 	2	2	2
1.4	Ставлення до впровадження основних виборчих систем: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
1.5	Необхідність внесення змін до Конституції України	3	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	31 бал		
2	Демократизація суспільних відносин			
2.1	Підвищення статусу і повноважень об'єднань громадян	2	2	2
2.2	Створення умов для діяльності соціальних інститутів, громадських організацій та політичних партій, участі об'єднань громадян у виробленні та впровадженні державної політики	2	2	2
2.3	Забезпечення проведення всенародних, вільних і справедливих виборів та референдумів.	3	2	2
2.4	Визначення статусу опозиції та забезпечення умов її діяльності	4	4	2
2.5	Забезпечення незалежності ЗМІ	4	4	2
2.6	Створення умов для громадського контролю за діяльністю силових структур влади та політичних партій	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	45 балів		
3	Верховенство права			
3.1	Забезпечення незалежності та ефективності судочинства	4	4	2

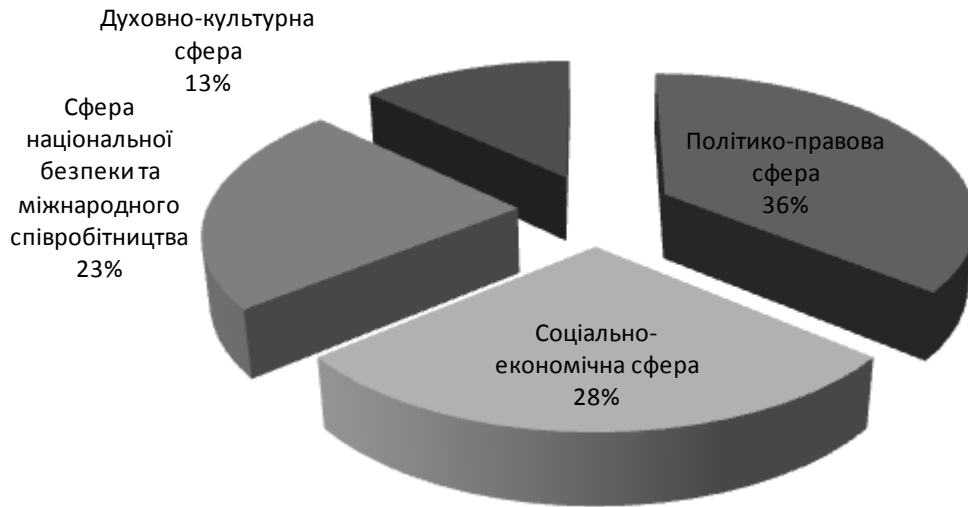
3.2	Створення умов, що забезпечують рівність громадян перед законом	4	4	2
3.3	Реальне забезпечення прав і свобод громадян в усіх сферах суспільства	3	3	2
3.4	Правовий захист від політичного терору та байдужості влади	3	3	2
3.5	Протистояння корупції, тероризму, екстремізму та нетерпимості	3	3	2
3.6	Адаптація українського законодавства до вимог європейської та світової спільноти	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	50 балів		
4	Державна влада на місцях та місцеве самоврядування			
4.1	Проведення демократичних виборів на основі виборної системи: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
4.2	Прямі вибори керівників областей та регіонів	2	2	2
4.3	Розмежування функцій та повноважень органів місцевого самоврядування і державної влади на місцях	2	2	2
4.4	Участь територіальної громади в місцевому самоврядуванні	3	3	2
4.5	Забезпечення реального місцевого самоврядування	4	4	2
4.6	Вирівнювання розвитку регіонів	4	4	2
	<i>Загальна оцінка</i>	46 бал		
	Підсумкова оцінка	172 бали		
	<i>У соціально-економічній сфері:</i>			
1	Економічні перетворення			
1.1	Створення та забезпечення умов розвитку пріоритетних форм власності: <ul style="list-style-type: none"> • державна • приватна • рівність форм власності 	2	2	2
1.2	Запровадження розвитку ринкових інституцій та конкуренції	2	2	2
1.3	Підтримка вітчизняного виробника, підприємництва, малого та середнього бізнесу	5	4	2
1.4	Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір	5	3	2
1.5	Ставлення до аграрного сектору економіки та до купівлі і продажу землі	4	4	2
1.6	Визначення пріоритетних форм управління економікою	2	2	2
1.7	Визначення пріоритетних галузей економіки. Державна підтримка розвитку та впровадження новітніх технологій в промисловості та аграрному секторі.	5	2	2

	Створення моделі інноваційної економіки			
1.8	Визначення розвитку інфраструктури та транзитних шляхів.	5	4	2
1.9	Визначення розвитку національної енергетики	5	5	3
1.10	Гармонізація законодавства до ринкових умов, зниження податкового тиску на громадян	4	3	2
1.11	Усунення корупції, легалізація тіньової економіки та тіньових доходів громадян	4	4	2
1.12	Державний контроль за природними ресурсами і стратегічно-важливими галузями економіки	2	2	2
1.13	Пріоритети економічних зв'язків <ul style="list-style-type: none"> • ЄС • ЄСП 	2	2	2
1.14	Створення умов участі громадян у виробленні економічної політики та її реалізації	2	2	2
	Загальна оцінка	119 балів		
2	Соціальний захист та гарантії громадян			
2.1	Створення робочих місць, зниження безробіття та гарантія прав найманих працівників на частину прибутку	3	3	2
2.2	Підвищення мінімальної заробітної плати та пенсій до прожиткового мінімуму і доходів громадян	4	3	2
2.3	Державна підтримка соціально найуразливіших верств населення та надання адресної соціальної допомоги тим, хто їх потребує	3	3	2
2.4	Повернення громадянам заощаджень “заморожених” у Ощадбанку та погашення заборгованості по заробітній платі	4	2	5
2.5	Соціальний захист прав виробника та споживача	2	2	2
2.6	Забезпечення рівних можливостей громадян на отримання якісних та доступних послуг: <ul style="list-style-type: none"> • Освіта • Охорона здоров'я • Продукти харчування • Житло • Комунальні • Зв'язок • Транспорт 	4 4 2 2 2 2 2	4 3 2 2 2 2 2	2 2 2 2 2 2 2
2.7	Забезпечення рівних соціальних прав та гарантій жінок і чоловіків	2	2	2
2.8	Державна опіка сім'ї, материнства та молоді	4	4	2
2.9	Участь громадян у розробці та втіленні соціальної політики	2	2	2
	Загальна оцінка	113 балів		
	Підсумкова оцінка	232 бали		
	У сфері забезпечення національної безпеки і міжнародного співробітництва			
1	Зовнішньополітичні установки			
1.1	Визначення джерел загрози національній безпеці			

	України та застосування воєнної сили	2	2	2
1.2	Визначення пріоритетності векторів зовнішньої політики <ul style="list-style-type: none"> • Євроінтеграція • Росія, СНД • США • Багатовекторність 	4	4	2
1.3	Участь у воєнно-політичних блоках та системах колективної безпеки <ul style="list-style-type: none"> • НАТО • Росія, СНД • позаблоковість 	3	4	2
1.4	Співпраця з іншими державами, організаціями якщо це вигідно та сприяє воєнній і екологічній безпеці України	2	2	2
1.5	Участь України у миротворчих та антитерористичних операціях під егідою ООН	2	2	2
1.6	Надання воєнної допомоги іншим державам, застосування Збройних Сил за межами території України	2	2	2
1.7	Захист громадян України, що проживають за її межами	2	2	2
1.8	Розширення зв'язків з торговими партнерами, збільшення обсягів поставок продукції вітчизняних підприємств на ринки країн світу	4	3	2
1.9	Співпраця з політичними партіями та міжнародними організаціями	2	2	2
	Загальна оцінка	64 бали		
2	Внутрішньополітичні установки та військові пріоритети			
2.1	Визначення напрямів та засад військового будівництва: <ul style="list-style-type: none"> • комплектування • чисельність • професіоналізм • матеріально-технічне забезпечення • формування особистості воїна 	3 4 4 4 2	3 4 3 2 2	2 2 2 2 2
2.2	Залучення Збройних Сил до виконання внутрішніх функцій	2	2	2
2.3	Цивільний контроль над військовою сферою	2	2	2
2.4	Зміцнення обороноздатності країни та боєготовності Збройних Сил	4	3	2
2.5	Охорона довкілля, раціональне використання та відтворення природних ресурсів України	2	2	2
	Загальна оцінка	68 балів		
3	Соціальні аспекти			
3.1	Бюджетне фінансування оборонної сфери	4	2	2
3.2	Стандарти соціальних гарантій військових	2	2	2
3.3	Соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей, пенсіонерів, ветеранів	4	2	2
	Загальна оцінка	22 бал		

	Підсумкова оцінка	154 бали		
	<i>У духовно-культурній сфері:</i>			
1	Загальнолюдські духовно-культурні цінності, вільний розвиток людини			
1.1	Забезпечення статусу та прав людини як найвищої суспільної цінності	2	2	2
1.2	Вільний доступ людини до досягнень світової науки, культури	2	2	2
1.3	Забезпечення міжнародних стандартів освіти	4	4	2
1.4	Забезпечення інтеграції України в світовий інформаційний простір	2	2	2
1.5	Доступ громадян до достовірної інформації	4	3	2
	Середня оцінка	37 балів		
2	Національні духовно-культурні цінності			
2.1	Збереження і розвиток української мовної, культурної і національної самобутності, вітчизняного наукового потенціалу та національної науки	3	2	2
2.2	Вільний розвиток мов, культур і традицій етносів, що проживають на теренах України	2	2	2
2.4	Гармонізація міжнаціональних і міжконфесійних відносин та активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.5	Активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	4	4	2
2.6	Визначення статусу державної мови: <ul style="list-style-type: none"> • українська • українська та російська 	4	2	2
2.7	Об'єднання зусиль держави, громадсько-політичних організацій і конфесій у боротьбі проти наркоманії, СНІДу, дитячої безпритульності тощо	2	2	2
2.8	Відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення в наслідок аварії на ЧАЕС, техногенних або природних катаклізм	2	2	2
	Загальна оцінка	49 балів		
	Підсумкова оцінка	86 балів		
	Сума балів	644 бали		

Результати 4 рівня аналізу програми Ю.Тимошенко

Показники рівня конкретизації запропонованих в програмі кандидата на пост президента України В.Януковича шляхів та механізмів реалізації програмних положень

У графі стовпчиків «Запропоновані механізми реалізації пріоритетів визначених в програмі: засади, ресурси, терміни» вписуються бали (чотирьох бальна шкала) щодо ступеня конкретності критерію в передвиборчій програмі: “2” – засади, ресурси, терміни не згадуються, прирівнюється до нуля; “3” – є згадка про засади, ресурси, терміни; “4” – середній ступінь обґрунтованості засад, ресурсів, термінів; “5” – високий рівень обґрунтованості та ясності засад, ресурсів, термінів, які кандидат пропонує громадянам для реалізації визначених пріоритетних програмних положень.

№ з/п	Основні пріоритети	Запропоновані механізми реалізації пріоритетів, визначених у програмі		
		засоби	ресурси	терміни
	<i>У політико-правовій сфері:</i>			
1	Принципи формування державної влади			
1.1	Визначення форм державно-територіального устрою: <ul style="list-style-type: none"> • ☐ унітарна держава • ☐ федеративна держава 	2	2	2
1.2	Визначення форм організації демократичної влади <ul style="list-style-type: none"> • парламентська республіка • президентська республіка 	4	2	2

	<ul style="list-style-type: none"> • парламентсько-президентська республіка • президентсько-парламентська республіка 			
1.3	Визначення принципів формування прозоро-діючого, підзвітного народу уряду та структур виконавчої влади <ul style="list-style-type: none"> • коаліційності • однопартійності 	2	2	2
1.4	Ставлення до впровадження основних виборчих систем: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної • змішаної 	2	2	2
1.5	Необхідність внесення змін до Конституції України	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	32 бали		
2	Демократизація суспільних відносин			
2.1	Підвищення статусу і повноважень об'єднань громадян	2	2	2
2.2	Створення умов для діяльності соціальних інститутів, громадських організацій та політичних партій, участі об'єднань громадян у виробленні та впровадженні державної політики	2	2	2
2.3	Забезпечення проведення всенародних, вільних і справедливих виборів та референдумів.	2	2	2
2.4	Визначення статусу опозиції та забезпечення умов її діяльності	2	2	2
2.5	Забезпечення незалежності ЗМІ	2	2	2
2.6	Створення умов для громадського контролю за діяльністю силових структур влади та політичних партій	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	36 балів		
3	Верховенство права			
3.1	Забезпечення незалежності та ефективності судочинства	3	2	2
3.2	Створення умов, що забезпечують рівність громадян перед законом	3	2	2
3.3	Реальне забезпечення прав і свобод громадян в усіх сферах суспільства	3	2	2
3.4	Правовий захист від політичного терору та байдужості влади	2	2	2
3.5	Протистояння корупції, тероризму, екстремізму та нетерпимості	3	2	2
3.6	Адаптація українського законодавства до вимог європейської та світової спільноти	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	40 бали		
4	Державна влада на місцях та місцеве самоврядування			
4.1	Проведення демократичних виборів на основі виборної системи: <ul style="list-style-type: none"> • пропорційної • мажоритарної 	2	2	2

	• змішаної			
4.2	Прямі вибори керівників областей та регіонів	2	2	2
4.3	Розмежування функцій та повноважень органів місцевого самоврядування і державної влади на місцях	2	2	2
4.4	Участь територіальної громади в місцевому самоврядуванні	3	3	2
4.5	Забезпечення реального місцевого самоврядування	4	3	2
4.6	Вирівнювання розвитку регіонів	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	41 бал		
	Підсумкова оцінка	149 балів		
	<i>У соціально-економічній сфері:</i>			
1	Економічні перетворення			
1.1	Створення та забезпечення умов розвитку пріоритетних форм власності: <ul style="list-style-type: none"> • державна • приватна • рівність форм власності 	2	2	2
1.2	Запровадження розвитку ринкових інституцій та конкуренції	2	2	2
1.3	Підтримка вітчизняного виробника, підприємництва, малого та середнього бізнесу	5	5	5
1.4	Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір	4	3	3
1.5	Ставлення до аграрного сектору економіки та до купівлі і продажу землі	4	3	3
1.6	Визначення пріоритетних форм управління економікою	2	2	2
1.7	Визначення пріоритетних галузей економіки. Державна підтримка розвитку та впровадження новітніх технологій в промисловості та аграрному секторі. Створення моделі інноваційної економіки	4	4	4
1.8	Визначення розвитку інфраструктури та транзитних шляхів.	4	4	2
1.9	Визначення розвитку національної енергетики	2	2	2
1.10	Гармонізація законодавства до ринкових умов, зниження податкового тиску на громадян	5	4	5
1.11	Усунення корупції, легалізація тіньової економіки та тіньових доходів громадян	3	2	2
1.12	Державний контроль за природними ресурсами і стратегічно-важливими галузями економіки	2	2	2
1.13	Пріоритети економічних зв'язків <ul style="list-style-type: none"> • ЄС • ЄЄП 	2	2	2
	<i>Загальна оцінка</i>	114 балів		
2	Соціальний захист та гарантії громадян			
2.1	Створення робочих місць, зниження безробіття та гарантія прав найманих працівників на частину прибутку	4	4	2

2.2	Підвищення мінімальної заробітної плати та пенсій до прожиткового мінімуму і доходів громадян	5	4	2
2.3	Державна підтримка соціально найуразливіших верств населення та надання адресної соціальної допомоги тим, хто їх потребує	4	4	3
2.4	Повернення громадянам заощаджень “заморожених” у Ощадбанку та погашення заборгованості по заробітній платі	2	2	2
2.5	Соціальний захист прав виробника та споживача	2	2	2
2.6	Забезпечення рівних можливостей громадян на отримання якісних та доступних послуг: <ul style="list-style-type: none"> • Освіта • Охорона здоров'я • Продукти харчування • Житло • Комунальні • Зв'язок • Транспорт 	4 5 4 5 2 2 2	4 3 4 5 2 2 2	3 2 2 4 2 2 2
2.7	Забезпечення рівних соціальних прав та гарантій жінок і чоловіків	2	2	2
2.8	Державна опіка сім'ї, материнства та молоді	4	4	4
2.9	Участь громадян у розробці та втіленні соціальної політики	2	2	2
	Загальна оцінка	131 балів		
	Підсумкова оцінка	245 бали		
	<i>У сфері забезпечення національної безпеки і міжнародного співробітництва</i>			
1	Зовнішньополітичні установки			
1.1	Визначення джерел загрози національній безпеці України та застосування воєнної сили	2	2	2
1.2	Визначення пріоритетності векторів зовнішньої політики <ul style="list-style-type: none"> • Євроінтеграція • Росія,СНД • США • Багатовекторність 	4	2	2
1.3	Участь у воєнно-політичних блоках та системах колективної безпеки <ul style="list-style-type: none"> • НАТО • Росія, СНД • позаблоковість 	5	3	2
1.4	Співпраця з іншими державами, організаціями якщо це вигідно та сприяє воєнній і екологічній безпеці України	2	2	2
1.5	Участь України у миротворчих та антитерористичних операціях під егідою ООН	2	2	2
1.6	Надання воєнної допомоги іншим державам, застосування Збройних Сил за межами території	2	2	2

	України			
1.7	Захист громадян України, що проживають за її межами	2	2	2
1.8	Розширення зв'язків з торговими партнерами, збільшення обсягів поставок продукції вітчизняних підприємств на ринки країн світу	4	3	2
1.9	Співпраця з політичними партіями та міжнародними організаціями	2	2	2
	Загальна оцінка	63 бали		
2	Внутрішньополітичні установки та військові пріоритети			
2.1	Визначення напрямів та засад військового будівництва: <ul style="list-style-type: none"> • комплектування • чисельність • професіоналізм • матеріально-технічне забезпечення • формування особистості воїна 	4 4 4 4 2	2 2 2 3 2	5 5 5 2 2
2.2	Залучення Збройних Сил до виконання внутрішніх функцій	2	2	2
2.3	Цивільний контроль над військовою сферою	2	2	2
2.4	Зміцнення обороноздатності країни та боєготовності Збройних Сил	2	2	2
2.5	Охорона довкілля, раціональне використання та відтворення природних ресурсів України	2	2	2
	Загальна оцінка	72 бали		
3	Соціальні аспекти			
3.1	Бюджетне фінансування оборонної сфери	2	2	2
3.2	Стандарти соціальних гарантій військових	2	2	2
3.3	Соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей, пенсіонерів, ветеранів	4	3	4
	Загальна оцінка	23 бал		
	Підсумкова оцінка	158 балів		
	<i>У духовно-культурній сфері:</i>			
1	Загальнолюдські духовно-культурні цінності, вільний розвиток людини			
1.1	Забезпечення статусу та прав людини як найвищої суспільної цінності	5	3	2
1.2	Вільний доступ людини до досягнень світової науки, культури	2	2	2
1.3	Забезпечення міжнародних стандартів освіти	2	2	2
1.4	Забезпечення інтеграції України в світовий інформаційний простір	2	2	2
1.5	Доступ громадян до достовірної інформації	2	2	2
	Загальна оцінка	34 бали		
2	Національні духовно-культурні цінності			
2.1	Збереження і розвиток української мовної, культурної і національної самобутності, вітчизняного наукового потенціалу та національної науки	2	2	2
2.2	Вільний розвиток мов, культур і традицій етносів,			

	що проживають на теренах України	3	2	2
2.4	Гармонізація міжнаціональних і міжконфесійних відносин та активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.5	Активізація ролі духовних цінностей у житті суспільства	2	2	2
2.6	Визначення статусу державної мови: <ul style="list-style-type: none"> українська українська та російська 	5	2	2
2.7	Об'єднання зусиль держави, громадсько-політичних організацій і конфесій у боротьбі проти наркоманії, СНІДу, дитячої безпритульності тощо	2	2	2
2.8	Відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення в наслідок аварії на ЧАЕС, техногенних або природних катаклізм	2	2	2
	Загальна оцінка	46 балів		
	Підсумкова оцінка	80 балів		
	Сума балів	632 бали		

Результати 4 рівня аналізу програми В.Януковича

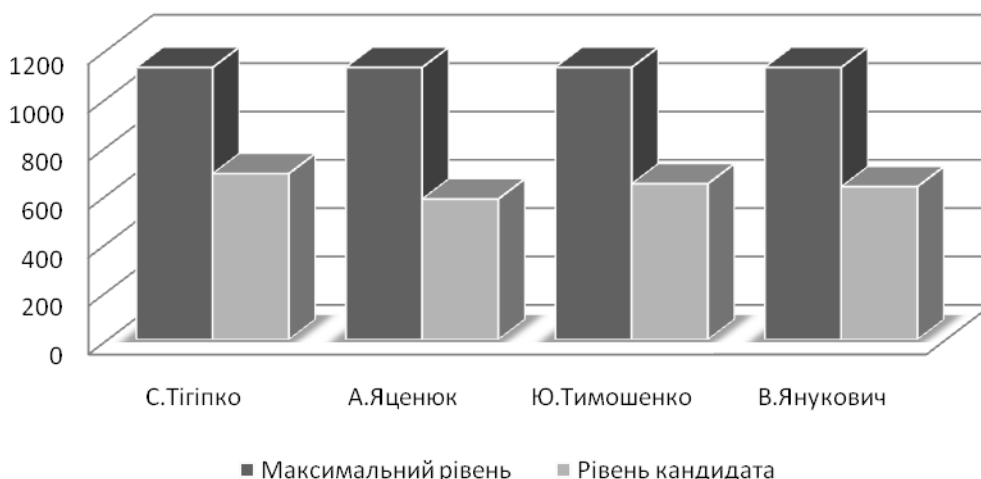
Порівняльний аналіз програм основних кандидатів на пост президента України за рівнем конкретизації запропонованих в програмі шляхів та механізмів реалізації ключових програмних положень.

Сума балів:

1. С.Тігіпко – 686.
2. А.Яценюк – 581.
3. Ю.Тимошенко – 644.
4. В.Янукович – 632.

(!) Кількість балів при максимальному рівні конкретизації запропонованих в програмі кандидатів на пост президента України шляхів та механізмів реалізації програмних положень-1125 балів.

Порівняльний аналіз програм кандидатів за рівнем конкретизації шляхів та механізмів реалізації основних програмних цілей

5. Post factum аналізу.

Чому програми зараз не є ефективними?

- Експерти і досі стверджують, що люди не звертають увагу на програми і орієнтуються виключно на лідерів.
- Тому програми партій “порожні” і майже не відрізняються між собою.
- Ці програми не придатні і не використовуються, як інструмент політичної конкуренції.

Необхідність розробки методики аналізу та оцінки партійних програм :

- Недосконалість передвиборчих програм.

- Недостатня теоретична розробленість проблем.
- Недостатня технологічність існуючих методик на рівні їх практичного застосування.
- Безвідповідальність кандидатів перед своїми виборцями за результати реалізації програм.
- Недостатня мотиваційна основа та відсутність традицій суспільного діалогу між громадськістю і кандидатами.

Проблеми аналізу передвиборчих програм

- Проблема структуризації: за якою основою слід розчленувати програму на окремі її складові?
- Проблема універсальності змістових складових: як досягти рівня універсальності змістових складових, що забезпечуватимуть охоплення основного смислу будь-якої програми?
- Проблема подальшого оцінювання: як передбачити при структуризації програми можливість подальшого розчленування основних змістових блоків на показники, за якими можна оцінити кожний з них і якість програми в цілому?

П'ять основних проблем оцінювання програм

- **Проблема мети:** заради яких загальних цілей проводиться оцінювання?
- **Проблема організації:** хто повинен здійснювати оцінювання і як воно має бути організовано?
- **Проблема передбачення:** як має бути охарактеризована і описана оцінювана програма?
- **Проблема критеріїв:** за якими критеріями мають оцінюватися переваги програми?
- **Проблема корисності:** як будуть використовуватися результати оцінювання? Як воно застосовуватиметься на практиці?

Типові вади передвиборчих програм

- Нехтування інтересами, потребами та сподіваннями громадян.
- Недостатня визначеність пріоритетів партійної політики найбільш гострих проблем суспільного життя.
- Відсутність конкретних механізмів реалізації пріоритетів політики.
- Переобтяження текстів програм популістськими гаслами та складними формулюваннями.

Причини недосконалості передвиборчих програм

- Низька обізнаність громадян про основні положення передвиборчих програм.

- Низька спроможність громадських організацій до проведення політики кандидата та організації суспільного діалогу.
- Не відпрацьованість механізмів залучення кандидатами громадських організацій до спільної розробки програм.

Основні механізми удосконалення передвиборчих програм

1. Процедури публічної політики, які передбачають участь громадськості на всіх етапах здійснення політики:

- Вироблення.
- Впровадження.
- Моніторингу.

2. Використання методик аналізу, моніторингу та оцінки передвиборчих програм як інструментарію для суб'єктів громадянського суспільства в інтересах удосконалення програм

ПРОБЛЕМИ, ЩО МАЮТЬ ВІДДЗЕРКАЛЮВАТИ ПРОГРАМИ:

- Забезпечення верховенства права.
- Подолання корупції, обмеження впливу адмінресурсу.
- Прозорість формування та використання місцевого бюджету.
- Розвиток підприємництва і забезпечення роботою громадян.
- Реформування ЖКГ та системи освіти.
- Підвищення духовності, розв'язання екологічних проблем.

ПЕРЕШКОДИ, ЩО СТОЯТЬ НА ШЛЯХУ ВКЛЮЧЕННЯ В ПРОГРАМИ БОЛЮЧИХ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН:

- Відсутність суспільного діалогу.
- Низька інституційна спроможність представницьких організацій регіонів.
- Відсутність системи моніторингу реалізації програм громадськістю.
- Відсутність у кандидатів навичок розробки програм розвитку регіону.

У висновку можна зазначити, що загалом рівень якості передвиборчих програм кандидатів у президенти в Україні не перевищує рівень їх впливовості у передвиборчому процесі. Власне, це і є, можливо, одним з найвизначніших факторів, на який зважають провідні кандидати у процесі формулювання «програми, з якою вони йдуть на вибори».

Ми, аналізуючи програмні документи, намагалися найоб'єктивніше підійти до висвітлення їх положень у кількісних показниках, проте через значний відсоток висловлювань критики «минулих режимів», пропагандистських закликів та необґрунтованих обіцянок, зробити це було доволі важко.

Очевидно, що який би з кандидатів не переміг, втілення його програмних положень на практиці буде залежати лише від його нерозкритих механізмів реалізації державної політики та його можливостей як президента України, що базуватимуться як на особистісних так і ситуативних факторах його майбутнього президентства.

Додаток 1

Основні кандидати – це кандидати, які у відповідності з даними останніх соціологічних досліджень займають перші місця у рейтингу претендентів на пост президента України на виборах 2010 року.

Згідно з наступними соціологічними дослідженнями основними кандидатами для нас є В.Янукович, Ю.Тимошенко, С.Тігіпко, А.Яценюк.

Дата публікації, виконавець.	В.Янукович %	Ю.Тимошенко %	В.Ющенко %	Інші
17.12.2009 Центр суспільно-інформаційних технологій «Соціальна-перспектива»	31,5	20,3	3,2	С.Тігіпко – 6,3 А.Яценюк – 5,9 В.Литвин – 5,3 П.Симоненко-4,2
17.12.2009 Research&Branding Group(R&B)	33,3	16,6	3,8	С.Тігіпко – 7,4 А.Яценюк – 6,7 В.Литвин – 4,1 П.Симоненко-3,4
15.12.2009 Центр прикладних досліджень Ф.Кліфтона Вайта при Міжнародному фонді виборчих систем (IFES)	31,2	19,1	3,5	А.Яценюк – 4,7 С.Тігіпко – 4,8 П.Симоненко–3,8 В.Литвин – 2,8
14.12.2009 ВЦІОМ	34,0	10,0	3,0	С.Тігіпко – 11,0 А.Яценюк – 6,0 П.Симоненко–2,0 О.Тягнибок – 2,0
9.12.2009 ФОМ-Україна	29,8	14,8	4,3	С.Тігіпко – 5,7 А.Яценюк – 4,8 В.Литвин – 2,9 П.Симоненко–2,5

Микола Крат
Анна Новик

Ключові повідомлення в президентській кампанії-2010

Визначений інструментарій дослідження спрямований на те, щоб повною мірою з'ясувати зміст передвиборчих ключових повідомлень та їх можливий вплив на електорат.

Завданням даного дослідження є вивчення ключових повідомлень кандидатів в Президенти та визначення їх спрямованості на різні цільові аудиторії виборців, а також на економічний, політичний, громадський, освітній, культурний, духовний спектри, крім того, перевірити сумісність ключових гасел з ідеологічними платформами кандидатів.

Ми обмежили проведення даного дослідження конкретними хронологічними рамками. Політичне дослідження проводилося із середини жовтня 2009 року до початку січня 2010 року. Таке хронологічне обмеження дозволило нам повною мірою простежити генезу ключових повідомлень, які з'являлися в зовнішній політичній рекламі та співставити її з ключовими гаслами передвиборчих програм кандидатів

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що на сьогоднішньому етапі переходу наша держава переймає модель виборчої поведінки інших розвинених держав. Із зміною форми правління постала актуальна проблема модернізації ведення передвиборчої боротьби, а вже в цьому контексті ключові повідомлення кандидатів стають базовим елементом впливу на електоральні смаки та вподобання. Вони несуть не лише інформаційну наповненість, але розкривають суть кандидата та його ставлення до певних суспільних проблем.

Задля конструювання інструментарію дослідження необхідно, на нашу думку, дати теоретичне роз'яснення основного поняття **«ключове повідомлення»**.

Розробка ключового повідомлення починається з глибокого дослідження, яке інформує команду про кандидата та його позицію, ставлення та виборчу поведінку людей, а також про засоби масової інформації, в яких це ключове повідомлення повинне висвітлюватися. Для того, щоб ключове повідомлення працювало, команда повинна взяти головні питання, які найбільше турбують кандидата та виборців і постійно працювати, щоб вони відображались в ключовому повідомленні.

Ключове повідомлення кампанії характеризує кандидата і вказує на його відмінність від опонентів. Ключове повідомлення виступає, фактично, фундаментом, який складається з цінностей і який підтримує позицію кандидата з усіх питань і показує що поставлено на карту під час виборів. Ключове повідомлення – це швидше заява особистості, аніж її ставлення до різних питань. Те, що кандидат говорить по проблемних питаннях повинне підсилювати ключове повідомлення. Західні дослідники визначають ключове повідомлення, як обмежену кількість правдивої інформації, яка постійно виголошується кандидатом та його командою для того, щоб надати аудиторії переконливі причини для вибору саме цього кандидата. Правильне ключове повідомлення, яке постійно виголошується, створює у виборців відчуття, що кандидат володіє ситуацією. В ідеалі фундаментом ключового повідомлення повинен бути сам кандидат та його політичні переконання. Іншими словами,

ключове повідомлення – це основний меседж всієї виборчої кампанії, який є максимально повторюваним та легким для сприйняття, таким, що добре запам'ятовується. Ключове повідомлення може бути одним, але їх може бути й кілька. Ключове повідомлення – це не так порив творчості, як застосування дуже суворої дисципліни з свідомою регулярною повторюваністю, робота над ним має бути не так ліричною, як емпіричною.

В даному випадку ми використовуватимемо весь наявний масив інформації, сюди будуть включені ЗМІ, політична реклама та офіційні сайти кандидатів. Намагатимемося прослідкувати залежність ключових повідомлень від передвиборчих програм та співпадіння декларованих завдань з ключовими повідомленнями кандидатів.

В методологічному плані в даному аналітичному політичному дослідженні ми використовуватимемо наступні **методики**: контент-аналіз, аналітична обробка базової інформації шляхом визначення градації та трансформації ключових повідомлень кандидатів за допомогою моніторингу передвиборчих програм та матеріалів зовнішньої політичної реклами. Визначення їх спрямованості на проблемні сфери та цільові аудиторії виборців.

1. Контент-аналіз – один з найбільш поширених прикладних методик дослідження текстової інформації. Суть цього методу полягає в систематичному виділенні і фіксуванні визначених одиниць текстової інформації, квантифікації отриманих даних та інтерпретації результатів з метою оцінок і прогнозування дій політичних акторів. До основних переваг цього методу належить чітка та однозначна інтерпретація інформації, а також цей метод дає однозначне уявлення про об'єкт, який дослідник безпосередньо спостерігає. Контент-аналіз дозволяє отримувати кількісні оцінки із доволі величезного масиву інформації та давати чіткі якісні характеристики досліджуваним явищам.

Існує два види контент-аналізу: кількісний та якісний. Для першого основну роль відіграють кількісні величини, які характеризують ту чи іншу категорію аналізу. Якісний спрямований на поглиблене вивчення текстового матеріалу, в тому числі з точки зору контексту (позитивний чи негативний), в якому представлена дана інформація. Методика базується на наступних принципах: обґрунтованості, надійності, об'єктивності, системності.

Метод контент-аналізу реалізується на наступних етапах: 1) підготовчий (визначення об'єму досліджуваної інформації); 2) декомпозиція тексту (виділення з тексту найбільш важливих смислових елементів); 3) квантифікація елементів методу; 4) змістова інтерпретація результатів та декомпозиція текстового масиву; 5) верифікація отриманих результатів.

2. Визначення градації та трансформації ключових повідомлень кандидатів за допомогою моніторингу передвиборчих програм та матеріалів зовнішньої політичної реклами. Визначення їх спрямованості на проблемні сфери та цільові аудиторії виборців.

Процес проходитиме в **наступних етапах**:

1. Визначення списку кандидатів та їх ключових гасел над якими в подальшому здійснюватиметься політичний аналіз.
2. Визначення інформаційних масивів.
3. Диференціація ключових гасел кандидатів за скерованістю їх на ту чи іншу проблемну сферу (економічну, політичну, освітню, культурну, духовну тощо)
4. Градація ключових повідомлень та співвідношення декларованих політичних гасел у передвиборчих програмах та зовнішній політичній рекламі.
5. Диференціація ключових гасел кандидатів за спрямованістю їх на основні цільові аудиторії.
6. Проведення контент-аналізу.
7. Опрацювання даних, аналіз отриманих результатів та напрацювання практичних висновків, підтвердження робочих гіпотез.

Робочі гіпотези:

1. Дане дослідження допоможе підтвердити той факт, що основною змінною одиницею інформаційних потоків під час виборчої кампанії є ключове повідомлення.
2. Також в ході дослідження буде з'ясовано, що такі ключові гасла формуються не спонтанно, а є продуктом синтезу ідеологічних і програмних засад того чи іншого кандидата із наявною політичною і соціальною дійсністю (в розумінні тих суспільних викликів, які постають перед кандидатами).
3. Крім того, дослідження дозволить підтвердити те, що ключові гасла не є всеохоплюючими, а свідомо спрямовані на конкретний сектор електорату і націй основі піддаються класифікації.

Хід дослідження по етапах:

1. Список кандидатів, ключові гасла яких аналізуватимуться

1. Богословська Інна Германівна
2. Гриценко Анатолій Степанович
3. Костенко Юрій Іванович
4. Литвин Володимир Михайлович
5. Симоненко Петро Миколайович
6. Тимошенко Юлія Володимирівна
7. Тігіпко Сергій Леонідович
8. Тягнибок Олег Ярославович
9. Ющенко Віктор Андрійович
10. Янукович Віктор Федорович
11. Яценюк Арсеній Петрович

Базові положення передвиборчих кампаній:

1. Анатолій Степанович Гриценко

«Присягаю народу України!»

Я люблю мою країну.

Я захищатиму мою країну. І боротимуся з державою.

Моя країна зламає хребет корупції

Жодна посадова особа в державі не матиме недоторканності, включно з Президентом. Вчинив кримінальний злочин – за ґрати, незалежно від посади.

Моя країна матиме сильну та відповідальну владу (Конституції Порядку).

Всі органи держави працюватимуть на людину – захист її інтересів, прав і свобод. Вони забезпечать в країні закон і порядок.

Моя країна – це потужна економіка та підтримка підприємництва.

Справа держави – не заважати бізнесу і підтримувати того, хто створює робочі місця.

Моя країна створить умови для повернення заробітчан додому.

Моя країна – це європейське заможне село

Люди, які працюють на землі, житимуть у гідних умовах.

Моя країна – це соціальні стандарти, духовне і фізичне здоров'я нації

Якість життя і безпека людини в моїй країні – понад усе.

У моїй країні буде створено принципово новий вид індустрії – індустрію відтворення інтелекту.

Державною мовою в Україні буде одна – українська.

У моїй країні буде потужний і заможний середній клас, як запорука прогресивного демократичного розвитку країни.

Моя країна – це повага у світі і сильна зовнішня політика

Зламаю їхню державу, змушу її працювати для країни і народу. Для мене – це справа честі!

Присягаю народу України!

2. Юрій Іванович Костенко

«Роби українське, купуй українське, захищай українське, бо це твоє!»

Роби українське, купуй українське, захищай українське, бо це твоє!

Роби та купуй українське – шлях економічного розвитку України!

Захищай українське – захист українського народу та української держави!

Сильна мобільна армія - гарантія української державності.

Обирай українське.

Прозорість та відкритість – шлях до ефективної влади!

Ми не обіцяємо нездійсненого, а пропонуємо спільну працю заради добробуту нашої спільної батьківщини та її громадян.

3. Олег Ярославович Тягнибок

«Програма захисту українців»

Ми – Українці. Ми – у своїй, Богом даній країні.

Даруй нам, Боже, звитягу, щоб стати творцями Великої Держави.

Влада і суспільство. Докорінне очищення та справедливий лад

Народне господарство. Економічний націоналізм та соціальна справедливість

Здоров'я нації. Подолання демографічної кризи та підвищення якості життя

Громадянство і міграція. Право на Батьківщину та захист життєвого простору

Інформаційний простір, освіта і наука. Збереження ідентичності та розвиток культури

Історична справедливість. Тяглисть державотворення та подолання наслідків окупації

Зовнішня політика і оборона. Європейський україноцентризм та сильна держава

Крим і Севастополь. Встановлення Конституційного порядку та забезпечення стабільного розвитку

Ми – Українці. Ми – у своїй, Богом даній країні.

4. Арсеній Петрович Яценюк

«Новий курс»

Країні необхідна нова індустріалізація.

Потрібен прискорений розвиток українського сільського господарства.

Найважливіша мета держави – забезпечити відтворення і зростання здорового і високоосвіченого населення своєї країни.

Держава повинна взяти на себе ініціативу й відповідальність за модернізацію країни.

Нова українська держава має реалізувати принципи соціальної справедливості та високий рівень соціальних гарантій.

Ініціювати будівництво Великої Європи, стати одним із лідерів цього процесу повинна Україна.

Багатонаціональність та багатокультурність України є нашим найважливішим ресурсом, силою, а не вадою.

У нас велике минуле в загальноєвропейській історії, і я вірю – ми сформуємо наше велике майбутнє. Для цього сьогодні потрібне одне – врятувати країну і стати на Новий Курс. Ми це зробимо!

5. Сергій Леонідович Тігітко

«Україна: проект розвитку»

1. Конкурентоспроможна економіка.

Підніmemo економіку – підніmemo країну

Захистити вітчизняного виробника

Україна – житниця Європи

Повернути землю людям

Дати свободу підприємцеві

Розвивати інновації

ЖКГ для людей

Здорова нація

2. Сильна держава. Інтереси України понад усе

Сильний Президент – сильна країна

Зупинити розкладання держави

Суворі боротьба з корупцією

Припинити шукати старшого брата

Відігравати свою роль в регіоні

Ідемо на схід

Україна – Європа, але не Євросоюз.

Україна – Росія: перезавантаження

Нова воєнна доктрина

3. Розвинена демократія. Людина понад усе

Тисячі центрів ініціатив на місцях

Незалежне правосуддя

Людина народжена вільною

Українці мають розуміти одне одного

Відновити рівень освіти

Діти – наше майбутнє

Україна буде сильною!

6. Петро Миколайович Симоненко

«Влада трудящих, соціалізм, дружба народів».

До роботи будуть залучені чесні професіонали.

Поліпшення життя трудящих України

Медицина й освіта стануть на ділі безплатними.

Гарантую, що пропоновані перетворення, які забезпечать справжнє народовладдя і перехід України на соціалістичний шлях розвитку, пройдуть мирно, демократично.

Відвернути національну катастрофу й вивести Україну з глухого кута, у який загнав її «помаранчевий» режим націоналістів і олігархів, можливо тільки на шляху до народовладдя й соціалізму!

7. Володимир Михайлович Литвин

«Час народу»

У соціальній та економічній сферах

Забезпечення сталого та ефективного економічного розвитку через відновлення справедливості та подолання бідності.

Підвищення зарплат вчителям, лікарям, працівникам сфери культури до рівня середньої в економіці;

Піднесення престижу працівників наукової сфери;

Забезпечення їм соціальних гарантій на рівні держслужбовців;

Надання державою молодим сім'ям пільгового кредиту на житло.

Відновлення державної мережі комунальних і державних аптек;

На селі та в сфері екології

Державна підтримка сільських товаровиробників, допомога у виході на ринки;

Відновлення крупнотоварного сільськогосподарського виробництва;

Забезпечення європейських стандартів з контролю стану повітря, питної води;

Протидія корупції

Прирівняти корупцію до державної зради.

Відновлення народного контролю.

У політичній та культурній сферах

Запровадження публічного механізму звітування депутатів, спрощеної системи їх відкликання;

Відродження і утвердження духовності та моралі на основі християнських цінностей;

У сфері безпеки і міжнародних відносин

Реалізація політики позаблокового статусу України на основі активного нейтралітету;

Створення сучасних збройних сил України.

Суспільство та країна, де панують соціальна гармонія та справедливість, турбота про кожну людину, гуманне правління, служіння народу.

8. Інна Германівна Богословська

«Дорога правди. Робота, порядок, віра»

Настав час зосередитись на собі! **Час обрати між старим і новим!** Ви хочете ще 5 років жити так, як сьогодні?

Робота

Україна стане країною-виробником. Весь світ цінуватиме марку «Made in Ukraine».

Порядок в заробітних платах, пенсіях, цінах, тарифах в житлово-комунальному господарстві, медицині, бюджеті, освіті, в правоохоронних органах та армії, в бюрократії та політичній системі, в зовнішній, мовній політиці, у місцевому самоврядуванні та молодіжній політиці

Віра

Віра, надія та любов рятують будь-яку людину у важкі години. Ми разом повернемо духовність в суспільне життя та віру кожного в себе і в Україну. Господь дав нам чудову та родючу землю. Наше завдання - жити і працювати на цій землі гідно і красиво.

Тільки Робота, Порядок та Віра виведуть Україну з кризи і принесуть достаток і гідність кожному українцю.

9. Віктор Андрійович Ющенко

«Вільна, справедлива та сильна Україна»

Курс національної гідності, соборності і сильної держави.

Україні бути вільною

Україні бути справедливою

Ми хочемо справедливості у ставленні держави до своїх громадян. Своїми діями вона буде утверджувати солідарність, повагу до людини і взаємну підтримку.

Україні бути сильною

Наш шлях до успіху – економічна свобода, сучасні механізми регулювання ринків, інновації, енергоефективність.

Для подальших перетворень Україні потрібна міцна правова основа держави, чітка система державного управління.

10. Віктор Федорович Янукович

«Україна для людей»

Зміна влади – перший крок на шляху до оновленої країни

Очистити українську владу від популістів, політичних авантюристів та корупціонерів

Реформи – шлях до світового визнання

Сильна економіка – успішна країна

Від соціальної незахищеності – до державних гарантій

Майбутнє народжується в родині

Моя мета – п'ятдесят мільйонів громадян України вже у 2020 році.

Освіта - гідна інвестиції в майбутнє!

Забезпечення громадян доступним житлом

Державна пенсія: гарантоване повноцінне життя

Здоров'я людей – впевнене майбутнє

Від влади чиновників – до влади народу!

Дві мови – одна країна!

Сучасна армія – безпека країни.

Зовнішня політика: відкритість і добросусідство.

Відродження села, повернення Україні слави європейської житниці

Україна для людини, Україна для людей!

11. Юлія Володимирівна Тимошенко

«Україна переможе. Україна – це ти!»

Справедливе суспільство

Я вірю в установлення справедливості та порядку. Я буду за це боротися.

Ефективна та відповідальна влада

Я вірю – корупційний союз влади та олігархії буде знищено.

Діяти буду жорстко та рішуче

Наведемо порядок у владі – буде порядок в країні

Інновація економіки та прогресивні реформи

Я вірю в «Український прорив»

Освічена нація

Я вірю, що вкладені в науку та освіту кошти – найкраща інвестиція в майбутнє України.

Здоровий народ

Впродовж року буде наведено повний порядок з якістю ліків та цінами на них.

Перемога над бідністю та соціальною несправедливістю

Я вірю у справедливий розподіл суспільного багатства.

Національні інтереси – основа міжнародної політики.

Я вірю, що ми спроможні піднятися на рівень європейських стандартів у питаннях демократії, прав людини, умов життя, політичної культури
Сучасна професійна армія – гарант незалежності.

Україна понад усе!

Ключові гасла передвиборчої кампанії в зовнішній політичній рекламі

1. Анатолій Степанович Гриценко

Перший непрохідний

2. Юрій Іванович Костенко

Роби українське, купуй українське, захищай українське, бо це твоє!

3. Олег Ярославович Тягнибок

Ми – у своїй, Богом даній країні.

У них – влада? У них – гроші? Але ж нас – більше!

4. Арсеній Петрович Яценюк

Нова індустріалізація

Продуктивне село

Здорові освічені люди

Боездатна армія

Врятувати країну

Вилікую Україну від вірусу Ю1Я1

Йду на війну з корупцією

5. Сергій Леонідович Тігіпко

Сильний президент – сильна країна

Піднімемо економіку – піднімемо і країну.

6. Петро Миколайович Симоненко

—

7. Володимир Михайлович Литвин

Тільки він врятує країну!

Тільки він гідний бути Президентом!

Тільки він буде служити країні вірою та правдою!

Країні потрібен Литвин!

8. Інна Германівна Богословська

Ви хочете ще 5 років такого життя?

Країні потрібен Президент - захисник

9. Віктор Андрійович Ющенко

Ми зробили!

Ми здобули!

Україні бути!

10. Віктор Федорович Янукович

Почую кожного!

Твою думку враховано. Проблема буде вирішено!

Україна для людей!

11. Юлія Володимирівна Тимошенко

Вона працює. Вона – це Україна!

Вона переможе. Вона – це Україна!

Україна переможе! Україна – це ти!

2. Інформаційний масив:

- контент-аналіз: ЗМІ, інтернет-видання;
- аналіз градації ключових повідомлень: передвиборчі програми кандидатів та зовнішня політична реклама (біл-борди, сіті-лайти, плакати, наклейки, агітаційні матеріали).

3. *Диференціація ключових гасел кандидатів за скерованістю їх на ту чи іншу проблемну сферу (економічну, політичну, освітню, культурну, духовну тощо)*

Таблиця 1

Кандидат	Диференціація ключових повідомлень за проблемними сферами			
	Соціальна	Економічна-фінансова	Політична, військова	Культурна, духовна, освітня
Гриценко А.С.	Моя країна створить умови для повернення заробітчан додому.	Моя країна – це потужна економіка та підтримка підприємництва Моя країна – це європейське заможне село	Моя країна матиме сильну та відповідальну владу Зламаю їхню державу, змушу її працювати для країни і народу Наша армія стане контрактною і надійно захищатиме народ.	Моя країна – це соціальні стандарти, духовне і фізичне здоров'я нації У моїй країні буде створено принципово новий вид індустрії – індустрію відтворення інтелекту.
Костенко Ю.І.	Захищай українське – захист українського народу та української держави!	Роби та купуй українське – шлях економічного розвитку України!	Прозорість та відкритість – шлях до ефективної влади! Сильна мобільна армія - гарантія української державності.	Обирай українське
Тягнибок О.Я.	Подолання демографічної кризи та підвищення якості життя Право на Батьківщину та захист життєвого простору	Економічний націоналізм та соціальна справедливість	Докорінне очищення та справедливий лад Європейський україноцентризм та сильна держава Професійна контрактна армія. Створення народного резерву ЗСУ.	Збереження ідентичності та розвиток культури
Яценюк А.П.	Нова українська держава має реалізувати принципи соціальної справедливості та високий рівень соціальних гарантій	Країні необхідна нова індустріалізація. Потрібен прискорений розвиток українського сільського господарства.	Держава повинна взяти на себе ініціативу й відповідальність за модернізацію країни. Ініціювати будівництво Великої Європи, стати одним із лідерів цього процесу повинна Україна.	Багатонаціональність та багатокультурність України є нашим найважливішим ресурсом, силою, а не вадою.

Тігіпко С.Л.	Людина понад усе. Україна буде сильною!	Конкурентоспроможна економіка. Підніmemo економіку – підніmemo і країну	Інтереси України понад усе. Сильний Президент – сильна країна Україна – Росія: перезавантаження Нова воєнна доктрина.	Українці мають розуміти одне одного Відновити рівень освіти Діти – наше майбутнє
Симоненко П.М.	Поліпшення життя трудящих України	До роботи будуть залучені чесні професіонали	Армія одержить гідне фінансування за рахунок коштів, що звільняться в результаті подвійного скорочення видатків на утримання держaparату.	Медицина й освіта стануть на ділі безплатними.
Литвин В.М.	Суспільство та країна, де панують соціальна гармонія та справедливість, турбота про кожну людину, гуманне правління, служіння народу.	Забезпечення сталого та ефективного економічного розвитку через відновлення справедливості та подолання бідності.	Запровадження публічного механізму звітування депутатів, спрощеної системи їх відкликання. Створимо сучасні збройні сили України.	Відродження і утвердження духовності та моралі на основі християнських цінностей
Богословська І.Г	Наше завдання - жити і працювати на цій землі гідно і красиво	Україна стане країною-виробником.	Тільки Робота, Порядок та Віра виведуть Україну з кризи і принесуть достаток і гідність кожному українцю. За 5 років українська армія буде професійною.	Віра, надія та любов рятують будь-яку людину у важкі години. Ми разом повернемо духовність в суспільне життя та віру кожного в себе і в Україну.
Ющенко В.А	Україні бути справедливою! Ми хочемо справедливості у ставленні держави до своїх громадян. Своїми діями вона буде утверджувати солідарність, повагу до людини і взаємну підтримку.	Україні бути сильною! Наш шлях до успіху – економічна свобода, сучасні механізми регулювання ринків, інновації, енергоефективність	Україні бути вільною! Для подальших перетворень Україні потрібна міцна правова основа держави, чітка система державного управління. Збройні Сили України стануть потужними, професійними, контрактними.	Курс національної гідності, соборності і сильної держави
Янукович В.Ф	Від соціальної незахищеності – до державних гарантій Україна для людини, Україна для людей!	Сильна економіка – успішна країна Відродження села, повернення Україні слави європейської житниці.	Від влади чиновників – до влади народу! Дві мови – одна країна! Сучасна армія – безпека країни. Зовнішня політика: відкритість і добросусідство.	Освіта - гідна інвестиція в майбутнє! Майбутнє народжується в родині.
Тимошенко Ю.В	Я вірю в установлення справедливості та	Інновація економіки та прогресивні реформи Я вірю в «Український	Я вірю – корупційний союз влади та олігархії	Я вірю, що вкладені в науку та освіту кошти – найкраща інвестиція

	порядку Перемога над бідністю та соціальною несправедливістю Я вірю у справедливий розподіл суспільного багатства.	прорив»	буде знищено. Наведемо порядок у владі – буде порядок в країні Національні інтереси – основа міжнародної політики. Сучасна професійна армія – гарант незалежності.	в майбутнє України.
--	---	---------	--	---------------------

4. Визначення градації та трансформації ключових повідомлень кандидатів за допомогою моніторингу передвиборчих програм та матеріалів зовнішньої політичної реклами.

Співвідношення основних ключових гасел в програмах кандидатів та зовнішній політичній рекламі.

Таблиця 2

Кандидат	Основні ключові гасла кандидатів	
	в їхніх передвиборчих програмах	в зовнішній політичній рекламі
Гриценко А.С	Присягаю народу України!	Перший непрохідний. Ворог їхньої держави.
Костенко Ю.І.	Роби українське, купуй українське, захищай українське, бо це твоє!	Роби українське, купуй українське, захищай українське, бо це твоє!
Тягнибок О.Я.	Ми – Українці. Ми – у своїй, Богом даній країні.	Ми – у своїй, Богом даній країні. У них – влада? У них – гроші? Але ж нас – більше! А з нашого боку Тягнибок.
Яценюк А.П.	Сьогодні потрібне одне – врятувати країну і стати на Новий Курс. Ми це зробимо!	Країну врятує: нова індустріалізація, продуктивне село, здорові освічені люди, боєздатна армія. Вилікую Україну від вірусу Ю1Я1. Йду на війну з корупцією
Тігіпко С.Л.	Україна буде сильною!	Сильний президент – сильна країна! Підніmemo економіку – підніmemo і країну.
Симоненко П.М.	Влада трудящих, соціалізм, дружба народів!	–
Литвин В.М.	Час народу!	Час Литвина! Тільки Литвин врятує країну! Тільки Литвин гідний бути Президентом! Тільки Литвин буде служити країні вірою та правдою! Країні потрібен Литвин!

Богословська І.Г	Дорога правди. Робота, порядок, віра!	Я на зустрічах питаю людей: «Ви хочете ще 5 років такого життя?» Країні потрібен Президент – захисник!
Ющенко В.А	Вільна, справедлива та сильна Україна.	Ми зробили! Ми здобули! Україні бути!
Янукович В.Ф	Україна для людини, Україна для людей!	Україна для людей!
Тимошенко Ю.В	Україна переможе. Україна – це ти!	Вона переможе. Вона – це Україна! Україна переможе. Україна – це ти!

Попередні результати дослідження: Інтерпретація отриманих результатів

На даному етапі дослідження ми розглядали ключові повідомлення в передвиборчих програмах кандидатів в Президенти, на предмет градації їх за проблемними сферами та співвідношення з ідеологічними платформами кандидатів в «ліво-правому» спектрі. Досліджували ключові повідомлення кандидатів за відповідністю їх до визначеним критеріям ключового гасла. А також вивчали Співвідношення основних ключових гасел в програмах кандидатів та зовнішній політичній рекламі.

I. Для того, щоб визначити співвідношення ключових гасел з ідеологічними платформами кандидатів ми виділили наступні проблемні сфери: соціальна, економічно-фінансова, політична, військова, культурна, духовна, освітня. Здійснивши моніторинг передвиборчих програм кандидатів на пост Президента ми виділили основні ключові гасла в програмних пунктах та провели їх градацію за вище перерахованими проблемними сферами. **Табл.1.** Відповідно на даному етапі дослідження ми прийшли до таких висновків:

1. Ключові гасла усіх кандидатів в передвиборчих програмах повною мірою враховують всі виділені нами проблемні сфери акцентуючи увагу на окремих з них.

2. Всі кандидати найбільшу увагу приділяють економічно-фінансовій, політичній, військовій та соціальній сфері. Менший акцент кандидати роблять на культурній, духовній та освітній.

3. Ключові гасла кандидатів не виходять за рамки приналежності політиків до «ліво-правого» спектру їх ідеологічних платформ та повною мірою співвідносяться з ними.

II. Для того щоб дати якісну оцінку ключовим гаслам кожного з кандидатів ми виділяємо наступні якісні критерії ключового гасла:

1. інформативність;

2. стислість повідомлення;
3. унікальність;
4. максимальна повторюваність та легкість у сприйнятті;
5. емпіричність.

Проаналізувавши виділені нами ключові гасла ми прийшли до наступних висновків:

1. Інформативність – це найважливіший критерій ключового повідомлення, адже саме за допомогою інформаційно активного повідомлення виборець здатен оцінити платформу кандидата, а також скласти перше враження про нього, як про особистість, адже кожне гасло – це відображення, фактично, особистих переконань претендента на пост Президента. До найбільш інформаційних гасел кандидатів можна віднести наступні: А.С. Гриценка, Ю.І. Костенка, О.Я. Тягнибока, В.М. Литвина, А.П. Яценюка, С.Л. Тігіпка, В.А. Юценка, В.Ф. Януковича та Ю.В. Тимошенко.

2. Стислість. В ідеалі ключове повідомлення має бути одним, але цілком доступним та зрозумілим у сприйнятті його виборцем. Кандидат може мати одразу кілька ключових повідомлень, але при цьому має бути не надто велика кількість цих повідомлень, адже тоді вони губитимуться серед повідомлень опонентів, тим більше, якщо ключові гасла не достатньо емоційно забарвлені. Надто велика кількість ключових повідомлень не дозволяє виборцю виділити щось одне, основне, що є фундаментом передвиборчої платформи кандидатів. В даному випадку ми зіштовхнулися з такою проблемою у В.М. Литвина, та В.Ф. Януковича.

3. Унікальність ключового повідомлення дає можливість підкреслити унікальність і самого кандидата, який здатен продукувати якісні ідеї та новаторські шляхи вирішення старих проблем. Унікальність ключового повідомлення полягає у тому, що воно собою пропонуватиме те чого іще не пропонували виборцю, а також робитиме наголос на тому, що саме може виступити основним моментом у розв'язанні тих чи інших проблем в житті суспільства. В даному випадку ключове повідомлення буде також підкреслювати «унікальну політичну пропозицію» кандидата. На нашу думку найунікальнішими ключовими повідомленнями виступають гасла О.Я. Тягнибока, С.Л. Тігіпка, Ю.В. Тимошенко.

4. Максимальна повторюваність та легкість у сприйнятті. Цей критерій допомагає зробити кандидата упізнаваним та виділити його з масиву іншої пропонованої виборцю продукції. Сюди можна віднести: Ю.І. Костенка, О.Я. Тягнибока, А. П. Яценюка, С.Л. Тігіпка, В.Ф. Януковича, Ю.В. Тимошенко.

5. Емпіричність. Ключові повідомлення – це не так порив творчості, як застосування дуже суворої дисципліни зі свідомою регулярною повторюваністю, робота над ними має бути не так ліричною, як емпіричною. Виходячи з такого критерію можна зробити висновок, що ключові повідомлення П.М Симоненка, В. М. Литвина, І.Г. Богословської потребують певного доопрацювання. Ключові повідомлення цих кандидатів є надто інформаційно громіздкими та надто довгими.

Виходячи з позиції, що фундаментом ключового повідомлення має бути сам кандидат та його політичні переконання можна зробити висновок, що найорганічніше в даному випадку із своїми ключовими повідомленнями співвідносяться наступні кандидати: А. С. Гриценко, Ю. І. Костенко, О. Я. Тягнибок, С. Л. Тігіпко, В. А. Ющенко, Ю.В. Тимошенко. Мова йде про правильну подачу та поєднання образу кандидата з його декларованим повідомленням. Не вдалими на нашу думку поєднання ключових гасел та образу самого кандидата є в А. П. Яценюка. Це можна пояснити тим, що цей кандидат дещо відійшов від свого початкового курсу та почав декларувати інші програмні тактики, відтак на фоні цього він виглядає не органічно.

III. Ми проаналізували співвідношення основних ключових гасел в програмах кандидатів та зовнішній політичній рекламі (*Табл.2.*) і прийшли до наступних висновків:

1. Зважаючи на те, що зовнішня політична реклама – це фактично основне джерело черпання виборцем інформації про передвиборчі платформи кандидатів, не можна нехтувати тим фактом, що подача ключових гасел в задекларованих передвиборчих програмах та в зовнішній політичній рекламі повинні збігатися. Оскільки ключове гасло собою окреслює цілий курс, то воно повинно повноцінно бути висвітленим перед виборцем. В даному випадку ми помітили невідповідності в подачі ключових гасел в наступних кандидатах: В.М. Литвина, І.Г. Богословської, В.А. Ющенка. Дещо змістовно перефразованими є гасла Ю.В. Тимошенко, С.Л. Тігіпка, А.П. Яценюка та В.Ф. Януковича (див. *Табл. 2*). Повною мірою співвідносяться ключові гасла Ю.І. Костенка та О.Я. Тягнибока. В порівнянні ключових гасел П.М. Симоненка ми зіштовхнулися з проблемою відсутності його зовнішньої політичної реклами, а отже порівняння здійснити неможливо.

2. Прихована політична реклама, яка почалася ще від літа та містила в собі ознаки нейролінгвістичного програмування (НЛП) підготувала виборців до подачі основних ключових повідомлень кандидатів. Цим методом скористалися А.П. Яценюк, Ю.В. Тимошенко, В.М. Литвин, С.Л. Тігіпко, В.Ф. Янукович, О.Я. Тягнибок.

5. Диференціація ключових гасел кандидатів за спрямованість їх на основні цільові аудиторії.

Цільові аудиторії

- Молодь (18 – 35 років)
- Люди середнього віку (36 – 55 років (жінки) 60 чоловіки)
- Люди пенсійного віку
- Соціально незахищені
- Робітники
- Середній клас
- Великий бізнес
- Місто, село

- Територія (Схід, Захід, Центр, Південь)

Таблиця 3.

Кандидат	Ключове гасло	Цільова аудиторія
<i>Богословська І. Г.</i>	Я на зустрічах питаю людей: «Ви хочете ще 5 років такого життя?» Країні потрібен Президент- захисник!	Молодь Соціально незахищені Середній клас Схід (Харків), Південь
<i>Гриценко А.С.</i>	Перший непрохідний. Ворог їхньої держави. Присягаю народу України!	Середній клас Захід, Центр
<i>Костенко Ю.І.</i>	Роби українське, купи українське, захищай українське, бо це твоє!	Люди середнього віку Місто Середній клас Захід
<i>Литвин В.М.</i>	Час Литвина! Час народу!	Центр (аграрні регіони) Село Робітники Люди середнього віку Соціально незахищені
<i>Симоненко П.М.</i>	Влада трудящих, соціалізм, дружба народів!	Соціально незахищені Люди пенсійного віку Місто Робітники Схід, Південь
<i>Тимошенко Ю.В.</i>	Вона переможе. Вона – це Україна!	Молодь Люди пенсійного віку Соціально незахищені Середній клас Місто, село Захід, Центр
<i>Тігіпко С.Л.</i>	Сильний президент – сильна країна! Піднімемо економіку – піднімемо і країну. Україна буде сильною!	Середній клас Люди середнього віку Місто Схід
<i>Тягнибок О.Я.</i>	Ми – у своїй, Богом даній країні. У них – влада? У них – гроші? Але ж нас – більше! А з нашого боку Тягнибок.	Середній клас Місто, село Люди середнього та пенсійного віку Захід
<i>Ющенко В.А.</i>	Ми зробили! Ми здобули!	Місто Молодь, люди середнього віку Середній клас Захід, Центр
<i>Янукович В.Ф.</i>	Україна для людини! Україна для людей!	Місто Робітники, соціально незахищені, середній клас Молодь, люди середнього

		віку Схід, Південь
Яценюк А.П.	Країну врятує: нова індустріалізація, продуктивне село, здорові освічені люди, боєздатна армія.	Середній клас Молодь, люди середнього віку, Місто Вся територія

6. Контент-аналіз

В даному дослідженні здійснено контент-аналіз текстових повідомлень інформаційного ресурсу «Українська правда» за період із вересня до листопада 2009 року з метою перевірки частоти згадування тих чи інших передвиборчих гасел учасників електоральних перегонів, а також виявлення їх якісного змісту. Труднощі із аналізом даного пласту інформації полягають у тому, що істотне число кандидатів на посаду президента сьогодні обіймають певні посади, у зв'язку із чим медіа-простір наповнений коментарями, зауваженнями та іншими повідомленнями цих осіб, тому при здійсненні дослідження варто особливу увагу приділяти розрізненню передвиборчих гасел і стратегічних зауважень щодо вирішення поточних проблем. Також виникають труднощі із тим, що дуже значна частина повідомлень кандидатів на посаду президента стосуються винятково критики своїх опонентів, пошуку антиконституційних чи антиетичних сценаріїв розгортання подій у таборах своїх конкурентів. В цьому контексті варто зробити висновок, що основним гаслом виборчої кампанії є критика, як опонентів, так і чинної влади, навіть з боку тих, хто обіймає певну посаду в одній із гілок цієї влади.

Загалом було взято до уваги повідомлення, що стосуються ключових гасел основних кандидатів на посаду президента, – тих, чий обличчя вже не перший рік у великій політиці, а тому передвиборчі програми бодай трохи відомі широкому загалу. При здійсненні кількісного контент-аналізу, було враховано сукупну кількість чітко сформованих гасел, а не повідомлень, де ці гасла згадувалися, оскільки одне текстове повідомлення могло містити як одне, так і кілька гасел. До уваги бралися лише ті повідомлення, де справді чітко простежувалась наявність одного чи кількох передвиборчих гасел, а поради, оціночні судження, критика опонентів, думки з приводу поточних подій ігнорувалися. Відтак згадуваність гасел кандидатів на посаду президента така:

Богословська 2

Гриценко 2

Костенко 2

Литвин 8

Симоненко 1

Тігіпко 1

Тимошенко 8

Тягнибок 6

Ющенко 4

Янукович 17

Яценюк 3

Вище наведені цифри демонструють, що у вітчизняному виборчому процесі ідеологічні та програмні першооснови відіграють другорядну роль, тому є підстави вважати, що дуже значна частка виборців голосує не стільки за конкретні програмні положення, скільки за бренди, імена. Самі ж кандидати у висвітленні власних програмних засад обмежуються, в основному, лише зовнішньою рекламою – у вигляді коротких доступних слоганів – не використовуючи ЗМІ, як засіб донесення власних передвиборчих платформ до електорату. А тому, відповідно, ключові повідомлення ще не виконують у ЗМІ і загалом у суспільстві тієї функції, яку б повинні були виконувати, а деякі ключові гасла створені лише формально і знайшли широкого застосування у політичній пропаганді.

У якісному плані, у потоці гасел простежується чітка спрямованість на електоральні сектори: другу державну мову пропонують кандидати, що орієнтуються на східні регіони, праві ідеї – ті, що орієнтуються на західний регіон. Крім того простежується відсутність уваги ЗМІ до ключових гасел тих кандидатів, чії рейтинги електоральної підтримки не входять в трійку перших, по суті, майже немає інформації про передвиборчу платформу Гриценка, Костенка, Тігіпка, Симоненка, Богословської. Ці кандидати на посаду президента найчастіше акцентують увагу на якомусь одному ключовому гаслі, щоразу посилаючись на нього в медіа-повідомленнях. Варто також зазначити, що ключові гасла принаймні цієї кампанії мають тенденцію повторюватися у різних кандидатів. Наприклад, перехід до контрактної армії обіцяють як Тимошенко, так і Янукович. Таких прикладів достатньо, і це свідчить про те, що кандидати, формуючи основні гасла виборчої кампанії, керуються не стільки ідеологічними переконаннями чи наявністю чіткої програми дій, скільки гнучким реагуванням на виклики суспільства, будучи готовими при потребі змінити частину своїх програмних положень. Крім того, гасла принаймні частини кандидатів звучать настільки стисло, що носять швидше формальний ніж реальний характер. Наприклад, гасло «вирішимо проблему екології» виглядає, як спроба зафіксувати у свідомості виборця той факт, що кандидат згадав про екологію, а не наявність бачення реальних шляхів щодо покращення екологічної ситуації.

Кандидат	Градація ключових повідомлень за проблемними сферами			
	Соціальна	Економічно-фінансова	Політична, військова	Культурна, духовна, освітня
Гриценко А.С.		1. Буду захищати інтереси 46 мільйонів людей, а не кількох сімей.	1. Змінити правила олігархів.	
Костенко Ю.І.		1. Економічний націоналізм – необхідно виробляти українське,		

		купувати українське.		
Тягнибок О.Я.	1. Смертна кара за злочини проти нації і держави.	1. Вплив держави на економічні процеси. 2. Заборона торгівлі землею.	1. Боротьба із свавіллям кланів. 2. Створення Балто-Чорноморського союзу. 3. Європоцентризм.	1. Відновлення історичної і національної справедливості.
Яценюк А.П.		1. Провести розслідування валютних спекуляцій. 2. Заборонити приватизацію державного майна у період кризи.		1. Проблема двомовності розколос країну.
Тігіпко С.Л.			1.Провести референдум щодо повернення до президентської форми правління.	
Симоненко П.М.			1. Ліва ідея і лівий президент – вихід для України, права ідея і правий президент – тупик.	
Литвин В.М.	1. Скорочення адміністративного апарату. 2. Вирішення проблеми довкілля. 3. Україна не переживе розколу.	1. Вирішення проблеми тіньової економіки. 2. Модернізація економіки. 3. Придушення корупції.	1. Боездатні Збройні Сили. 2. Деполітизація правоохоронних структур.	
Богословська І.Г.	1. Повернути суспільству віру в себе.		1. Україна повинна самостійно обирати свій шлях.	
Ющенко В.А.	1. Скорочення робочого дня для матерів на 1 годину. 2. Доплата до соціальних виплат жертвам сталінських репресій.	1. Справедлив перерозподіл – введення податку на розкішне майно.	1. Членство у НАТО – питання державної незалежності.	
Янукович В.Ф.	1. Збільшення грошової допомоги при народженні дитини. 2. Розширення будівництва соціального житла. 3. Поступове зростання фінансування охорони здоров'я. 4. Через 10 років 50 млн українців. 5. Зростання	1. Україна повинна через 10 років увійти до G-20 – 20 найрозвинутіших країн світу. 2. Податкові канікули малому бізнесу на 5 років. 3. Стрімке зростання рівня залучення інвестицій. 4. Конкурентоспроможний національний виробник.	1. Зміцнення стосунків із Росією, сповільнення просування в НАТО. 2. Україна – позаблокова держава. 3. Скасування строкової військової служби.	1. Збільшення бюджетних місць у ВНЗ до 70% від загального числа. 2. Російській мові – статус державної.

	соціальних стандартів.			
Тимошенко Ю.В	1. Диктатура закону, порядку, правил. 2. Закінчення виплати компенсацій за вкладками.	1. Розібратися із банками і кредитними союзами, які грабували українців.	1. Україна стане членом ЄС. 2. Питання колективної безпеки – на референдум. 3. Контрактна армія.	1. Відродити українську мову.

На нашу думку, доцільно проілюструвати в кількісних показниках розподіл передвиборчих гасел за основними сферами. Відповідно, гасла, висвітлені у передвиборчих програмах, виглядають так

Кандидат	<u>Кількісна градація ключових повідомлень за проблемними сферами</u>			
	Соціальна	Економічно-фінансова	Політична, військова	Культурна, духовна, освітня
Гриценко А.С.	1	2	3	2
Костенко Ю.І.	1	1	2	1
Тягнибок О.Я.	2	1	3	1
Яценюк А.П.	1	2	2	1
Тігіпко С.Л.	2	2	4	3
Симоненко П.М.	1	1	1	1
Литвин В.М.	1	1	2	1
Богословська І.Г	1	1	2	2
Ющенко В.А	2	2	3	1
Янукович В.Ф	2	2	4	2
Тимошенко Ю.В	3	2	4	1

Таким чином, можна стверджувати, що акцент у політичних програмах робиться на політичній і військовій складових, оскільки у цих проблемних сферах майже у всіх кандидатів найбільше гасел. Можливо, частково це пояснюється тим, що програми мають досить формальний характер і не розраховані на те, що масовий виборець знатиме їхній зміст. Якщо підсумувати розподіл гасел усіх кандидатів, то отримаємо:

соціальна 17 (21%)

економічно-фінансова 17 (21%)

політично-військова 30 (38%)

культурна, духовна, освітня 16 (20%).

Втім, контент-аналіз дає інші результати:

	<u>Кількісна градація ключових повідомлень за проблемними</u>
--	--

Кандидат	сферами			
	Соціальна	Економічно-фінансова	Політична, військова	Культурна, духовна, освітня
Гриценко А.С.	-	1	1	-
Костенко Ю.І.	-	1	-	-
Тягнибок О.Я.	1	2	3	1
Яценюк А.П.	-	2	-	1
Тігіпко С.Л.	-	-	1	-
Симоненко П.М.	-	-	1	-
Литвин В.М.	3	3	2	-
Богословська І.Г	1	-	1	-
Ющенко В.А	2	1	1	-
Янукович В.Ф	5	4	3	2
Тимошенко Ю.В	2	1	3	1

І, відповідно, підсумувавши показники усіх кандидатів, отримуємо:
соціальна 14 (28%)
економічно-фінансова 15 (30%)
політична 16 (32%)
культурна, освітня, духовна 5 (10%).

Таким чином, у засобах масової інформації кандидати на посаду Президента висвітлюють свої програми по-іншому, значно більше уваги приділяючи соціальній та економічній сферам, і вдвічі менше, ніж у програмах – духовній. Це свідчить, окрім іншого, про те, що до постматеріальних суспільств, які поступово склалися у розвинених країнах, Україні ще далеко.

Крім того, корисним, на нашу думку, виглядає в рамках даного дослідження провести градацію ключових повідомлень за право-лівим спектром. Так у передвиборчих програмах кандидатів гасла розподіляються так:

Кандидат	Кількісна градація ключових повідомлень за право-лівим спектром		
	Ліва ідеологія	Права ідеологія	Нейтральні повідомлення
Гриценко А.С.	-	1	7
Костенко Ю.І.	-	4	1
Тягнибок О.Я.	1	5	1
Яценюк А.П.	3	-	3
Тігіпко С.Л.	1	2	8
Симоненко П.М.	3	-	1
Литвин В.М.	2	1	2
Богословська І.Г	-	-	6
Ющенко В.А	2	4	2
Янукович В.Ф	3	-	7

Тимошенко Ю.В	4	1	5
----------------------	---	---	---

Таким чином, на основі програм, можна зробити висновок, що до правої ідеології близькі (50% усіх гасел і більше) Юрій Костенко (80%), Олег Тягнибок (70%), Віктор Ющенко (50%); до лівої ідеології близькі Симоненко (75%), Яценюк (50%) (у випадку останнього це швидше пояснюється наявністю популістичних гасел, а не реальною приналежністю до лівої ідеології). Щодо даних контент-аналізу, то тут градація виглядає так:

Кандидат	Кількісна градація ключових повідомлень за право-лівим спектром		
	Ліва ідеологія	Права ідеологія	Нейтральні повідомлення
Гриценко А.С.	1	-	1
Костенко Ю.І.	-	1	-
Тягнибок О.Я.	1	3	3
Яценюк А.П.	1	-	2
Тігіпко С.Л.	-	-	1
Симоненко П.М.	1	-	-
Литвин В.М.	-	-	8
Богословська І.Г.	-	-	2
Ющенко В.А.	3	1	-
Янукович В.Ф.	7	3	4
Тимошенко Ю.В.	1	1	5

Згідно із цією таблицею, у ЗМІ праві гасла

відстоює Костенко (100%) і Тягнибок (43%), а ліві гасла переважають у Гриценка (50%), Симоненка (100%), Ющенка (75%), Януковича (50%). Знову ж, тут «лівизна» кандидатів пояснюється застосуванням популістичних гасел. Загалом у сумі в програмах кандидатів градація виглядає так:

ліві ідеї 19 (24%)

праві ідеї 18 (23%)

нейтральні ідеї 43 (53%).

Контент-аналіз дає такі результати:

ліві ідеї 15 (30%)

праві ідеї 9 (18%)

нейтральні ідеї 26 (52%).

Отже можна помітити те, що по-перше, в обох випадках нейтральні повідомлення становлять більше половини усіх гасел, по-друге, у ЗМІ кандидати більше акцентують увагу на лівих ідеях, навіть якщо самі кандидати вважаються правими. То ж можна зробити висновок, що ідеологія в даній виборчій кампанії не відіграє особливого значення, є лише кілька кандидатів, які і в програмах і у ЗМІ акцентують увагу на певних ідеологічних підставах політики, але вони перебувають на узбіччі виборчих симпатій, і навпаки, кандидати, які замість чіткої ідеології вибудовують свою агітацію на потаканні масам користуються значно більшою популярністю. Це, окрім всього, свідчить і про кризу ідеології в Україні.

6. Опрацювання даних, аналіз отриманих результатів та напрацювання практичних висновків, підтвердження робочих гіпотез.

Таким чином, було визначено ключові повідомлення цієї виборчої кампанії, здійснено їх класифікацію за основними проблемними сферами, а також за спрямованістю на електоральні сектори. Дослідження допомогло підтвердити, що основною змінною інформаційних потоків у сфері політичної реклами та політичної пропаганди є ключове повідомлення, проте це явище ще не знайшло достатнього втілення у ЗМІ. Також було з'ясовано, що ключові повідомлення кандидатів на посаду Президента співвідносяться із їхніми ідеологією та задекларованими програмами, мають логічний зв'язок із самим образом кандидата. Також підтверджено те, що ці ключові повідомлення характеризуються спрямованістю на конкретний електоральний сектор, а не на все суспільство. Відтак ключове повідомлення виступає ефективним інструментом донесення політичної пропаганди до рядового виборця, характеристики того чи іншого кандидата, проте спостерігається ще певна відірваність ключових повідомлень у зовнішній рекламі від гасел, що містяться у програмах кандидатів, а також неповне висвітлення ключових повідомлень у ЗМІ. Це пояснюється тим, що, на жаль, сьогодні у виборчому процесі політичні програми та ідеологія не відіграють тієї ролі, яку повинні були б відігравати, і в окремих випадках, носять виключно формальний характер. В той же час можна стверджувати, що Україна після виборів Президента 2010 року вступила в новий епоху ведення політичної боротьби, послуговуючись такими методиками впливу на електоральну свідомість як навіювання, НЛП тощо. Це суттєво і докорінно міняє традиційний хід виборчої боротьби, а сама кампанія повністю носить персоніфікований характер.

Леся Балуцька

Кандидати в президенти у виборчій кампанії 2010: особистісний вимір

Вперше в історії України кандидати в Президенти обіцяють не поглиблення демократичних процесів, а їх згортання. Таку думку висловив директор Інституту Горшеніна Кость БОНДАРЕНКО.

«Головне питання порядку денного нинішньої виборчої кампанії – питання наведення ладу в країні», - констатував політолог. На його думку, практично всі політичні сили пропонують сьогодні своє бачення розвитку України, і практично кожний з кандидатів на пост Президента України обіцяє, що у разі його обрання на вищий державний пост він зробить крок назад від нинішніх стандартів демократії. «Вперше в історії України кандидати в Президенти обіцяють не поглиблення демократичних процесів, а їх згортання. І зрозуміло, чому», - зазначив він.

ПРОБЛЕМА: Особистісні якості політичних лідерів – важлива складова політичного процесу. Про роль особистості в політиці написано масу статей та наукових праць, проведено різносторонні емпіричні дослідження. Іноді в літературі доводиться зустрічати поняття особистісного або індивідуального виміру моралі, що означає степінь панування людини над собою, те, якою мірою вона відповідальна за свою діяльність, свої вчинки. Мораль є визначником сутності індивіда. Особистісний вимір описує моральні якості людини, її чесноти, що характеризують активну діяльнiсно-вольову людину.

Проблема особистості в українській політиці постала на порядку денному порівняно нещодавно, коли українська влада розпочала декларовану ще з часів незалежності трансформацію від авторитаризму до демократії. Вперше, поняттю особистісного виміру політичного лідера суспільство надало значення під час минулої передвиборчої кампанії, коли на одному політичному полі зійшлися два діаметрально-протилежні (за своїми внутрішніми загальнолюдськими якостями) політичні гравці, що боролися за найвищу державну посаду: тодішній провладний кандидат Віктор Янукович та лідер опозиції Віктор Ющенко.

Окрім основних векторів політичної діяльності, які фіксували кандидати у своїх передвиборчих програмах, та відповідних ідеологічних переконань, на авансцену їхнього публічного життя виходять і посідають чільне місце особисті характеристики цих політиків. Відтак, можемо стверджувати, що перемозі Віктора Ющенка не в останню чергу сприяла його високomorальна позиція, демократичність намірів, та чесність і прозорість його запланованої політики. В цей час образ інтелігентного, морального, правдивого лідера був як ніколи затребуваний населенням. Інша річ, що впродовж п'ятирічної президентської каденції електоральні запити українців суттєво модифікувалися. На це вплинула подальша, за великим рахунком, неочікувана делегітимація влади, невправність суспільних очікувань, та політико-економічна (кризова) зміна всередині країни.

Таким чином, сьогодні, в розпалі президентської передвиборчої компанії – 2010 перед українцями, які все ж таки намагаються визначитися у своїх виборчих уподобаннях, виникла нова модель набору характеристик майбутнього лідера. Перед нами завдання: дослідити, які основні риси будуть

притаманні цій моделі – інакше кажучи – лідер з яким особистісним виміром сьогодні потрібний українському виборцю, а відтак, Українській державі в цілому.

19 жовтня 2009 року передвиборча компанія в Україні стартувала офіційно. В цілому на сьогодні маємо 18 зареєстрованих кандидатів. Власне, ні для кого не стало новиною, що за особи мали балотуватися на президентський пост. І не зважаючи на те, що реєстрація у ЦВК тривала до 13 листопада, низка претендентів була відомою ще задовго.

Неформально президентська кампанія розпочалася ще влітку, та практично всі ймовірні кандидати в той чи інший спосіб заявили про свої наміри „рятувати країну”, „наводити порядок” чи просто йти, аби не стояти на місці, а „працювати”. І якщо на минулих президентських виборах Україна потребувала високоморального лідера, то сьогодні електоральні запити українського населення дещо модифікувалися. Цього не могли не врахувати власне кандидати. Тож, попри відмінності у самопрезентаціях потенційних президентів, на сьогодні їх об’єднує спроба довести свою дієвість та силу.

Відтак, можна стверджувати, що сьогодні у масовій свідомості на фоні політичного, економічного, суспільного та правого безладу визрівав роками необхідний ґрунт для того, аби якісно могла назріти потреба та необхідність сильної руки в Україні. Демократія як політичний режим не прижилася в українських умовах у традиційному своєму значенні, – у відкритій чи прихованій формі стверджують політики. Таке бачення нинішнього стану українського політикуму і суспільства в цілому прочитується в масі озвучених підходів до вирішення проблем.

Дедалі частіше з вуст українських політиків можна почути, що необхідно вживати заходів для тотального насадження демократії, чи щось в такому дусі. Так, зокрема, Юлія Тимошенко, неодноразово наголошувала на необхідності в Україні «диктатури демократії», що в принципі суперечить суті цих понять, а ще, про авторитарне правління, що згодом потрактувала як обмовку. Демократичний центрист Арсеній Яценюк на піку своєї популярності також почав критикувати ліберальні ідеї. Попереднє дослідження, чи радше ознайомлення з ключовими гаслами політичних гравців дало змогу апріорі говорити про зміну електоральних запитів українців.

ГІПОТЕЗА: Потреба у високоморальному лідерові, яка постала минулої передвиборчої кампанії змінилася сьогодні на потребу сильної, вольової особистості, потребу в дієвому лідерові, що здатен вивести країну із складної політико-економічної, епідеміологічної чи загалом з кризової ситуації, ситуації політичного безладу та беззаконня, у якому б ракурсі вона не постала.

ЦІЛІ. ЗАВДАННЯ: Перед нами завдання: дослідити, застосовуючи обрану, та вказану нижче методику, особистісний вимір кандидатів у президенти, під час виборчої кампанії – 2010. На основі отриманих результатів підтвердити (чи спростувати нашу гіпотезу), зробити відповідні висновки, щодо того, які особистісні якості сьогодні превалюють у

претендентів на президентське крісло, яким чином позиціонують себе кандидати і чи відповідають їхні позиції та самопрезентація істинним настроям електорату (чи саме такі якості є затребуваними).

З огляду на те, що на офіційний початок передвиборчої кампанії (початок реєстрації кандидатів) найвищі рейтинги були зареєстровані в таких кандидатах у президенти як Віктор Янукович, Юлія Тимошенко та Арсеній Яценюк, у нашому дослідженні обмежимося розглядом власне цих осіб, плюс додамо сюди чинного Президента України Віктора Ющенка, що балотувався на наступний термін, а також спікера українського парламенту Володимира Литвина та банкіра Сергія Тигіпка. У нашому дослідженні необхідним є встановлення певних часових обмежень, відтак, його тривалість складатиме близько двох місяців, починаючи з дня офіційного початку президентської передвиборчої кампанії – 19 жовтня 2009 року і триватиме до 1 грудня.

МЕТОДИКА: Дослідження проводитиметься із застосуванням методів:

Контент-аналізу. Аналіз масиву текстової інформації, щодо визначення ролі і значення особистісного виміру вказаних політиків, кандидатів на президентський пост, підраховуючи кількість у тексті визначених нами категорій, а також розгляд їх з точки зору значимості. Категоріями (одинацями) контент-аналізу будемо вважати ті слова чи словосполучення, які здатні охарактеризувати кандидата з точки зору його особистісних якостей.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАСИВ: Для проведення контент-аналізу використаємо такі інформаційні джерела (новини) як «УНІАН», «Про UA», «Кореспондент. net.», обмежуючись вказаними вище хронологічними рамками (з 19 жовтня 2009 року і включно до 1 грудня 2009 року).

Когнітивне картування. Для побудови когнітивних карт здійснюється аналіз персоніфікованої текстової інформації, за допомогою якого можна виокремити деякі стабільні характеристики мислення, що властиві автору тексту: 1) схильність звертатися до історичного досвіду чи оперувати прогностичними судженнями; 2) проявляти жорстокість або конформізм в кризових ситуаціях та багато інших характеристик. Відтак, ми користуватимемося текстами, що є прямою мовою зазначених кандидатів у президенти, та розміщені на офіційних сайтах останніх, без побудови карт-схем, а лише для доповнення до попереднього методу, аби скласти цілісну картину особистості.

Специфіка нашого дослідження полягає в тому, що ми не використовуватимемо цілком інструментарію обраних нами методів (у чистому їх вигляді), а значною мірою намагатимемося адаптувати їх до теми та поставлених проблемних завдань. Таким чином, це дасть нам змогу орієнтуватися на результат дослідження, і окрім пояснення та вирішення поставленої проблеми, вийти на творення нового знання, одночасно, відслідковуючи основні закономірності, узагальнити результати, підтвердивши або спростувавши гіпотезу нашого дослідження.

Експертні опитування. Наступним етапом нашого дослідження буде проведення експертного опитування. Ми підготували 12 запитань, щодо особистісного виміру політиків – кандидатів на президентський пост, з якими звернемося до фахівців, експертів даної галузі. Після опрацювання зможемо вловити провідні моменти та тенденції формування образу політичного лідера з його характерними рисами та якостями.

Метод SWOT-аналізу.

Застосовується для аналізу середовища, метод SWOT (аббревіатуру складають перші літери англійських слів: сила, слабкість, можливості, загрози), широко застосовується для дослідження та вивчення як зовнішнього так і внутрішнього середовища. Методологія SWOT передбачає спершу виявлення сильних і слабких сторін, а також загроз і можливостей, а далі – встановлення ланцюга зв'язків між ними, які в подальшому можуть бути використаними для формування стратегії поведінки досліджуваного об'єкта (в нашому випадку політичного діяча – кандидата на президентський пост). Для цього, з урахуванням конкретної ситуації (передвиборчі перегони), складається список сильних і слабких сторін особистості, а також ряд ймовірних загроз і можливостей, після чого необхідно віднайти між ними необхідні зв'язки, аби спрогнозувати модель (стратегію) діяльності досліджуваного явища.

Для проведення нашого дослідження із застосуванням вказаних методик, на скільки би вони не були адаптованими під нашу тематику, зокрема, тут йдеться саме про використання методу контент-аналізу, і частково когнітивного картування, для нас важливу роль відіграє саме ракурс, у якому згадується кандидат, ситуація, що здатна охарактеризувати, допомогти скласти уявлення про особистість політика, його риси, якості, поведінку в тій чи іншій ситуації, а також слова та словосполучення якими послуговується кандидат у своїй риториці, та якими характеризує діяльність кандидата аналізована нами преса.

Переходячи від персоналії до персоналії, ми подаватимемо детальну характеристику особистісних якостей обраних кандидатів, крізь призму поданої про них інформації в Інтернет виданнях (новинах) та з огляду на їхні особисті висловлювання та позиції в тій чи іншій ситуації, у конкретних умовах.

Зрозуміло, що існує пряма кореляція між посадою (владним становищем) відповідного кандидата у президенти (із аналізованого нами списку) і частотою його появи у пресі (Інтернет – ресурсі). Тому ми і не ставили собі за мету проводити кількісний контент-аналіз із підрахуванням відповідних категорій методу і складання висновків на основі цих обрахунків. Для нашого дослідження важливим є саме якісний контент-аналіз, узагальнення, за допомогою якого ми змогли скласти цілісну картину претендентів на найвищу у державі посаду в їх особистісному вимірі.

Процес виконання

Контент-аналіз, когнітивне картування

Так, проведений контент-аналіз інформаційних джерел «УНІАН», «Про УА», «Кореспондент. net.», починаючи з дня офіційного початку передвиборчої кампанії дав змогу зробити відповідні узагальнення та висновки.

Віктор Ющенко

При поданні новин, у яких фігурує Президент України Віктор Ющенко, зазначені інформаційні джерела характеризують його діяльність відповідними виразами та водночас подають пряму політичну риторику президента, що у свою чергу можна згрупувати у такі,

- 1) що вказують на постійне протистояння Президента та Уряду :
(Приклади з УНІАН)

Ющенко поскаржився КС ще на одне рішення Тимошенко; написав Тимошенко про борги з зарплати; вимагає від Тимошенко негайно переписати газові контракти з Росією; Ющенко: Вона працює. Я маю на увазі, вона – це криза; Ющенко назвав Тимошенко «бомжем; У БЮТ кажуть, що пандемію грипу роздмухують Ющенко і Янукович; Ющенко розказав, де взяти ліки, якщо він заветує «грипозний мільярд»; Ющенко не дасть Тимошенко «грипозного» мільярда; Ющенко: Тимошенко наближає країну до дефолту; заветував закон про мораторій на підвищення цін на ліки; просить Генпрокуратуру розібратися з Тимошенко; не бачить різниці між Тимошенко і Януковичем; Ющенко готовий «на очах всієї нації» зробити собі щеплення, якщо Тимошенко сидітиме поруч; У БЮТ думають, що Ющенко задрить Тимошенко; Ющенко натякає, що Тимошенко - «крутіша» за Азарова; Ющенко пропонує Тимошенко взяти «грипозний мільярд» в борг; Тимошенко порівняла Ющенка з терористом, який кладе бомби в іграшки Ющенко не дав Тимошенко дістати мільярд із Стабфонду;

Ющенко звинуватив Тимошенко у «злочині перед державою»; Політолог назвав Ющенка "раком, який намагається вкусити за ноги Тимошенко"; Експерт: у Ющенка вважають, що Янукович - менше зло, ніж Тимошенко; Ющенко вважає Тимошенко та Януковича «двома авантюристами від політики»; Ющенко: дії уряду приведуть до зниження обороноздатності України; Тимошенко: два Віктори хочуть рейтинги на біді заробляти; Ющенко: Тимошенко вам брехала про Єханурова; Ющенко заборонив Тимошенко брати кредит у Китаї; Ющенко каже, що «Тимошенко - це є криза, криза у всьому»; Ющенко: кожен тиждень прем'єрства Тимошенко веде країну до катастрофи; назвав «принизливим» тон переговорів Тимошенко і Путіна; розкритикував те, що сьогодні урядова політика перетворюється в шоу та концерти; Ющенко назвав Тимошенко «вчорашнім днем»; шкодує, що свого часу довіряв Тимошенко; Ющенко - Тимошенко: усе до копійки має бути віддано людям; Ющенко – Кабміну: досить «жувальничать»; У Тимошенко порадили Ющенку вивчати географію.

2) Такі, що вказують на відстоювання президентом часто двояко трактованого українського минулого, а також повагу до національних традицій, бачення перспективи розвитку майбутнього, звернення до минулого досвіду.

Ющенко говоритиме з доповідачем ПАРЄ про Голодомор; наголошує, що без демократії Україна не має майбутнього; підкреслив, що на сьогодні одним з найбільших здобутків України є забезпечення свободи слова; У МЗС Росії кажуть, що Ющенко не дає жити Чорноморському флоту РФ; виступає за демократичний шлях розвитку нашої держави, заявив про необхідність духовної згуртованості нації та відродження історичної пам'яті; завітає на день народження університету Шевченка; в архикатедральному соборі Святого Юра у Львові взяв участь у молебні за здоров'я українців; Ющенко: Мене не цікавить, де я буду, - мене цікавить, де ви будете; за створення сильної національної держави; Майдан - це диво; вважає сильну Україну історичним порятунком для Росії; закликав не міняти свободу на "мішок добробуту"; Ющенко: Майдан зразка 2004-го року нікому не вдасться провести за гроші; візьме участь в урочистостях з нагоди Дня Свободи; переконаний: те, що ми почали робити на Майдані, було визначальним; привітав Патріарха Кирила з днем народження; Ющенко: Голодомор був актом, направленим на знищення національного руху в Україні; Ющенко: Росія має звикнути, що українці – не «хохли»; Ющенко: Євросоюзіві така Україна не потрібна.

3) Такі, що характеризують діяльність президента, як демократично спрямовану, з проекцією майбутнього розвитку України, а також ті, що описують власне діяльність президента, (у них можна прочитати відповідну модель поведінки Гаранта):

Ющенко: видав указ на забезпечення чесних виборів Президента, пообіцяв, що вибори пройдуть відкрито і демократично; Ющенко просить припинити спекуляції довкола скандалу із розбещенням; переконаний, що виборець не знайде альтернативи його політиці; заветував документ; Ющенко хоче судити депутатів; закликає бізнес активніше допомагати дітям-сиротам; Ющенко очікує, що ГПУ візьме за шкірку «педофілів з мандатами»; прогнозує; зауважив,... що сьогодні на вищих щаблях державної влади «ми маємо, вибачте, педофілів – людей, які наносять колосальну шкоду нашій моралі, нашому вибору; Ющенко розуміє логіку і хоче знову бути Президентом; піде на вибори Президента як само висуванець; зобов'язаний демонструвати повагу до закону; не піде у відпустку на період президентської виборчої кампанії; щоб уникнути звинувачень у незаконній агітації, вирішив використовувати для агітаційної роботи виключно вихідні дні і офіційний неробочий час»; Ющенко заявляє, що йде в президенти, щоб не допустити згорання демократії в країні; розкритикував; Ющенко не ветуватиме закон про підвищення соціальних стандартів; Ющенку хочуть заборонити брати участь у виборах (прояв демократичного та лояльного лідера. – Л. Б.); Ющенко просить ГПУ розібратися з рекапіталізацією російського банку висловив здивування, чому Генеральна прокуратура не реагує на факти стягнення податку на додану вартість наперед, а також на факти невідшкодування ПДВ; Ющенко подав приклад боротьби з епідемією; доручив уряду; Ющенко проситиме допомоги у Польщі; Президент доручив встановити єдиний режим звітності про захворюваність; вимагає від Кабінету міністрів; в цілому схвально оцінює готовність компанії НАК «Нафтогаз України»; занепокоєний наміром; звинуватив головного санлікаря; погрожує розпустити Раду; Ющенко руйнує свій ідеологічний образ; сказав, чого йому не вдалося зробити; доручив; заветує закон; візьме участь у телефонній гарячій лінії; Ющенко відвідав онкодиспансер; призначив; затвердив; запропонував; Ющенко просить у НАТО вакцину; проситиме допомоги у Польщі; Президент зловживає своїм правом вето; Ющенко не дозволить обвалити гривню; Ющенко вніс до ВР подання; вимагає скасувати карантин; Ющенко назвав свого кандидата; переконаний підписав закон; Ющенко просить ВР; Ющенко прибув в Емірати; написав Медведєву; представить програму, з якою він йде на вибори Президента; Ющенко усамітнився з Саакашвілі; оприлюднив звернення; обіцяє скоротити робочий день; презентує програму; бачить демографічний оптимізм; Ющенко: я гордий за кожний свій день, прожитий на посаді Президента; переконаний, що «криза - в голові однієї людини»; занепокоєний наміром; Ющенко приймає високу гостю; бачить два виходи з парламентської кризи; наполягає на демонтажі пам'ятника Леніну; не хоче двічі наступати на ті ж самі граблі; не зрозумів, що таке демократія?; спрогнозував; прибув на з'їзд «Нашої України»; Ющенко обіцяє піти з політики; закликає з оптимізмом дивитись у майбутнє; пояснив; сумнівається, зробив заяву; Ющенку погрожують судом; Ющенко сподівається; впевнений; висловив співчуття; заручився підтримкою.

Що ж до контексту, у якому найчастіше фігурує президент, то це головню різноманітні заклики до побудови та розвитку демократії, виступи з приводу автентичності історичного минулого нашої держави, та демократичну суверенну побудову майбутнього, відстоювання прав і свобод громадян, посилення на конституційні норми тощо. Це, як уже згадувалося, протистояння з виконавчою гілкою влади – зокрема з прем'єром та урядом.

Самі ж висловлювання Віктора Ющенка характеризують його діяльність на посаді президента, та претендента на продовження терміну своєї каденції, як правдиву, чесну, розважливу, толерантну особу, в окремих рідкісних випадках, з притиском, що зрештою іманентне природі президентства; присутність відчуття коректності, інтелігентності, прагнення у своїх діях та висловлюваннях до згуртованості українського суспільства та нації.

Таким чином можемо дане дослідження накласти на аналіз виключно „прямої мови” кандидата у президенти, а нині чинного Глави держави Віктора Ющенка, проаналізованої з офіційного сайту Секретаріату Президента. Відтак, висновок практично не відрізняється від того, що був попередньо зроблений у зв'язку з проведеним контент-аналізом.

Отже, можемо констатувати, що в особистісному вимірі кандидата у президенти Віктора Ющенка є присутніми такі риси як поміркованість, виваженість, моральність, коректність, м'якість, прямота, патріотизм, любов і повага до національних традицій та героїчної історії, рідше наполегливість.

Натомість не бачимо прояву харизматичності, вольовитості, сили та виняткової рішучості, часто останню може замінювати гнучкість.

Віктор Янукович

Наступним із запланованих до аналізу кандидатів вважаємо за доцільне розглянути, за ідентичною схемою кандидата у президенти України, лідера опозиційних сил Віктора Януковича.

1) Фігурує в темі з Росією: власне в основі політики – побудова добросусідських відносин з Росією, щоб не сказати більше, зокрема відстоює мовну тематику, однак це не надто стосується його особистісного виміру, лише з огляду на те, що кандидат потребує підтримки, так званого протекторату з боку вже перевіреної в часі та історично усталеної зовнішньої сторони:

Янукович вважає авантюрою модернізацію ГТС без Росії; збирається переглядати газові угоди з Росією; Янукович: питання з російською мовою вирішується просто; знає, чому Путіну з Тимошенко комфортно; називає авантюрою рішення України модернізувати свою газотранспортну систему за рахунок європейських інвестицій без участі Росії; наполягає, що Україна повинна мати нейтральний статус і не входити у військові блоки; Янукович: на першому місці - створення ефективної виконавчої машини... обмін досвідом і співпраця Партії регіонів і «Єдиної Росії» може стати ще одним ефективним механізмом українсько-російського зближення; вважає, що Європу втомили газові війни та перестрілки Києва з РФ, Європа втопилася від напружених відносин між Україною і Росією; Янукович упевнений: у 2010 році ми почнемо новий діалог у форматі Україна, Росія і ЄС; Янукович

нагадав партії Путіна про події п'ятирічної давнини, що зіпсували українсько-російські відносини: тоді економічні реформи в Україні були зупинені, і почався «необільшовицький» перерозподіл власності, а у державній політиці переважав націоналістичний пафос. Нові правителі відкрито закликали стримувати Росію.

2) Замальовується не автономно, а часто порівнюється з іншими кандидатами, чи постає поруч з ними, як не надто впевнений, нечесний (або недобросовісний) та лякливий:

Янукович нагадує Тимошенко песика з анекдоту; Ющенко вважає Тимошенко та Януковича «двома авантюристами від політики»; Ющенко впевнений, що Янукович не напише правильно слово НАТО; Гриценко думає, що Янукович злякався в останній момент; На табличці при вході в «Межигір'я» написали про фобії Януковича; Народна творчість – про азарт Путіна, язик Януковича та інше; Політолог: Янукович зупинився у своєму електоральному розвитку; Янукович відхрестився від консультацій щодо «технічного» уряду; Кожем'якін: Янукович купляє голоси за відставку Тимошенко; Палій: Тимошенко здала більше українських інтересів, ніж Янукович; Єфремов: Янукович і Богатирьова - дуже близькі один одному; Єфремов думає, що Янукович може хоч сьогодні мати більшість у ВР; Януковича, Ющенко і Яценюка об'єднує одне бажання?; Януковичу потрібен Ющенко, бо сам з Тимошенко не впорається?; У ПР кажуть, що Янукович не буде прем'єром при Тимошенко; Янукович буде більш обережним Президентом, ніж Тимошенко?; Гриценко: вибори-2010 стануть останніми для Ющенко, Тимошенко і Януковича; Експерти помітили синхронізацію у діях Януковича та Ющенко; Тимошенко: два Віктори хочуть рейтинги на біді заробляти.

3) Вирази, які характеризують кандидата, як реально опозиційного лідера, з суворими закликами та вимогами щодо діючої влади та критикою останньої та змалюванням майбутніх перспектив на посаді Глави держави:

Янукович: хто зволікав із порушенням справи про розбещення дітей?;

наголошує на необхідності скасування в Україні недоторканності народних депутатів, суддів, Президента; знайшов гроші для Тимошенко: закликав прем'єр-міністра; З'їзд Партії регіонів висунув Януковича кандидатом у Президенти; Януковича під ЦВК вже чекають; Янукович каже, що зареєструвався у символічний день; впевнений у своїй переконливій перемозі на президентських виборах: і ця перемога буде дуже переконливою; заявляє, що буде вимагати мораторію на проведення мітингів; виборче гасло «подолати бідність» Янукович реалізував за три дні; рятується від грипу холодною водою; вважає помилкою оголошення карантину лише у 9 областях України; Януковичу зрозуміло, чому Тимошенко «провалила» співпрацю з МВФ; прикинув, скільки коштує «політичне знахарство» Тимошенко; хотів би отримати відповідь на питання, хто нестиме відповідальність перед народом за те, що не підготували країну до епідемії; кримські ветерани вирішили підтримати Януковича; Янукович

дійшов висновку, що в Україні є все, крім одного: без віри в Бога народіві неможливо збудувати сильну Україну; Янукович зізнався: він не упевнений, що його план спрацює; Янукович на виборах зірвав голос; Янукович назвав питання №1, яке він вирішить, коли стане Президентом; у Сумах Януковичу довелося йти на мітинг через «чорний хід»; проти Януковича Майдан не вийде, бо він – опозиція; чому всі хабарники голосуватимуть за Януковича; впевнений, що ніколи не повернеться 2004 рік: в країні вже минула практика виборів глави держави у судах; Янукович готовий віддати прем'єрство будь-кому, тільки не Тимошенко; Янукович каже, що Тимошенко ділить повітря; висловлює сумнів, втрачає голоси на Сході і додає на Заході; Янукович: економіка – це така жіночка, яку треба нестити і любити; Першим указом Януковича буде перерахунок пенсій та зарплат; Янукович здійснив паломництво на Афон; закликає владу виробити національний план із захисту населення від епідемії грипу; Янукович знову гострить зуб на Тимошенко.

4) Дедалі частіше згадується в контексті свого злочинного минулого:

Проти Януковича готують новий компромат - «ще більш страхітливий», про третю судимість; БЮТ хоче знати, чи причетний Янукович до звалтування; Більшість українців не хочуть судимого Президента; У БЮТ хочуть знати, в яких колоніях сидів Янукович.

На сьогоднішній день лідерські позиції Віктора Януковича, як претендента на найвищий в державі пост дещо поступилися його невикориненій безпорадності. І хоч політик явно презентує себе як такий, що здатен організувати, в силу багаторічного управлінського досвіду, роботу на найвищих державних щаблях, все ж прогалини у його біографії, а також явний програш у харизматичності, в порівнянні з іншими кандидатами, дає про себе знати.

Відверта простакуватість Віктора Януковича, поряд з його вираженою як ззовні так і зсередини маскулінністю не створюють образ сильного і вольового політика, надто через його явну несаможиттєвість. І хоч кримінальний авторитет Віктора Федоровича у далекому минулому, все ж його стиль мовлення що свідчить про недостатній інтелектуальний рівень, хоче себе компенсувати за рахунок грубих порівнянь, гострих слівців та, як це не традиційно – тиску на жалість. Агресивні та із долею морального притиску висловлювання Віктора Януковича є не що інше як захисна реакція та ймовірні способи тонкої маніпуляції з боку інших політичних гравців.

Відтак, можемо констатувати, що в особистісному вимірі Віктору Януковичу притаманні такі риси як емоційність та неврівноваженість, часті прояви агресії та грубості.

Юлія Тимошенко

1) Чи не найбільше фігурує у проблемі з епідемією грипу в Україні, та в питаннях проведення карантину й необхідних заходів щодо подолання недуги. Відтак, поведінка Прем'єр-міністра носить

ультимативне забарвлення, її дії є рішучими, висловлювання категоричними та навіть погрозливими.

Тимошенко обіцяє надягнути маски на всю Україну; Тимошенко через «свинячий грип» скасувала усі передвиборчі заходи; упевнена, що жодні кризи та епідемії для виборів - не перешкода: «Безумовно, ніякого скасування виборів Президента не буде. Вибори відбудуться вчасно. Впевнена, що є всі шанси, що вони пройдуть чесно, справедливо»; Тимошенко: ми визнали третій рівень загрози, «ми виділятимемо найбільший обсяг ресурсів, який передбачений, і запроваджувати всі організаційні дії, які відповідають саме такому рівню небезпеки»; Тимошенко: на час епідемії всі клініки підпорядковані МОЗ: «Ми обов'язково залучатимемо всі міністерства і відомства. Якщо треба - ми звертатимемося за додатковою допомогою до армії і МНС. Але тільки в тому разі, якщо буде потреба»; Тимошенко обіцяє не допустити «мародерства» під час епідемії; наголосила, що уряд не дозволить у зв'язку з підвищенням попиту на профілактичні лікарські засоби необґрунтовано підвищувати ціни на них; Тимошенко натякає, що діагностувати "свинячий грип" заважав Ющенко; Тимошенко проведе нараду з виробниками ліків; Тимошенко обіцяє ще 300 тисяч доз; Ульяновченко, Тимошенко і Порошенко зустріли літак з Таміфлю; Тимошенко вимагатиме кримінальних справ проти «фармацевтів-мародерів»; Тимошенко накричала на міністрів; Прем'єр Юлія Тимошенко не задоволена контролем за цінами на ліки: "Я ще раз попереджаю і звертаюся... Якщо ви послали інспектора, а він повернувся з нулем, звільняйте такого інспектора. Мені не потрібні перевіряльники, які взяли в зуби хабар, пішли додому відпочивати." Я такої формальної роботи в житті не бачила!", - обурилася Тимошенко, зриваючись на крик; прем'єр висловила невдоволення роботою Міністерства охорони здоров'я та Мінекономіки; «- мене це не влаштовує»; Вінському не сподобалося, що Тимошенко «картинно» зустрічала літак: політик вважає, що "сьогодні деякі політики намагаються лихо людей використати в якості елемента власної PR-кампанії". Тимошенко у лабораторії безпеки продукції АПК: заявляє про необхідність продовження у 2010 році фінансування заходів з розвитку лабораторій для діагностики вірусів грипу; прем'єр-міністр також повідомила, що найближчим часом уряд розгляне можливість виділення частини фінансових ресурсів з 0,5 млрд. грн., які передбачено на боротьбу з епідемією грипу; Тимошенко заявляє, що уряд не передбачає виплату компенсацій батькам, які вимушені залишатися вдома з малими дітьми через введення карантину у дитячих закладах; прем'єр наголосила, що всі батьки мусять подбати про своїх дітей; Тимошенко хоче, щоб Нацбанк дав мільярд уже завтра; Тимошенко завалить резерв марлею, порізаною на пов'язки; Тимошенко зрозуміла, що експрес-тести на «свинячий грип» недостовірні; Тимошенко веліла платити медикам понаднормові; Тимошенко: ми не можемо покладатися на приватні аптеки; Тимошенко дала мерам добу: щоб черг у лікарнях не було; заявляє, що в 10 областях України захворюваність на грип наближається до епідемічного

порогу; Стойко порівняв Тимошенко з Уго Чавесом: «Глава Кабміну не вміє керувати ситуацією і виступає цинічним популістом. Вона, як Уго ЧАВЕС, який звинуватив усіх венесуельців у відсутності води, заявила про те, що кожен власноруч може пошити маски - це найвища міра цинізму», - вважає народний депутат; Губернатори погиркались із Тимошенко; Тимошенко дозволить купувати ліки без тендерів; Тимошенко: дуже добре, що ми так радикально налаштували суспільство; Тимошенко: грип в Україну прийшов з Європи; Тимошенко: лікарні забезпечені трикратним запасом «Таміфлю»; вважає за необхідне кардинальним чином змінити умови ліцензування аптек; Тимошенко просить Ющенка більше не забороняти постачання медапаратури; Тимошенко чекає нового сплеску грипу.

2) В контексті відносин з Росією, зокрема і в основному з колегою прем'єром РФ В. Путіним, з яким підтримує відкриті добросусідські, партнерські відносини:

Тимошенко повідомила, що Президент України Віктор Ющенко перешкоджає виділенню грошей на оплату російського газу; Тимошенко розказала Путіну, хто не дає сплатити за газ? Тимошенко висловила співчуття Путіну; Путін і Тимошенко домовилися разом боротися проти грипу: провели телефонну розмову, під час якої обговорили питання боротьби з епідемією грипу; Путін пообіцяв Тимошенко вакцину: Росія з лютого 2010 року буде готова розпочати постачання в Україну вакцину проти грипу А/Н1N1.

3) Характеризують Прем'єр-міністра як таку, що невтомно працює й водночас багато обіцяє:

Юлія Тимошенко поки що не повернула застава за участь у приватизації Одеського припортового заводу; щоб підняти зарплати бібліотекарям, Тимошенко врізала субсидії по квартплаті; під прапор Тимошенко стала ще одна партія; Тимошенко планує здатися у ЦВК сьогодні; Тимошенко знову обіцяє повернути вклади Ощадбанку; Тимошенко захопила ідея виборів депутатів за відкритими списками (незважаючи на те, що ще рік тому пані Прем'єр відверто критикувала перехід до виборчої системи з відкритими списками, називаючи її – „поверненням до олігархії” – Л. Б.); "корупційний союз влади та олігархії буде знищено". "Влада корумпована, бо вона безконтрольна. Стане невідворотною відповідальність влади за порушення Конституції та законів, за корупцію"; обіцяє посилити роль опозиції; Тимошенко обіцяє ввести страхову медицину; Тимошенко обіцяє ще 300 тисяч доз; пообіцяла учасникам наради, врахувати всі висловлені пропозиції і ці пропозиції будуть відображені у відповідній урядовій постанові; обіцяє не допустити; У Тимошенко впевнені, що підвищення соцстандартів можна ігнорувати; Тимошенко просить команду Черновецького працювати далі; Тимошенко розділить Героїв України на справжніх і номенклатурних; Тимошенко прокаталася в кабіні машиніста; прем'єр-міністр вважає, що

економічна ситуація в Україні поліпшуватиметься, і у березні можна буде відчутти вже серйозні позитивні зміни: «Криза ось-ось вже підходить до завершення. Я вважаю, що у березні ми вже почнемо про неї забувати і забувати про ті виклики, які у нас були в цей важкий час»; у Ющенка стежитимуть, які пенсії Тимошенко нарахує шахтарям; тисячі шахтарів підтримали Тимошенко; Ющенко каже, що Тимошенко чесні міністри не потрібні; передвиборча програма Юлії Тимошенко носить назву: "Україна переможе. Україна – це ти".

Не зважаючи на бажання та прагнення чи не усіх зареєстрованих кандидатів, зокрема тих, особистісний вимір яких нас найдужче цікавить в ході провадженого дослідження, повноправно та безкомпромісно відстоювати і демонструвати свою вольовитість, дієвість та силу, чинна Прем'єр-міністр України, кандидат у президенти Юлія Тимошенко виборює у цих змаганнях першість. Вона єдина із кандидатів, яка істинно може претендувати на звання потенційного авторитарного лідера.

Чого лише вартує її вже усталений образ матері – опікунки, берегині всіх і кожного. Вдалий цілеспрямований тиск на архетипічність людського мислення, в якому віддавна закладено святість материнського образу, а також ідентифікація себе з власне державою : «Вона переможе! Вона – це Україна!» дає змогу стверджувати, що Юлія Тимошенко, у разі її приходу до президентства, може посісти лави авторитарних діячів. Як свідчить ще не померкла практика, (розкручена паніка довкола епідемії грипу в Україні) пані прем'єр не гребує жодними засобами, задля отримання бажаного результату.

Мова політичних повідомлень, якою послуговується Юлія Тимошенко, а також та, якою характеризує її діяльність преса, більше скидається на перманентний ультиматум, який, щоправда, чергується із лагідними, материнськими зверненнями до простого люду – електорату й обов'язковими обіцянками та запевненнями, щодо кращого, світлого, безхмарного майбутнього до якого кожен прагне.

Арсеній Яценюк

Тематично групуватимемо висловлювання кандидата у президенти Арсенія Яценюка, як у випадку з вище розглянутими кандидатами будемо, за такими одиницями аналізу та контекстом висловлювань:

1) В основному народний депутат, лідер ініціативи «Фронт змін» висловлюється на тему «деструктивної» урядової політики, зокрема критикує діяльність нинішньої глави уряду Юлії Тимошенко, надто, що стосується відносин з Росією:

Яценюк каже, що уряд на грипі піариться, «при тому безсовісно»; Яценюк каже, що Тимошенко і Януковича чекає доля більшовиків; Україні потрібно міняти політичну еліту: вважає, що Україні потрібно міняти не тільки Президента, але й обирати у 2010 році нові парламент і місцеві органи влади, інакше «все болото залишиться»; Яценюк: гроші, які платить Україна Росії за газ, - з кредитів і верстата: кандидат на посаду Президента України Арсеній Яценюк переконаний, що після виборів новому президентові і новому уряду доведеться зайнятися розслідуванням газових махінацій, починаючи з ЄЕСУ, «РосУкрЕнерго» і закінчуючи останнім газовим контрактом; не виключає, що в подальшому Україна продовжить накопичувати борг перед російською стороною, що суттєво послаблюватиме суверенітет України, наголосив, що проблеми з оплатою за російський газ вже дійшли до абсурду. Яценюк вважає, що сумська влада злякалася не епідемії, а Тимошенко; Яценюк думає, що у грудні Тимошенко врятує лише диво: відставка Кабінету міністрів зараз вигідна в першу чергу прем'єр-міністру Юлії Тимошенко, яка таким чином зможе уникнути відповідальності за непрофесійні дії її команди: «Вона» взяла 12 мільярдів доларів у МВФ - це на кожен місяць по мільярду доларів. Зарплати, пенсії, гроші за газ платилися з кредитів МВФ. Зараз гроші закінчилися». Яценюк вважає, що два останні уряди добили Україну: нинішній Кабінет міністрів логічно було б відправити у відставку і призначити в країні технічний уряд: «цей уряд не те що у відставку треба відправляти – його не треба було призначати». Він додав, що “ це – історична оцінка”. А.Яценюк вважає, що “все, що протягом останніх п'яти років робилося двома урядами, – це був шлях до остаточної деградації України”. Яценюк: Тимошенко здає трубу Росії. Кандидат на пост Президента України Арсеній Яценюк заявляє, що прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко «завершує російський план контролю над українською газотранспортною системою»...Нам потрібен доступ до російських ресурсів, нам потрібні джерела цих енергетичних ресурсів у Росії, а також нам потрібні споживачі у Європейському Союзі», - сказав він. Яценюк: поступки Путіна Тимошенко дорого обійдуться Україні;

Яценюк: силовими міністерствами не повинні керувати "політикани", а очолювати «фахові люди, а не політикани»; підкреслив, що базовим завданням на посту президента вважає «відновлення в Україні державності й держави, яка забезпечує права і гарантії людям, несе відповідальність перед людьми, працює на людей, водночас, в, люди повинні працювати на державу, «бо це - двосторонній процес». Яценюк про газ, Тимошенко, санкції й альтернативну енергію; Яценюк про уряд, МВФ, валютний курс і наступну хвилю кризи; Яценюк не хоче на колінах проситися чи то до Росії, чи то до ЄС

2) Окрім цього його політична риторика спрямована в русло побудови нової системи влади в державі, оновлення політичної еліти, створення та якісної зміна зовнішньополітичних векторів України. Відверто державницька позиція Арсенія Яценюка, його заклики до суворої централізації, створення

нової системи політичного управління в країні, повсюдне дотримання букви закону свідчать про самопрезентацію кандидата в образі сильного, вольового, розважливого та рішучого політика, який досить вдало оперує статистичними даними, науковими фактами, цілеспрямовано та упевнено працює з необхідними блоками інформації, й таким чином здатен «навести лад» в країні та все розставити на свої місця.

Яценюк каже, що виклав 2,5 мільйона з власної кишені: іде на вибори Президента України як само висуванець; Яценюк не вважає агітацією інформаційну кампанію «Фронту змін»: повідомив, що його громадська організація надіслала підрядникам з розміщення зовнішньої реклами листа з проханням своєчасно демонтувати інформаційні матеріали громадської організації, адже термін розміщення завершився 17 жовтня; він наголосив, що вестиме свою передвиборчу агітацію з дотриманням усіх норм виборчого законодавства. «У мене вища юридична освіта, я сам дію винятково у межах закону і нікому не раджу обходити закон», - підкреслив він; Яценюк: «каста недоторканих» не хоче розлучитися зі своєю безкарністю наполягає на поверненні парламенту до питання обмеження депутатської недоторканності;

Яценюк вважає, що Україну переключили на грип з педофільії ; вважає, що ситуація навколо епідемії грипу в країні є політичною технологією, заручниками якої стали люди, вважає, що ця «політична епідемія» була потрібна, щоб відволікти увагу від «педофільського скандалу», в якому фігурують народні депутати, і «справи Лозінського»; Яценюк: Україна не збирається нікуди проситися: Україна готова до переговорів про членство України в Європейському Союзі у тому випадку, якщо ЄС оголосить про свою готовність до таких переговорів. До того моменту Україна повинна будувати власну державу, сильну державу, у тому числі і зі східноєвропейським проектом. Від Яценюка пішов керівник обласного штабу Олександр Ганущин: сьогодні А. Яценюк “кардинально відійшов від принципів, задекларованих на старті претензій на крісло глави держави, не кажучи вже про позиції, сповідувані ним на посаді міністра закордонних справ України”. “Сьогодні мені гірко визнати, що проект нової України європейського взірця виродився в одну з неперспективних євразійських політико-економічних моделей, - зазначає О.Ганущин. Яценюк: в Україні створено «печерний капіталізм»: Яценюк виступає за радикальну зміну системи управління в державі; наголошує, що для того, аби «повернути державі її природні функції, необхідна централізація влади». «Перше, що повинен зробити новий Президент, – скорочення видатків на все державне управління і централізація державної влади, бо це пов'язані речі»; наголосив, що в Україні панує криза цінностей і криза моралі. «Ми вибрали нових богів: у нас людина, яка не має грошей – це не людина, бо все купується і продається»; акцентував на необхідності радикально змінити систему управління в державі. «Зараз іде боротьба між персоналіями і гаслами: за

все добре проти всього поганого»; Яценюк: Берлінський мур «переїхав» на кордон України і ЄС; наголошує, що фактично Берлінський мур не було зруйновано, а «пересунуто» на кордон України з Європейським Союзом, і його остаточне падіння відбудеться в результаті формування Великої Європи.

Яценюк обіцяє розпустити парламент: у разі приходу до влади обіцяє розпустити Верховну Раду, оскільки вважає нинішній склад парламенту непрофесійним і корупційним; Яценюк має намір ліквідувати вузи, що надають неякісну освіту: у разі обрання обіцяє ліквідувати ті вищі навчальні заклади, які надають неякісну освіту; Рейтинги Литвина і Яценюка зрівнялися – опитування; Яценюк є самотнім гравцем, який “занадто гнучкий в своїх ідеологічних та політичних позиціях”. “Можливо, ті люди, котрі з ним працюють, так впливають на нього”, припустив експерт. Він розкритикував політика за невизначеність та коливання між електоратом заходу та сходу України; причини падіння рейтингу Яценюка: “невідповідність реклами з образом” викликає недовіру в людей. Зміна політичних позицій та поглядів, “надмірна амбітність, що веде до сумбуру”, дивні кольорові гамми на біг-бордах, навіть калька на “Продуктивне село” показує непрофесійність лідера, відзначив експерт, особливо з пантелику людей збила його утопічна “Велика Європа”, адже, наголосив політолог, “політика - це є чистої води реалізм, а не будівництво повітряних замків”; для А. Яценюка “важливо бути самотнім гравцем, а не жити в команді”;

Яценюк каже, що Україну поділили між собою два феодалі: заявляє, що у деградації країни винна антидержавна політика, яку проводили керівники України протягом останніх 18 років: в 1991 році “країна завдяки тодішньому Президенту Кравчуку бездарно здає ядерний статус, здає всі гарантії безпеки, заходить у повний економічний хаос, розпродас все: зброю, армію, майно, державний резерв, землю, заводи, підприємства”. Він додав, що “розтягується все, що будувалося десятками років вами, вашими батьками і вашими дідами, в тому числі і моїми батьками, і моїми дідами... “це – феодалізм, кожен феодал закріпив за собою територію: ЯНУКОВИЧ – Східну Україну, Тимошенко – Центральну і Західну, і це той державний устрій, який ми маємо»; А. Яценюк вважає своїм завданням формування Української держави. «У нас більше немає часу чекати – це вибори між минулим і майбутнім. Це вибори, які дають відповідь на питання, чи відбудеться Україна як держава», - зазначив кандидат на пост Президента України; Він заявив, що це складний процес, з яким не зможе впоратися один Президент – йому потрібна підтримка і допомога всіх українців. «Я знаю, що робити, я знаю, як робити, я це робив на кожній державній посаді, куди мене відправляла Українська держава. Будь-яке завдання, яке ставилося особисто переді мною Українською державою, я виконував і перевиконував. В цьому є моя відповідальність, в цьому я бачив своє місце”. Яценюк пояснив, чому їздить сам, а не виставляє замість себе артистів: переконаний в тому,

що Президент повинен вести діалог із людьми, а не виставляти замість себе артистів: «Маємо багато проблем, маємо тяжко працювати. Але якщо це робитимемо, то дійдемо до мети. Всі разом ми це обов'язково реалізуємо - і Президент, і 46 мільйонів українців».

А.Яценюк виступає за реформування систем управління країною: реформування системи управління державою необхідно розпочинати з системи центральної влади. «Перше, з чого я почну, - це зміна виборчої системи. Ми не будемо вибирати kota в мішку. Найважливіше завдання - відкрити списки, голосувати безпосередньо за депутата, який закріплений за округом і належить до тієї чи іншої політичної партії», - сказав він. Політик переконаний, що чинний парламент має бути розпущено. «Держава має пройти перезавантаження: у країні повинен бути новий Президент, новий парламент і нова місцева влада». Яценюк має намір ліквідувати вузи, що надають неякісну освіту Яценюк: у Тимошенко і Януковича - це останній шанс залишитися при владі Яценюк розповів, за що виключатиме з партії. Як зазначив на прес-конференції лідер партії «Фронт змін» Арсеній Яценюк в партії «буде жорстка політична дисципліна». За його словами, той хто в регіонах «захоче зробити коаліції за гроші, той буде виключений з партії». Яценюк нікому не дасть "дискримінувати російськомовне населення" – А.Яценюк наголосив, що цього не буде. Лідер партії «Фронт змін», кандидат у Президенти Арсеній Яценюк виключає можливість дострокового виведення Чорноморського флоту Росії з території України. Він нагадав, що термін закінчення перебування Чорноморського флоту РФ на території України - в 2017 році.

Яценюк заявляє, що посада прем'єра його не цікавить Яценюк: про те, що буде з долларом, не знає навіть Обама. Яценюк: я очолюю контрреволюцію. А. Яценюк наголосив, що партія «Фронт змін» - «це не бізнес-проект, це не політичний проект, це не проект, який передбачає – дали гроші і стали чи то депутатом, чи то міністром, чи отримали можливість роздавати державні блага». «Таких партій в Україні вистачає, такі партії це наші політичні опоненти – це БЮТ та Партія регіонів», - наголосив А.ЯЦЕНЮК; партія «Фронт змін» буде державницькою. «Ми не ліві і не праві, ми державники», - додав він. За його словами, «ми будемо застосовувати всі засоби і методи для того, щоб Україна відбулася, щоб мала свою державу, а не просто територію і гімн та герб». А.Яценюк наголосив, що відмовив усім, хто пропонував йому приєднатися до старої політичної системи. «Стояли черги з чемоданами, олігархами і всіма іншими приладами». Яценюк на парламентські вибори не хоче брати з собою «хвоста»; Яценюк на парламентські вибори не хоче брати з собою «хвоста» і заявляє, що його партія формуватиметься «за відкритими списками, навіть якщо відповідні зміни до виборчого законодавства прийнято не буде. “Я не продаю партію, не торгую партією, людьми і Батьківщиною», - наголосив він.

Отже, Арсеній Яценюк у своєму особистісному вимірі на час саме передвиборчої кампанії почав більше скидається на політика з ухилом в бік диктату, але не у звичному своєму розумінні (диктатури), а у значенні вибору ним таких моделей поведінки, за якими саме майбутній лідер держави (в перспективі саме Арсеній Яценюк) здатен повновладно керувати оновленою ним же системою влади. Його діяльність засновуватиметься виключно на безвідступних єдиноправильних, на думку Яценюка, указах, які, у свою чергу, матимуть в своїй основі законний стрижень. Помилки та недоліки попередньої влади можна усунути тільки за допомогою її повної ліквідації (усунення, заміни, перезавантаження) та одноосібного якісного управління.

На відміну від особистісного виміру Юлії Тимошенко, яка характеризується дещо радикальнішою часом безвідповідальною поведінкою та неконтрольованою із законно-морального боку системою дій, Арсеній Яценюк, все ще намагається зберегти у своїй політичній полеміці та діяльності фаховість та нормативність. Це відбувається в силу того, що із високоінтелектуального спершу незаангажованого власними інтересами політика в час передвиборчої агітації Арсеній Яценюк поспішно трансформувався у сильного, рішучого, вольового та безкомпромісного діяча (такі вимоги поставив чинний суспільно-політичний уклад).

Тоді як Юлія Тимошенко за період своєї політичної кар'єри, надто на посту прем'єр-міністра, а також у проміжку – лідера опозиції, вишколювала свої популістські, зазвичай реально нічим не підкріплені та не обумовлені звернені у маси гасла, Арсеній Яценюк в усьому слідкував та дотримувався писаних правил та норм, вдало оперуючи ними та застосовуючи їх на практиці. Сьогодні ж з інтелігентний «денді», як його часто називають в журналістських колах, мусив переродитися у «бойового командира», адже тільки зайнявши таку передвиборчу позицію, ймовірно на думку Яценюка та його команди, можна було скласти достойну конкуренцію тим політичним гравцям президентського забігу які із самого початку позиціонували себе як перш за все та головно сильні кандидати.

Сергій Тігішко

Надає фахові оцінки та коментує стан речей у різних галузях суспільно-політичного життя, зокрема в фінансово-економічній, банківській сферах, щодо аграрної та енергетичної політики, сферах малого та середнього бізнесу, у земельних питаннях, питаннях та проблемах газу, проблемах, що стосуються зовнішньої політики держави, а також кваліфіковані коментарі й значною мірою конструктивна критика діяльності усіх гілок влади, причому різних рівнів.

Тігішко: криза ніяк не вплинула на бажання чиновників брати хабарі: «Пакет антикризових заходів, прийнятий Верховною Радою наприкінці 2008

року, не так допомагає боротися з проблемами в галузі, як консервує їх, – вважає С. Тігітко. – Захистивши забудовників від претензій кредиторів та інвесторів, влада тим самим не спонукала їх будувати більше та швидше». Тігітко: соратники Ющенко брешуть народові: Тігітко заявляє, що Рада національної безпеки і оборони вводить народ в оману, називаючи корисною для України ініціативу про збільшення українського контингенту в Афганістані: «кілька днів тому я висловив обурення спробами першого заступника секретаря РНБО Володимира Огриска видати збільшення українського контингенту в Афганістані за корисну для України ініціативу».

Тігітко вважає, що Тимошенко шукає привід «розкуркулити» облгази

Тігітко закликає уряд припинити нароцзування зовнішнього боргу, шляхом отримання позик від комерційних організацій - кожен позичений на ринку долар або євро обходяться Україні за нинішніх умов надто дорого: «Найбільші аналітичні центри сигналять світовому бізнесу, що Україна незабаром втратить можливість оплачувати рахунки», - наголосив С. Тігітко. На його переконання, потрібні негайні та радикальні заходи для порятунку національної фінансової системи.

Тігітко каже, що популізм уряду може довести до цілковитої капітуляції; Тігітко: Ющенко і Медведєв роблять з міждержавних відносин шоу; Тігітко: уряд убиває вітчизняний газовидобуток; Тігітко: до розкрадання землі доклали руку і влада, і опозиція: наголошує, що відсутність Земельного кадастру дозволяє “чиновникам і нечистим на руку бізнесменам безперешкодно наживатися на земельних махінаціях, а депутати обслуговують їхні інтереси... Мотивація політиків зрозуміла – земельні махінації годують багатьох з них”. Тігітко не розуміє, чому з труби роблять «священну корову»; Тігітко: уряд і державні компанії беруть дедалі дорожчі позики: наголошує, що зовнішній борг України зростає дуже швидко. Тігітко бачить, як Газпром може захопити українську трубу: виступає за прозору приватизацію газотранспортної системи України і спільне з Росією та Європою управління ГТС. Тігітко заявляє, що його партія з'явиться найближчим часом; Ситуація в Донецьку нагадує Тігіткові СРСР: заявляє, що в Донецькій області він як ніде відчуває певний політичний тиск, схожий на те, як було в СРСР з боку Компартії і порадив Партії регіонів відмовитися від будь-якого адміністративного впливу і тиску на населення області. Тігітка непокоїть видача Бухарестом румунських паспортів українцям: заявляє, що саміт Центрально-європейської ініціативи в Бухаресті необхідно використати для рішучої розмови з румунською владою - час різко виступити проти роздавання українцям румунських паспортів. Тігітко: Ющенко поквалівся із ставкою на прорумунські сили в Молдові;

Тігітко побачив зло, більше за інфляцію і заявляє, що Національний банк України повинен кредитувати економіку, а не уряд: «нинішня ціна грошей, встановлена Нацбанком, робить неможливим відновлення економічного зростання». «На жаль, Україна повернулася в початок 90-х років, коли гроші

потрапляли в економіку з НБУ винятково через держбюджет, – стверджує С.Тігітко. – Треба негайно відновити рефінансування банків під нормальний відсоток, бо кредит буде й надалі недоступним для суб'єктів господарювання. У нинішніх умовах наявне падіння ВВП є набагато більшим злом, ніж загроза інфляції вище від очікуваних 13-14%». Тігітко: МВФ втомився від брехні і популізму української влади вважає закономірним рішення Міжнародного валютного фонду припинити співпрацю з Україною до завершення президентських виборів: «терпіння Заходу вичерпане». Тігітко не розуміє, навіщо Ющенко скаржився Баррозу на стан Нафтобазу і критикує главу держави Віктора Ющенка за бездіяльність у питанні зміни ситуації в паливно-енергетичному комплексі.

Тігітко: побудова відносин з Мінськом на бажанні насолити Москві - помилка «Для України Білорусь – дуже важливий партнер. Але було б помилкою будувати відносини з Мінськом на бажанні насолити комусь у Москві». «Добре, що в Києві не залишилося охочих експортувати помаранчеву революцію сусідам, – зазначив С.Тігітко. – Але погано, що й нова українська політика щодо Білорусі продиктована ззовні». Тігітко вважає, що перегляд газових угод може перетворитися на фарс Тігітко: власний бізнес держави ні до чого хорошого не приведе Тігітко візьметься за активне створення партії Тігітко пропонує владі та бізнесу об'єднатися проти групи та негайно організувати масштабні закупівлі протигрипозних препаратів та імуностимуляторів у вітчизняних і зарубіжних виробників за бюджетні кошти з подальшим розподіленням їх через лікарні та аптечні мережі за доступними для населення цінами. В “Українському домі” Тігітко зустрінеться з представниками малого і середнього бізнесу; Тігітко заявляє, що уряд будує фінансові піраміди: так кандидат прокоментував повідомлення Міністерства фінансів України про підвищення максимального рівня доходності за 6- і 24-місячними облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП) з 27% річних до 29,5%. Раніше повідомлялося, що середньозважена ставка розміщення 6-місячних облігацій на аукціонах 27 жовтня 2009 склала 27,89% річних, а за тиждень до того – 24,5% річних. За словами С.Тігітка, «якщо Мінфін готовий позичати гроші під 30%, це означає, що довіру до уряду вже підірвано. Такі високі відсотки востаннє пропонувалися перед кризою 1998 року».

Тігітко каже, що популізм Ющенка загрожуватиме нацбезпеці Економіка тікає в тінь: Тігітко знає, хто винен і що робити: він переконаний, що держава заганяє економіку у тінь – так він прокоментував повідомлення міністра економіки України Богдана Данилишина про те, що за перше півріччя 2009 року рівень тінізації економіки зріс на 8%. За офіційними даними, у тіні перебуває 40% економіки України, а за оцінками Всесвітнього банку, рівень тінізації досягає половини ВВП. «Недоступність кредитів, нестабільність гривні, фіскальний терор та свавілля чиновників – все це змушує бізнес тікати з легального поля», - сказав С.Тігітко. Тігітко:

перш ніж давати звання Героя Бандері, варто подумати і застерігати, що "героїзуючи націоналістів, українська влада сварить нас не лише з Росією, але й з Польщею». Тігітко: держборг перевалив за 205 мільярдів, попереду – гіперінфляція: заявляє, що уряд втратив контроль над зростанням зовнішнього боргу; про це він сказав, коментуючи опубліковані на офіційному сайті Президента України дані про темпи зростання державного зовнішнього боргу. Він уже перевищив 205 млрд. грн., що утричі більше, ніж наприкінці 2007 року, хоча законом про держбюджет-2009 уряду було дозволено видати держгарантії за зовнішніми боргами суб'єктів господарювання на 37 млрд. грн., таких гарантії вже видано на суму 50 млрд. грн. «Контроль над запозиченнями втрачений. - Це означає, що позики беруться без розуміння того, хто, як і за рахунок чого буде ці борги повертати. А те, що Президент не має можливості вплинути на цей процес і критикує уряд через свій сайт, свідчить про глибоку кризу системи влади».

Тігітко: треба повертатися до проектів "малої енергетики", вважає, що Україні потрібен власний проект розвитку альтернативної енергетики. «Розвинені держави давно задумалися про перехід на альтернативні, екологічно чисті джерела електроенергії. Україна не повинна відставати». Тігітко: Румунія була головним союзником гітлерівської Німеччини : вважає, що Україна має дати жорстку відповідь на поширення румунського впливу на прикордонні українські землі, так він прокоментував відкриття в суботу, 24 жовтня, на території Молдови меморіалу румунським солдатам, які брали участь у нападі на СРСР в 1941 році. За словами С.Тігітка, «гідно поховати загиблих по обидва боки фронту в роки Великої Вітчизняної – наш спільний обов'язок. Але коли такі заходи перетворюються на спроби переоцінити результати цієї війни, назвати агресорів героями, наша реакція повинна бути однозначно негативною».

Тігітко думає, що депутати залишать народ з бинтами і зеленкою Тігітко претендує на "вотчину" Тимошенко?: неформально розпочав свою президентську кампанію з Дніпропетровська.

Тігітко: повага до суду – одне, а перетворення суддів на касту – інше: переконаний, що українська судова система потребує щеплення від корупції і тяганини. «Тотальне невиконання судових рішень зводить нанівець все, що робиться судами для відновлення порушених прав громадян, - зауважив С.Тігітко. – Кричущі приклади відомі – це і невиконання рішень за позовами вкладників до банків, громадян до держорганів, за трудовими спорами. Починати потрібно саме з реформи виконавчої служби». Тігітко вважає, що металурги знайшли правильну стратегію з придбання за кордоном компаній з виробництва коксівного вугілля. «Вітчизняні металургійні компанії досить міцні, щоб купувати сировинні активи за кордоном та виробляти готову продукцію в Україні. Держава повинна сприяти цьому, стимулюючи попит на метал на внутрішньому ринку»; Тігітко: модель державного капіталізму неприйнятна для України: «Коли держава намагається підмінити собою бізнес, страждають обоє», коментуючи слова Президента Росії Дмитра

Медведеєва про те, що ставка на держкорпорації як локомотиви економіки не виправдала себе і рано чи пізно їх потрібно буде або акціонувати, або ліквідувати. Тігіпко пропонує кримчанам питання російської мови вирішити самим, бо впевнений, що рішення про надання російській мові статусу другої державної найближчим часом не буде прийнято, але питання може бути вирішене шляхом проведення місцевих референдумів. Будь-який Президент, який стає Президентом, починає думати в масштабі всієї країни, а не в масштабі якогось регіону».

Тігіпко звинуватив Тимошенко у податкових репресіях: вважає, що уряд застосовує проти підприємців податкові репресії, які матимуть зворотній результат. «Усе це ні що інше як шантаж платників податків, - вважає С.Тігіпко. – Нескінченні перевірки, відмова в законному поверненні ПДВ – все це завдяки розпорядженню уряду стає вже офіційною практикою». «Країні потрібна прозора, проста, лояльна до економіки податкова система. Така податкова реформа не лише забезпечить зростання доходів бюджету, але й стимулюватиме економічне зростання і зменшить корупцію. А дії уряду позбавляють Україну шансів на швидкий вихід із кризи», – вважає С.Тігіпко.

Тігіпко: реструктуризація боргів Нафтогазу дорого обійдеться Україні
До кабального газового договору зараз додалися кабальні умови кредитування». Так колишній міністр економіки України Сергій Тігіпко прокоментував повідомлення про умови реструктуризації боргів «Нафтогазу». Він відзначив, що технічний дефолт НАКу за єврооблігаціями спричинив підвищення ставки кредитування за всіма зовнішніми зобов'язаннями держкомпанії. «Елементарний розрахунок свідчить, що відстрочка виплати кредитів обійдеться «Нафтогазу» в додаткові 700 млн. доларів», – говорить С.Тігіпко. В результаті «вдалої», на думку чиновників «Нафтогазу», реструктуризації боргів іноземні банкіри додатково зароблять від 2 до 5% річних.

Тігіпко: уряди змінюються один за одним, і всі відбуваються подачками. Він переконаний у необхідності проведення у вугільній галузі реформ та модернізації.

Тігіпко розказав, як уряд одним рішенням вдарив по двох галузях: відмова уряду виплачувати аграріям компенсації за закупівлю добрив призвела до збитків в агропромисловому комплексі та хімічній галузі. Таким чином, можемо підвести підсумок, що кандидат у президенти Сергій Тігіпко відверто не протиставляє себе чи то президентові, чи урядові й опозиції, одночасно критикуючи їхню діяльність і презентуючи на цьому фоні свої шляхи вирішення проблем, намагається адекватно реагувати та висловлювати свою думку з приводу важливих подій в українській політиці. Цікаво, що реакція Сергія Тігіпка підкріплена конкретними прикладами, реальною перспективою вирішення завдань чи скерування їх у більш дієве русло. Значно менше у його політичній риторичі, на відміну від інших, попередньо розглянутих кандидатів, виражена емоційна складова. В

основному його особистісний вимір можна трактувати як набір вольових мотивацій, сили, рішучості, компетентності, впевненості у своїх діях та власній правоті, у поєднанні із стриманістю, зосередженістю, організованістю та внутрішнім самоконтролем одночасно із контролем всіх і всього, що відбувається на зовні.

Володимир Литвин

У випадку із спікером ВР Володимиром Литвином як і з попереднім аналізованим кандидатом Сергієм Тигіпком, для визначення політичного виміру кандидатів достатньо розглянути генеральну сукупність джерел, в яких згадується політик (не групуючи їх, як звичайно, по тематичним категоріям) аби скласти уявлення про те, яка особа є перед нами. Відтак, спершу наведемо кілька прикладів, знову ж таки з „УНІАН” у, а далі детальніше охарактеризуємо особу-кандидата.

Литвин думає, що зіткнень можна очікувати вже після першого туру; пропонує політикам задуматися, що про них скажуть на похороні; Литвин: у країні грошей немає...; Литвин коментує самовисування Ющенко...; Литвин: яким має бути Президент? - Пишіть портрет, я перед вами – Литвин: не царська це справа - з'ясовувати, хто що підписував; Литвин: без доступу на ринки ЄС доведеться ставити на колишній СРСР; Литвин сподівається з Божою поміччю дістатися другого туру; Литвин: до ворожки ходити не треба - дочасні вибори до ВР будуть ; Віхи тижня: плач Литвина, Майдан для Юлі і парламент із несподіваним ККД; Литвин каже, що 38 підписів за «зміну влади» у фракції НУ-НС - це реальність; Литвин: Ющенко розуміє логіку і хоче знову бути Президентом; Литвин про вибори, педофільські скандали та знищення опонентів; Литвин заборонив нардепам їздити у відрядження в робочий час; Литвин: треба зробити все, щоб ЧФ РФ залишився в Криму і після 2017 року; Литвин категорично заперечує доцільність інтеграції України в НАТО; Литвин розплакався перед з'їздом, який назвав його кандидатом; Литвин з Лондона коментує рішення парламенту. Литвин: ми унікальна країна, де вся влада перебуває в опозиції: Голова Верховної Ради України Володимир Литвин вважає за доцільне вимагати від політичних сил «звіту про зроблену роботу» напередодні президентських виборів. «За ситуацію в країні мають нести відповідальність ті, хто перебуває у структурах влади, починаючи від сільського голови і закінчуючи Президентом України, і насамперед відповідальність має демонструвати Верховна Рада», - сказав В. Литвин.

Литвин прогнозує: парламент подолає вето Президента на закон про виділення 1 млрд. грн. з коштів Національного банку України на боротьбу з епідемією грипу буде подолано. «Я вважаю, що Президенту варто було б підписати цей закон, а парламенту - забезпечити тотальний контроль за тим, щоб виділені гроші були використані виключно за призначенням, не

через комерційні структури, а безпосередньо державою», - зазначив він, додавши, що на ці гроші потрібно було б закупити необхідні ліки та медичне обладнання.

Литвин про Росію, НАТО і ВПК. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин вважає перспективною подальшу співпрацю України і Російської Федерації у військово-промисловій сфері на взаємовигідних умовах., нагадав, що за радянських часів до складу українського військово-промислового комплексу входило більш ніж 3,5 тисячі підприємств, на яких працювало 3 млн. осіб. При цьому, зазначив він, на зосереджених у Росії більш ніж 80% потужностей ВПК колишнього СРСР без кооперації з Україною та іншими країнами СНД можна виробляти лише 17% військової продукції. Литвин змусить ВР розглянути бюджет-2010 незважаючи ні на що? Голова Верховної Ради України Володимир Литвин заявляє, що наступного тижня парламент розгляне проект державного бюджету на 2010 рік попри блокування цього питання. «Маємо парадоксальну ситуацію: з одного боку є звернення уряду перенести розгляд програми економічно-соціального розвитку на 2010 рік, затвердження якої має передувати розгляду проекту бюджету, а з другого боку – заяви, що бюджет не буде прийнятий». Литвин: влада використовує горе людей: упевнений, що розмови про можливість оголошення надзвичайного стану в Україні під час епідемії грипу є своєрідною «пробою реакції суспільства на введення надзвичайного стану». Галас, який здійснюється навколо ситуації з грипом, вважає «політичною епідемією», що має дуже далеку від здоров'я людей мету. «Влада використовує горе людей з метою власного економічного збагачення і політичних маніпуляцій. Владу необхідно зупинити, поки залякування людей не привело до встановлення диктатури і скасування виборів».

Литвин не збирається робити Тимошенко «величезний подарунок»; Литвин ще думає, чи підписувати зміни до держбюджету-2009; Литвин відповів «ходакам, які його обсідають»; Литвин дав пораду тим, хто хоче прибрати друге підборіддя; Литвин пропонує політикам зняти маски; Від Литвина вимагають оголосити про «переворот» у НУ-НС; Литвин - фракції БЮТ: ви організували епідемію грипу; Литвин думає, що депутати про своє здоров'я вже подбали; Литвин думає, що депутати в масках розлякають всю Україну; Литвин такої безпорадності ще не бачив; Литвин оголосив війну бакланам; Литвин про грип, РНБО, політичну гарячку і прості речі; Литвин каже, що не отримувал паперів про позачергове засідання ВР; Литвин виступає за проведення дострокових парламентських виборів, у разі скасування норми про обрання депутатів за партійними списками. Він вкотре наголосив, що слід змінити виборчу систему. “За такого підходу я бачив би сенс ще раз провести вибори, бо відміна виборів за партійними списками радикально у позитивному плані призвела би до оздоровлення системи влади”; Відповідаючи на питання, якими можуть бути підстави для розпуску парламенту, голова ВР сказав, що “підстави для розпуску завжди

можна знайти". Він зазначив, що новообраний Президент буде мати "найвищу легітимність" і "буде говорити, що наділений повноваженнями чинити будь-які дії".

Литвин розказав про свою особливість, яка виведе його до другого туру:

«На президентських виборах я вийду до другого туру. Інакше я не брав би участі у цій кампанії», - заявив голова Верховної Ради України. Ви знаєте, я маю одну особливість - я завжди перемагаю тих, кого називають сильним».

За його словами, сьогодні українцям пропонують обирати між двома «фінансово-олігархічними кланами, однак все більше людей не хочуть цього робити. Адже у разі перемоги будь-якого з них, чи буде спокій, і чи буде нормальне життя в країні?». «Мій ресурс для перемоги саме і полягає у відсутності в моєму оточенні олігархів. Ті, хто намагається маніпулювати свідомістю людей, будуть дуже здивовані результатами виборів», - переконаний В.Литвин. Хто замінить Литвина в парламенті? Голова Верховної Ради Володимир Литвин пропонуватиме, аби на час його відпустки пленарні засідання проводили його заступники. В.Литвин підтвердив, що з наступного тижня він має намір піти у відпустку, аби займатися виборчою кампанією. Водночас, за словами В.Литвина, його перебування у відпустці не означатиме, що закони, які ухвалюватиме парламент, не будуть підписуватись. «Я не хочу давати підстави для різного роду звинувачень», - сказав він. За словами В.Литвина, робота ВР організована.

Литвин: до завершення першого туру торг недоречний і запевняє, що ніхто з кандидатів у Президенти на даний момент не веде з ним переговори щодо можливої підтримки в другому турі виборів; зазначив, що для нього зараз важливіше посада Президента, хоча вона в економічному, кадровому плані менш приваблива. «Але я тільки там зможу повністю реалізувати свій потенціал - об'єднати країну, щоб політика була адекватною, щоб ми відчували себе державою, яку поважають власні громадяни, тоді її поважатимуть й інші». Литвин показав, що навіть у його віці та стані можна ганяти м'яча; вважає, що здоров'я повинно бути пріоритетом номер один для кожної людини, оскільки здорова людина буде успішною. Спікер навів невтішну статистику: сьогодні в Україні кожен другий палить, третина підлітків до 15-ти років також курці, в країні майже 500 тисяч наркоманів. При цьому наголосив, що на всю Україну є лише 350 басейнів, з них дві третини не працюють, тоді як за нормативом треба мати більше 7-ми тисяч басейнів. «Як тоді нарікати на дітей, якщо вони не мають реальної можливості займатися спортом», - зауважив він.

Литвин зрозумів, що держбюджет Тимошенко не потрібний?: Критикує уряд за ухвалення постанови, якою з наступного року у разі неухвалення державного бюджету на 2010 рік регулюватимуться державні

видатки. «Сам факт ухвалення такої постанови свідчить про те, що прем'єр-міністр України не налаштована на те, аби Верховна Рада України ухвалила державний бюджет», - сказав спікер. Литвин з-під палки заганяє депутатів працювати над бюджетом Голова Верховної Ради Володимир ЛИТВИН вкотре звернувся до лідерів фракцій БЮТ і Партії регіонів з приводу того, щоб вони забезпечили, щоб на засіданнях Комітету ВР з питань бюджету були присутні члени їхніх фракцій. Литвин пояснив, чому пішов у відпустку

Кандидат на посаду Президента України, голова Верховної Ради на час виборчої кампанії перебуватиме у відпустці, аби його не звинуватили у використанні адміністративного ресурсу. В.Литвин зауважив, що поки він єдиний кандидат у Президенти, який відмовився використовувати адміністративний ресурс у власних передвиборчих цілях. Свій крок він пояснив тим, що «незаконно та аморально використовувати державні посади задля накручування власних рейтингів».

Литвин: держава зобов'язана створити правила гри для бізнесу. Голова ВР зазначив, що у той час, як держава зобов'язана створювати відповідні правила гри, представники бізнесу «мають демонструвати відповідальність за робітників, які у них працюють, і забезпечувати не лише своєчасну виплату зарплати та її гідний рівень, але й підтримувати соціальну сферу й інфраструктуру, особливо у невеликих містах, містечках і селищах, де надзвичайно мало бюджетоутворюючих підприємств і переконаний, що такий підхід є гарантією стабільного життя; Литвин сформулював місію для наступного Президента. Наступний Президент України має забезпечити ефективний діалог всередині влади і діалог влади з суспільством. При цьому він наголосив, що «того, хто повинен взяти на себе місію примирення і примушення до відповідального виконання своїх повноважень, має визначити народ». За словами спікера, саме народ «має виступити таким арбітром під час виборів». Новообраний Президент України повинен «взяти на себе місію не тільки лідерства, але й забезпечення такого діалогу влади з суспільством і всередині влади, який забезпечить ефективну роботу». Литвин: поки немає нового прем'єра, не треба чіпати старого: критично ставиться до ідеї розгляду у парламенті питання про відповідальність Кабінету міністрів і призначення «технічного» уряду. За словами спікера, якщо питання про відповідальність уряду буде внесено на розгляд Верховної Ради, то «при його розгляді я обов'язково буду присутній у сесійній залі, і як голова Верховної Ради забезпечу, щоб не було політики, а був абсолютно професійний підхід до розгляду цієї проблеми». І заявив, що він є прихильником того, аби «розв'язувати проблеми по мірі їх надходження».

Литвин нагадує Тимошенко її ж слова про виконання бюджету:

кошти на виконання закону щодо підвищення соціальних стандартів є, і Литвин наполягає на його виконанні. «Уряд стверджує, що бюджет

виконується на 100%, відповідно, кошти є. Верховна Рада України прийняла закон, яким передбачила кошти на підвищення прожиткового мінімуму – це десь менше, ніж 800 млн. Кошти є, їх потрібно просто виконувати», - сказав голова ВР. Литвин про бюджет, уряд, вибори і ручний режим; Литвин про енергетику, уран і екологію; Литвин переконався, що бюджет-2010 уряду не потрібний; Литвин «в телефонному режимі» консультувався з фракціями; дав «оптимальний прогноз» щодо кандидатури Єханурова; готовий перервати відпустку, якщо ВР спробує повалити Тимошенко; Литвин вже знає, яке питання Рада розгляне першим; Литвин: треба розмежувати повноваження між Києвом і Кримом; розказав у Криму, що він думає про мовну проблему; назвав кандидатуру прем'єра в разі його обрання Президентом; ухилився від відповіді, чи викликали його до ГПУ у справі Гонгадзе; обурюється закордонною картоплею на базарах; радіє, що «державні діячі прозріли хоча б перед виборами»; У Литвина готові віддати Тимошенко мільярд; Литвин вважає, що ВР може приберегти любов до народу на наступний тиждень; Литвин: влада свідомо нищить обороноздатність країни.

Найбільш загадковий кандидату президентів – саме таким означенням можна наділити Володимира Литвина, провівши відповідні дослідження. Сам же політик позиціонує себе як такий, що хоче з усіма жити в мирі та злагоді, ні з ким не хоче кардинально розсварюватися, адже місія у нього: всюди і всіх організувати, мотивувати на ефективну діяльність. У разі потреби Володимир Литвин готовий підтримати того, з ким і ще вчора був у відносинах протистояння, аби лише на його (супротивника) боці була справедливість і правда. Тому, чи не найосновнішою рисою в особистісному вимірі політика можемо назвати гнучкість. Це діяч, який за будь-яких умов залишається «собі на думці». Литвин єдиний з усіх вищерозглянутих політиків (окрім чинного президента Ющенка), який наголошує на необхідності в чесному, відповідальному та моральному лідерові, відповідно ж приписує ці якості собі.

ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ

Проведений нами контент-аналіз трьох вищезазначених інформаційних джерел, а також аналіз прямої мови кандидатів на пост президента (за прикладом когнітивного картування, без застосування карт-схем, лише беручи за основу сутнісний аспект даного методу як поверхневий збір та обробку інформації, яка перебуває у свідомості політичного діяча і характеризує його уявлення та міркування стосовно минулого, сучасного та майбутнього), дав змогу нам зробити певні висновки щодо превалювання в особистісному вимірі політиків того чи іншого набору характеристик та якостей, що природно впливали з поведінкового аспекту кандидатів, їх висловлювань, моделей та способів діяльності тощо. Таким чином ми проаналізували особистісний вимір політиків за допомогою інформації, поданої про них (чи ними самими) у ЗМІ (Інтернет-виданнях) та на офіційних сайтах кандидатів.

Говорячи про особистісний вимір політиків – кандидатів на пост Президента під час поточної виборчої кампанії – 2010, слід зауважити, що до уваги ми брали ті характеристики і якості політиків, які іманентні власне психологічному типу того чи іншого політика і витікають з самої природи особи – кандидата, але також і ті, які приписуються йому завдяки розгортанню та проведенню ним відповідної передвиборчої агітації. Адже часто (чи навіть зазвичай) створюваний образ політика є далеким віддзеркаленням істинних особистісних рис особи. Інша річ, чи вдасться команді політтехнологів прижити до вже існуючої структури особистості ті компоненти, що здатні відобразити політика в іншому, бажаному суспільстві образі та створити йому новий особистісний вимір.

2) Метод SWOT-аналіз

Використання даного методу дасть нам змогу здійснити аналіз сильних і слабких сторін особистісного виміру кандидатів у президенти. Зрозуміло, що „внутрішнє середовище” (психологічні аспекти особистості) складається з набору елементів, частина з яких є ключовими і у своїй сукупності визначають сутність індивіда, його можливості, потенціал та здібності на ймовірній майбутній керівній посаді. Проте так чи інакше, „внутрішнє середовище” особистості – це природній відбиток зовнішнього середовища,

відповідь на вимоги часу, суспільства, історичної ситуації в цілому. Відтак, запити та потреби соціуму здебільшого є відображенням відповідної поведінки потенційних політичних лідерів. Оскільки це ситуаційний метод аналізу, то основною розгляду для нас буде етап передвиборчої агітації (з моменту її неофіційного старту).

SWOT-таблиця 1. Віктор Ющенко

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Цілеспрямований, впевнений у собі. 2. Достатньо аргументований, оперує фактологічною та статистичною інформацією, змістовно, у своїй передвиборчій риториці, протистоїть політичним опонентам. 3. Чітко дотримується проукраїнської лінії, не заграє з Росією та не спекулює на мовному питанні. 4. Істинний український патріот, відстоює національні інтереси України на міжнародній арені, відстоює визнання українського минулого у світовій спільноті. 5. Будує свою передвиборчу кампанію не як засіб, а як мету. Позиціонує себе як конструктивний та фаховий політик. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатність політичної волі для прийняття негайного часом радикального, але такого необхідного рішення. 2. Нездатність згуртувати і втримати біля себе сильну команду соратників. 3. Бажання в усьому доходити консенсусу, навіть тоді, коли треба наполягати на своїй лінії поведінки. 4. Неготовність та нездатність йти на ризик, відсутність авантюризму, натомість уповільнення в діях, що вимагають негайного вирішення; достеменно, часом прискіпливе обдумування прийнятого рішення.
	Можливості OPPORTUNITIES	"O" —

	<p>1. Чітка прозахідна (про європейська) позиція з чіткою «демаркаційною» лінією у відносинах з Росією дасть можливість поступово рухатися Україні в бік євроінтеграційних процесів та відповідним чином «окультурюватися» та демократизуватися, позбуваюсь небезпечних рудиментів радянського періоду.</p> <p>2. Відверта національна позиція та вірне їй служіння, прагнення до збереження, розвитку та пропагування українських традицій, мови, культури до самобутності та здорового становлення української нації та її світового визнання залишає серед прихильників чинного президента національно свідоме крило українців, політичну й творчу інтелігенцію.</p>	<p>1. У зв'язку із всенародним розчаруванням, яке наступило після розпаду Помаранчевої команди, основним винуватцем якого стали вважати Віктора Ющенка, як лідера нації, сьогодні чинному Главі держави буде украй важко відновити собі авторитет та підтримку.</p> <p>2. Основна відповідальність та тягар обвинувачень за делегітимацію політичної влади в Україні впав на плечі Віктора Ющенка, відтак, аби повернути довіру до своєї особи, слід змінювати цілу систему влади в державі, що зробити вкрай не просто.</p> <p>3. Політичні опоненти Віктора Ющенка усіма способами намагаються дискредитувати особу чинного Президента, який часто, суто з морально-етичних міркувань свідомо залишається у програвші.</p>
--	---	--

SWOT-таблиця 2. Віктор Янукович

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Протиставлення себе і досягнень свого уряду нинішній «неповносправній» владі, яка усіляко себе дискредитувала.</p> <p>2. Упевнене проголошення політичних гасел, які спрямовані на вирішення найбільш назрілих злободенних потреб населення.</p> <p>3. Обстоювання прийняття у парламенті закону про підвищення соціальних стандартів.</p> <p>4. Не залишився осторонь епідеміологічної ситуації: допомагав (не важливо яким чином) найдужче ураженим регіонам.</p>	<p>1. Кримінальне минуле, яке у минулій передвиборчій кампанії яскраво фігурувало в негативному іміджі кандидата і сьогодні не в останню чергу псує репутацію Віктору Януковичу.</p> <p>2. По-суті нікудишні ораторські здібності, коли доводиться говорити без особливої підготовки (без допомоги спічрайтерів) - наслідок недостатнього інтелектуального рівня.</p> <p>3. Необхідність підтримки, навіть покровительства, потреба у дорадчих голосах, неможливість та нездатність одноосібно прийняти адекватне рішення у кризовій ситуації.</p>

Можливості "О" — OPPORTUNITIES	Загрози "Т" — THREATS
<p>1. Перебування в опозиції - вагома складова, що здатна зіграти на користь під час президентського забігу.</p> <p>2. Має сильну команду однодумців, в обличчі своїх численних колег по партії та готовий у будь який момент заповнити урядову нішу, оскільки професіоналів у відповідних галузях (опозиційні міністри) у його команді теж не бракує.</p> <p>3. Відтак, уразі перемоги на виборах – забезпечений ефективними людськими ресурсами для формування секретаріату.</p>	<p>1. Є частим об'єктом політичних провокацій та авантюр, а також політичної маніпуляції потенційних конкурентів</p> <p>2. Через відсутність здатності до ризику та застосування хитрощів може виходити програшним з конфліктної ситуації чи ситуації протистояння.</p> <p>3. Теж саме стосується дипломатичних відносин, у яких може поступитися своїми принципами, з огляду на більший тиск чи «акторської майстерності» іншої сторони.</p>

SWOT-таблиця 3. Юлія Тимошенко

ЗОВНІШНІ СЕРЕДОВ	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Здатність та вміння постійно перебувати в центрі уваги як серед владних гілок, у політичних кулуарах так і преси та громадськості (вдалий політичний PR як частина всієї діяльності).</p> <p>2. Вміння поєднувати відверті чоловічі риси та використовувати у якості зброї (обеззброєння) непересічну жіночність.</p> <p>3. Не гребує жодними засобами для досягнення поставленої мети.</p> <p>4. Швидка реакція та відповідь на можливі загрози й імпульси ззовні. Динамізм та вміння швидко оцінювати події та приймати комплекс необхідних рішень.</p> <p>5. Талановитий оратор, харизматичний лідер, який, щоправда, частково</p>	<p>1. Амбітність та відсутність емоційної витривалості часто призводить до того, що Юля Тимошенко може неконтрольовано зриватися на крик та проводити свою політику застосовуючи ультиматуми та погрози.</p> <p>2. Найкраще проявляє себе у ситуаціях протистояння та конфліктів, коли необхідно вдаватися до рішучих і радикальних дій, натомість перебуває у «стагнації», коли ситуація стабілізується. Звідси і її непересічне бажання згущувати фарби та нагнітати ситуації (як у випадку з епідемією).</p> <p>3. Зловживання владним ресурсами, як от заборона через суд критикувати діяльність уряду, характеризує діяльність Юлії Тимошенко як таку, що далека від декларованої</p>

«зліпив» себе сам.	демократичної.
<p>Можливості "О" — OPPORTUNITIES</p>	<p>Загрози "Т" — THREATS</p>
<p>1. Сильний вольовий стрижень, який дозволяє їй знищувати усі негативні стереотипи щодо жінки в політиці й позиціонувати себе на рівні навіть вищому, ніж «сильні світу цього».</p> <p>2. Здатність удаватися до застосування особистого шарму навіть у веденні ділових переговорів свідчить про не аби які дипломатичні можливості, підкріплені у свою чергу →</p> <p>3. умінням логічно мислити, оперувати інформацією, спростовувати негативні повідомлення, обертаючи їх у бік супротивника.</p>	<p>1. Хвороблива зацикленість на здобутті максимальної влади, використовуючи усі можливі методи.</p> <p>2. Звідси дещо гіперболізована переоцінка особистих можливостей і сил, що в кінцевому результаті можуть обернутися ударом.</p> <p>3. Часто з небувалою легкістю обертає своїх політичних партнерів та однодумців у ворогів, виставляючи їх собі на користь, а їм у збиток, у про вокативному, якнайнегативнішому світлі, що зрештою може мати наслідком цілковиту недовіру до її персони.</p> <p>4. Часто по-суті необгрунтоване звільнення відповідальних міністрів і зосередження в особистому ручному керуванні діяльність міністерств.</p>

SWOT-таблиця 4. Арсеній Яценюк

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И Щ Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Високі інтелектуальні здібності, вміння оперувати фактами, наводити приклади, часто метафоричного характеру, проводити вдалі паралелі між минулим та сьогоденням.</p> <p>2. Порівняна новизна на політичному полі, претензія на статус «нової політичної генерації».</p> <p>3. Передчасний початок виборчої агітації, що міг би дати змогу врахувати потенційні електоральні запити і за потреби виправити ситуацію на час офіційного початку «перегонів»</p> <p>4. Створення багатообіцяючої громадської організації «Фронт змін» та прозорий збір коштів для реєстрації у кандидати й на проведення перевиборчої кампанії.</p> <p>5. В особистісному аспекті – відсутність гордовитості, натомість яскраво виражене почуття гумору з долею самокритичної іронії.</p>	<p>1. «Фальстарт» передвиборчої кампанії і таки не враховані та не взяті до уваги її помилки.</p> <p>2. Відсутність чіткого бачення розвитку України, маневрування між темами «Великої Європи» та «НАТО».</p> <p>3. Надмірна презентація свого походження (чернівчанин) та родоводу, релігійної приналежності (греко-католик) як чітка орієнтація на західноукраїнський електорат.</p> <p>4. Разом із тим, незадовго – перебіг на східноукраїнське електоральне поле, білі плями з темою НАТО та російської мови. Як наслідок – не закріплена популярність.</p> <p>5. Негативізм передвиборчої кампанії в цілому (як в колористиці, так і в основних гаслах та декларованих обіцянок).</p>
	Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS
<p>1. Закріпивши за собою електорат Галичини, плюс проведення ефективної передвиборчої кампанії з орієнтацією також на проблемні регіони могло б дати змогу вийти до другого туру президентських виборів.</p> <p>2. Створення ефективної команди однодумців, що у перспективі дало би змогу пройти до парламенту і мати помітний вплив у законодавчому та ймовірно виконавчому органах влади.</p> <p>3. Співпраця з одним</p>	<p>1. Сприйняття Яценюка як послідовника Ющенка із причетністю до «кумівського» режиму</p> <p>2. Негативне сприйняття кандидата через його гнучкість, що в очах спостережливого електорату трансформується у пристосуванство.</p> <p>3. Його штучно створений образ українолюбивого кандидата, що здатен за необхідності застосовувати силу та виявляти зовнішню агресію, провокуватиме думку, що і його</p>	

	із конкурентоспроможних кандидатів та домовленості щодо отримання у разі перемоги останнього, посади прем'єр-міністра.	інтелектуальний імідж завідомо є роздутий, позаяк не підкріплений жодним науковим ступенем, авторськими працями чи іншими доробками на науковій ниві.
--	--	---

SWOT-таблиця 5. Сергій Тігішко

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Успішний бізнесмен, фаховий банкір, експерт у своїй справі.</p> <p>2. Розгорнув дуже вдалу передвиборчу кампанію, що базувалася на затребуваних часом вирішенні проблем (зокрема, встановлення гарячої телефонної лінії, з питань банківських вкладів).</p> <p>3. Їздив Україною, не просто агітуючи, а вивчаючи проблеми в областях з конкретними пропозиціями щодо їх вирішення.</p> <p>4. Дає кваліфіковані коментарі та поради, щодо існуючого стану речей в політико-економічному житті країни.</p> <p>5. В особистісному вимірі: вольовий, рішучий та послідовний.</p>	<p>1. Відносна не публічність, практично до самого початку передвиборчого старту.</p> <p>2. Нездатність привернути уваги до себе з якогось іншого ракурсу, окрім твердого та наполегливого «пересилювання» всіх кандидатів та цілої країни.</p> <p>3. Надмірна стриманість. Як бажання відобразити силу волі, в цілому формалізують особу кандидата, як такого, що не затни до прояву елементарних емоцій, а виявляє свій ентузіазм виключно «у справі».</p>
	Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS

	<p>1. Прагматичний, схильний іти на домовленості у випадку однозначно вигідної для нього позиції.</p> <p>2. Розвинуте коло зв'язків з бізнес-елітою, а відтак лояльне та практичне ставлення (свого роду покровительське, без невмотивованих «поблажок») до представників бізнесових структур та здобуття їх електоральної підтримки.</p> <p>3. Чіткість у своїх політичних діях та дотримання обраного вектора у політиці.</p>	<p>1. Є максимально закритою людиною, що у свою чергу в</p> <p>2. поєднанні з його умінням ризикувати та за потреби іти Ва-банк може загрожувати і його соратникам з послідовниками і його опонентам.</p> <p>3. Не гнучкий, не схильний до консенсусу, з ним важко буде домовитися, оскільки навряд чи здатен поділитися якимось своїми перевагами, заради поступок союзника (сторони).</p>
--	---	---

SWOT-таблиця 6. Володимир Литвин

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Добре організовує роботу законодавчого органу в країні, чим вказує на свою здатність до організації роботи цілої державної влади.</p> <p>2. Вміє досягати злагоди та примирення між політичними силами.</p> <p>3. Виважений та переконливий, достатньо добре підлаштовується під існуючу ситуацію, розцінюючи її як альтернативну.</p> <p>4. Непоганий оратор, вміє відстояти свою правоту, навіть в умовах, коли правда на боці опонента.</p>	<p>1. Амбітність як самоціль, перебування при владі та піднімання владною драбиною як спосіб самоствердження, досягнення внутрішнього комфорту.</p> <p>2. Разом із тим – декларування «високих» цілей, досягнення пріоритетних для держави на народі можливостей.</p> <p>3. Голослівне перекладання на себе відповідальності за «всіх і вся»</p> <p>4. Неконтрольований прояв емоцій (як у випадку з висунення у кандидати).</p>
	Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS

<p>1. Здатність адаптуватися до будь-якого політичного середовища, освоїтися в ньому, незважаючи на те, хто відіграє керівні ролі в державі.</p> <p>2. Звідси – політична гнучкість Володимира Литвина.</p> <p>3. Володіє розвинутими комунікативними навичками, риторичними здібностями та вміє успішно проводити переговори з наступним досягненням компромісу.</p> <p>4. Повільно однак впевнено торує собі стежку до високих державних посад, усіяючи обминаючи провокації. Відтак, може сміливо позиціонувати себе як політик, що жодним чином не дискредитував свою діяльність.</p>	<p>1. Для Володимира Литвина не так важливо з ким працювати, головне – залишитися при владі як наслідок – бажання чи не всім угодити, досягаючи, таким чином необхідної наданий час справедливості.</p> <p>2. Бажання постійного ведення переговорів та досягнення згоди між ключовими гравцями (або /та політичними силами) може на довго відтягувати прийняття невідкладних рішень.</p> <p>3. Звідси – ліберальний (колегіальний) тип прийняття політичних рішень, що часто є неприйнятним у політиці.</p> <p>4. Порівняна м'якість, часто нерішучість, балансування між доцільністю та вигідністю.</p>
---	---

ВИСНОВКИ

Отже, проведений нами аналіз із застосуванням методики «SWOT», а також з використанням методик «контент-аналізу» та частково – «когнітивного картування», дав нам можливість дійти висновку, що на сьогоднішній день в українському соціумі потреба у чесному, високоморальному, інтелігентному лідерові як ніколи вичерпала себе, навіть дискредитувала, не виправдавши колишніх очікувань з боку суспільства. Відповідно, ідучи за вимогою часу та реальними потребами розчарованого і навіть обуреного населення, частина кандидатів у президенти, зокрема ті, яких ми характеризували у нашому дослідженні, обрала за стратегію своєї поведінки повсемісну демонстрацію авторитету і сили.

Вольовий дієвий характер, наполегливість, рішучість, впевненість у власній правоті та непереможності – ось основні якості, якими послуговувалися кандидати на найвищий у державі пост під час передвиборчої кампанії – 2010. Основна тематика виборчих перегонів розкручена на проблемі фінансово-економічної кризи в Україні, тому в питаннях демократії та справедливості ніхто з розглянутих кандидатів (окрім діючого Президента Віктора Ющенка та чинного спікера ВР Володимира Литвина) особливо не акцентує уваги.

В основному, і це не могли не врахувати політики, стерлися вже звичні для українців межі між демократією та авторитаризмом (останнє поняття в

нинішніх умовах набуло також затребуваного відтінку, трансформувались в устах деяких політиків у безневинний і такий необхідний авторитет), російсько-українськими відносинами, відносинами Україна – НАТО, Україна – ЄС. Хоч, до прикладу, кандидат у президенти Віктор Янукович як і його колега по забігу Арсеній Яценюк по-своєму взяли розкручувати вказані тематичні блоки, знову ж таки, роблячи акцент виключно на діяльнісно-вольовому аспекті їхньої політичної активності.

Кандидат у президенти, *чинна Прем'єр-міністр* Юлія Тимошенко вже своєю урядовою діяльністю, а далі обраною моделлю поведінки під час президентської кампанії, по-суті задала тон останній. Лідер від природи, Юлія Тимошенко не втрачає жодної можливості аби „засвітитися” на загальному безпорадному та в переважній своїй більшості одноманітному й безликому, відстаючому в рейтингах передвиборчому полі.

Юлія Тимошенко не гребує жодними способами і методами досягнення поставленої мети. Її „макіавелліанська” поведінка знайшла сьогодні виправдання за принципом „прагматичної відповідності”, позаяк у безвихідній ситуації, якими шляхами вона б не була створена, усі засоби виправдані. У випадку ж з Юлією Тимошенко, її засоби в кінцевому результаті виявляються ефективними, відтак, маємо подвійний чи навіть потрійний бажаний результат і одночасно приклад, що без сили, рішучості, авторитету і навіть поміркованої агресії (за необхідності, прояв маскулінності Юлією Тимошенко грає на її користь) бажаної мети добитися неможливо.

Таким чином, сьогодні суспільство здатне виправдати агресивні прояви у поведінці інших кандидатів (якщо для справи потрібно). Чималою популярністю користується й Віктор Янукович, ймовірно саме через здатність вдаватися до прямого тиску у своїй діяльності. Оскільки ані інтелектуальними здібностями, ані вродженою харизмою Віктор Федорович похвалитися не може, то основний акцент його передвиборчої кампанії робиться якраз на прояві бійцівського характеру та вольового вишколу, ймовірно закладеного ще з тих незапам'ятних кримінальних часів. Його стриманість, а за потреби прямота, якраз і є свідченням застосування „силових”, цілеспрямованих, навіть ультимативних і часто безкомпромісних моментів, які на даний час є затребуваними в українському соціумі, оскільки вважаються єдиним набором методів досягнення поставленої мети – наведення порядку в країні. Звідси і відповідні високі рейтинги кандидата.

За схожим сценарієм намагаються проявитися в особистісному вимірі й інші розглянуті нами кандидати. І якщо, до прикладу, Віктору Юценку свої „затавровані” м'якість на нерішучість уже нічим не зіпсувати, то такі не новачки у політиці як Володимир Литвин та Арсеній Яценюк, все ж таки вирішили перешикуватися у ряд сильних лідерів.

Відтак, Володимир Литвин, хоч і є, на нашу думку, одним із найслабших, серед сильних, все ж задекларував і продовжує декларувати своє прагнення „навести порядок”, щоправда не за будь яку ціну, як таке часто пропагують інші кандидати, а за умов дотримання елементарних

моральних засад, (прочитується категоричний імператив Канта), вдалої організаційної роботи, примирення між собою всіх і кожного, досягнення злагоди і консенсусу, а звідси і загального суспільного блага та добробуту як у прямому так і в переносному значеннях. Досвіду із наведенням порядку, за твердженням самого кандидата, йому не бракує. В приклад він ставить налагоджену роботу в парламенті. Це кандидат який багато думає, а далі «глибоко переконливо» стверджує.

Що ж до виражених лідерських якостей, то у порівнянні з іншими претендентами на крісло Глави держави у Володимира Литвина вони присутні меншою мірою, і перебоєм цьому є помітна м'якість спікера. Його «сльозоточивий» передвиборчий старт на довго запам'ятався електорату й не зіграв на користь, принаймні у графі «вольовитість»-«сила» у Литвина додався прочерк. Зрештою, повільно, однак впевнено Володимир Литвин торує собі шлях у президенти. Він не надто проявляється особливостями свого емоційного складу, більше виграє розсудливістю та порівняною компетентністю, що має наслідком переконливість.

Молодий багатообіцяючий політик Арсеній Яценюк, політична зірка якого засвітилася порівняно нещодавно, відноситься до когорти тих політиків, які представляють нову генерацію, і ще не встигли себе жодним чином дискредитувати поруч з рудиментами попередньої влади. Саме політична новизна Арсенія Петровича з доповненням до його освіченості, інтелектуальності комунікабельності та природного шарму, а далі його адекватні часові та потребам суспільства бачення перспектив розвитку України, слугували його чималій конкурентоспроможності, поруч з ветеранами великої політики.

Однак, трансформація особистісного виміру Арсенія Яценюка з інтелектуала у „бойового командира” як відповідь на запити електорату, з помітним перегинанням палці, а також передчасне перестрибування з одного електорального поля на інше (без остаточного закріплення за собою) не „зіслужило доброї служби” багатообіцяючому кандидатові, особистісний вимір якого вже сьогодні можемо вважати „продуктом” („напівфабрикатом”) президентської кампанії.

І нарешті кандидат у президенти Сергій Тигіпка, ще один новачок, щоправда вже у політиці в цілому (виходимо тут із розуміння, що нове – це добре забуте старе). Фаховий кваліфікований кандидат який скеровує свою діяльність відповідно до запитів електорату і у відповідь на зовнішні сигнали. Його виважена та конструктивна критика існуючого стану речей у політиці, підкріплені фактологічним матеріалом поради, щодо вирішення того чи іншого наболілого суспільству питання презентують його як знаючого свою справу майбутнього керівника (так, свого часу, позиціонував себе і чинний президент Віктор Ющенко).

Відтак, в особистісному вимірі Сергій Тигіпка постає як стриманий, конкретний, послідовний та внутрішньо організований кандидат,

передвиборча кампанія якого побудована виключно на гаслах „сильного президента”, „сильної влади” та „сильної країни”. Своєю моделлю поведінки Сергій Тигіпко вповні вписується у створений ним (чи для нього) образ.

Отже, наша гіпотеза підтвердилася: на період президентської кампанії – 2010 потреба у високоморальному лідері, змінилася на потребу сильної, вольової особистості, рішучого та дієвого президента, що зуміє впорядковано організувати роботу державної влади на засадах підзвітності, підконтрольності та законності, покладаючись на особисті якості, в основному авторитет, та вже згадувані дієвість, волю та силу.

Юлія Овсяник
Євгеній Хрищук

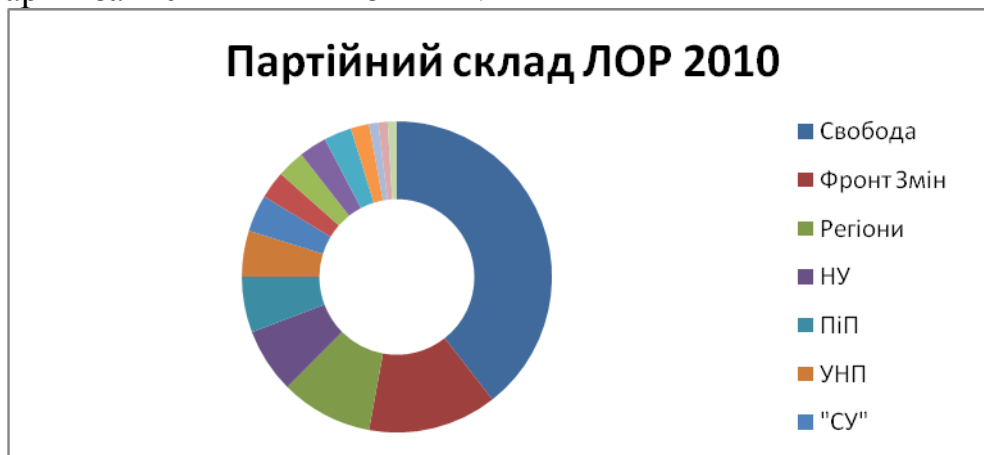
Порівняння депутатських корпусів Львівської обласної ради V та VI скликання на основі статистичних методів

Формування місцевої влади є одним з найважливіших аспектів політичного життя Львівщини. Саме тому ми вважаємо доречним зробити порівняння кількісних характеристик новообраного депутатського складу Львівської обласної ради з відповідними даними щодо обласної ради V 2006 – го року обрання.

Для здійснення дослідження ми обрали *статистичний* метод. Тож, завдання нашого дослідження полягає в узагальненні кількісних даних і у виявленні особливостей зміни вікового складу, гендерної складової та рівня оновлення персонального депутатського складу Львівської обласної ради (далі ЛОР). Для проведення дослідження використовуємо інформацію з інтернет – джерел «Гал-інфо» та «Вголос про політику», де опубліковані остаточні списки депутатів ЛОР.

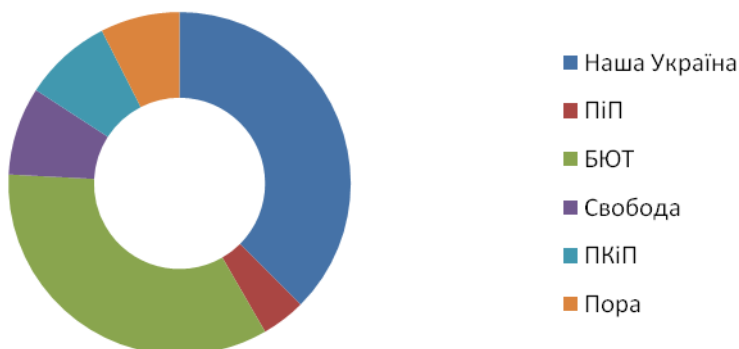
Партійний склад

Слід зазначити, що згідно з результатами місцевих виборів 2010 року склад теперішньої ЛОР є таким: «ВО Свобода» – 41 депутат, Фронт Змін – 18, Партія регіонів – 10, НРУ - 8, «Наша Україна» – 7, Партія промисловців і підприємців - 6, УНП - 5, «Сильна Україна» - 4, Народна партія - 3, Партія «Відродження» - 3, УСДП - 3, УДАР – 3, КУН - 2, РХП - 1, «Єдиний Центр» – 1, Партія захисників Вітчизни – 1.

Причиною такого строкатого партійного складу ЛОР 2010 є її формування за змішаною виборчою системою. ЛОР зразка 2006, що обиралась згідно пропорційної системи мала інший вигляд (як кількісно, так і якісно): «Наша Україна» — 44 депутати, БЮТ — 41, «Пора» — 9, ВО «Свобода» — 10, Блок Костенка і Плюща — 10, Партія промисловців і підприємців — 6 депутатів.

Партійний склад ЛОР 2006

Вікові показники

Якщо говорити про вікові характеристики, то варто обчислити середній вік депутата ЛОР:

$X_{сер} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{N} = \frac{\sum X}{N}$, де $X_{сер}$ – середній вік депутата, N – кількість депутатів в ЛОР.

$X_{лор2006} = 5525 : 120 = 46,04$ роки

$X_{лор2010} = 5265 : 116 = 45,38$ роки

Крім того, наймолодшим депутатом ЛОР у 2006 році була Сухоцька Христина – 21 рік («Пора»), а найстаршим – Кузьмич Роман (БЮТ) – 68 років.

У новообраній ЛОР наймолодшим є Горон Іван – 27 років, найстаршим виявився депутат від ВО «Свобода» Гунько Ігор – 71 рік.

В цілому ж віковий склад Львівської обласної ради, який ми розглядаємо у поділі на 3 групи (До 35 років; 36 – 50 років; Більше 50 років) виглядає наступним чином.

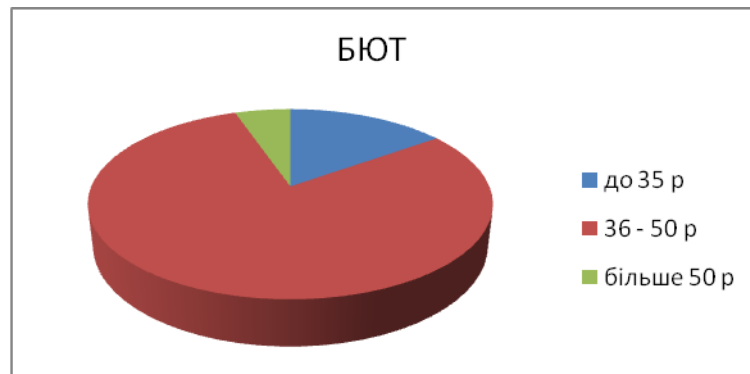
ЛОР V скликання (2006 рік): «Наша Україна»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	6
36 – 50 років	25
Більше 50 років	14

Блок Юлії Тимошенко

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	4
36 – 50 років	21
Більше 50 років	16

Блок Костенка і Плюща

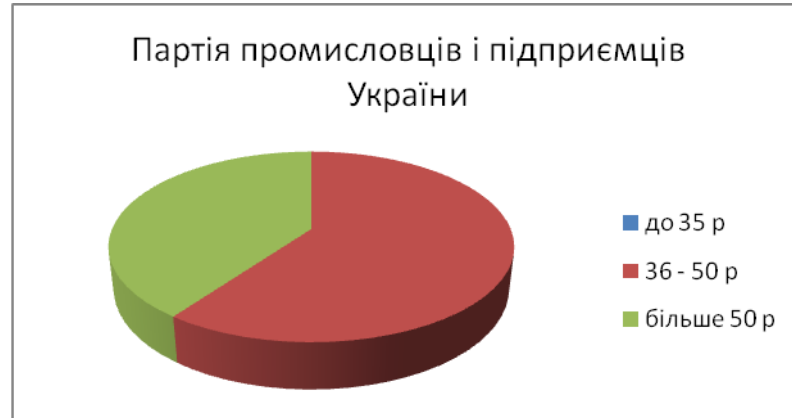
Вік	Кількість депутатів
До 35 років	1
36 – 50 років	8
Більше 50 років	0

Партія промисловців і підприємців України

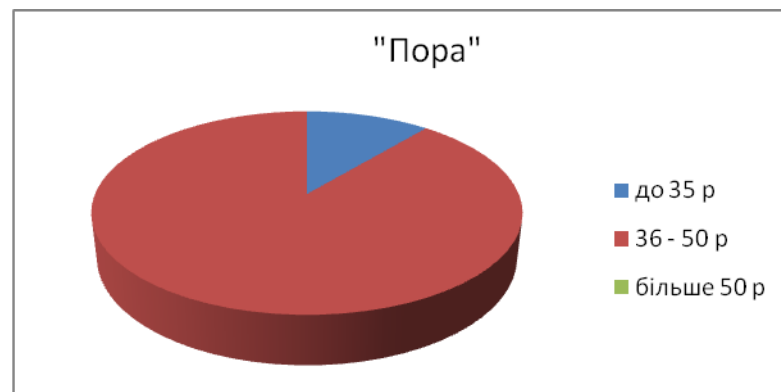
Вік	Кількість депутатів
До 35 років	0
36 – 50 років	3

Більше 50 років	2
-----------------	---

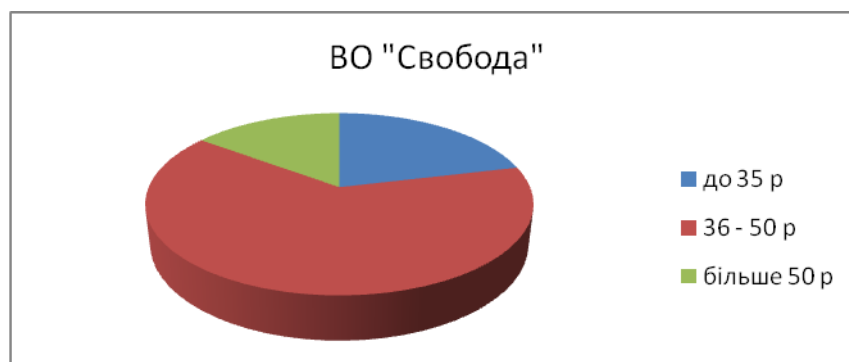
«Пора»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	1
36 – 50 років	8
Більше 50 років	0

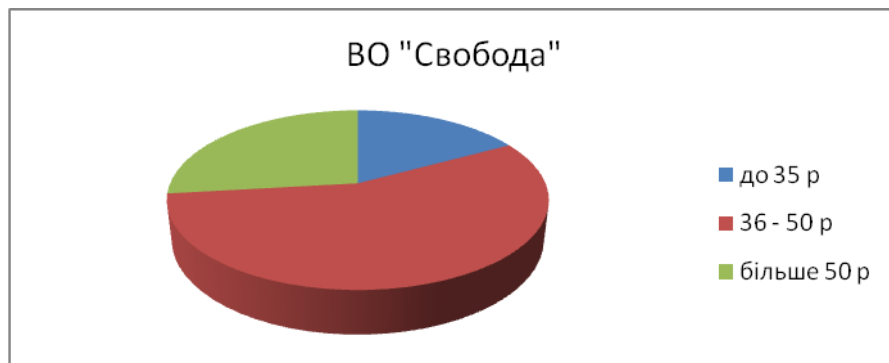
ВО «Свобода»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	2
36 – 50 років	6
Більше 50 років	2

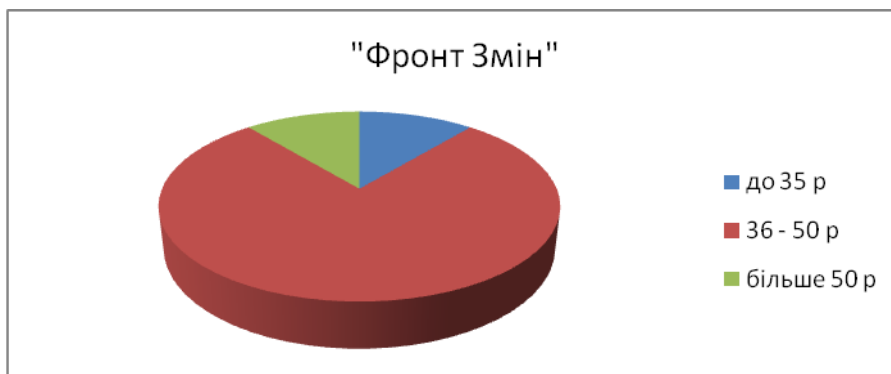
ЛОР VI скликання (2010 рік):
ВО «Свобода»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	7
36 – 50 років	23
Більше 50 років	11

«Фронт Змін»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	2
36 – 50 років	14
Більше 50 років	2

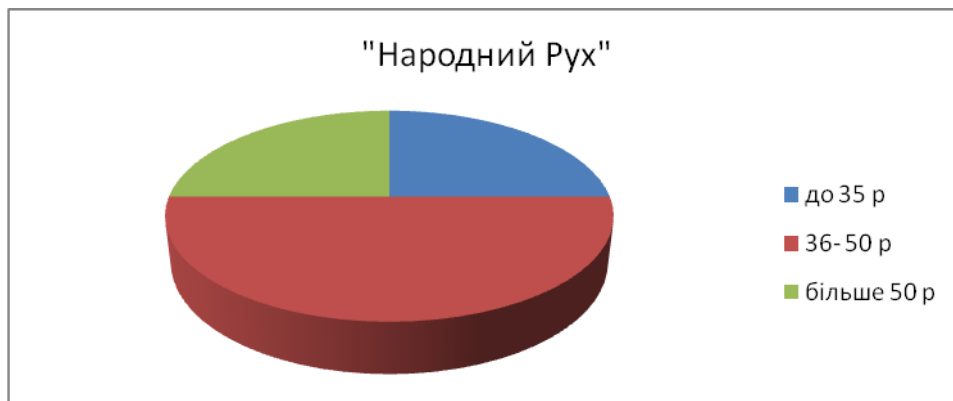
Партія Регіонів України

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	1
36 – 50 років	3
Більше 50 років	6

«Народний Рух»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	2
36 – 50 років	4
Більше 50 років	2

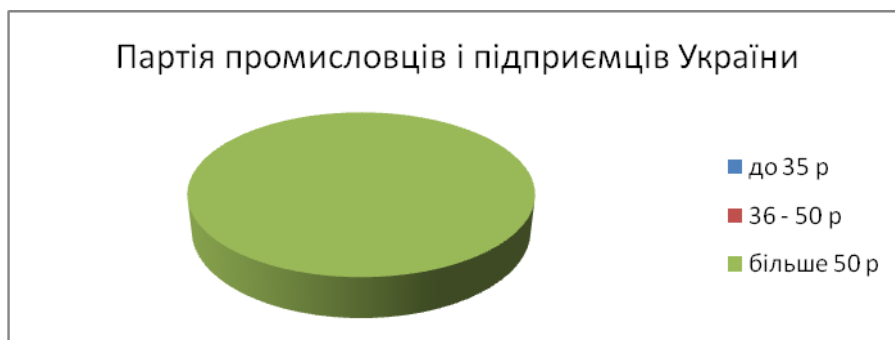
«Наша Україна»

Вік	Кількість депутатів
До 35 років	0
36 – 50 років	3
Більше 50 років	4

Партія промисловців і підприємців

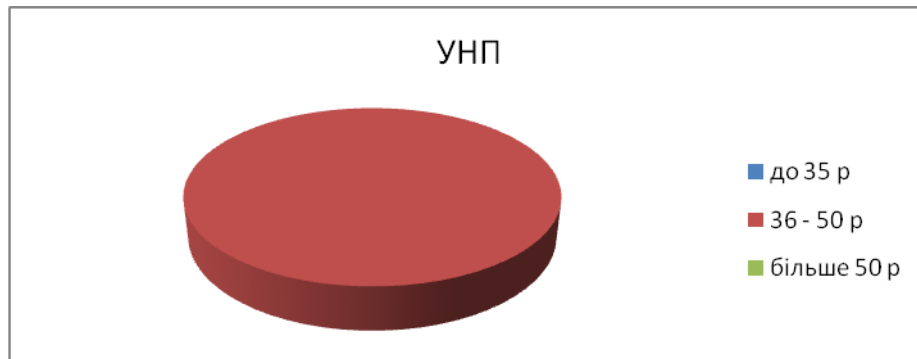
Вік	Кількість депутатів
До 35 років	0
36 – 50 років	0
Більше 50 років	6

УНП

Вік	Кількість депутатів
-----	---------------------

До 35 років	0
36 – 50 років	5
Більше 50 років	0

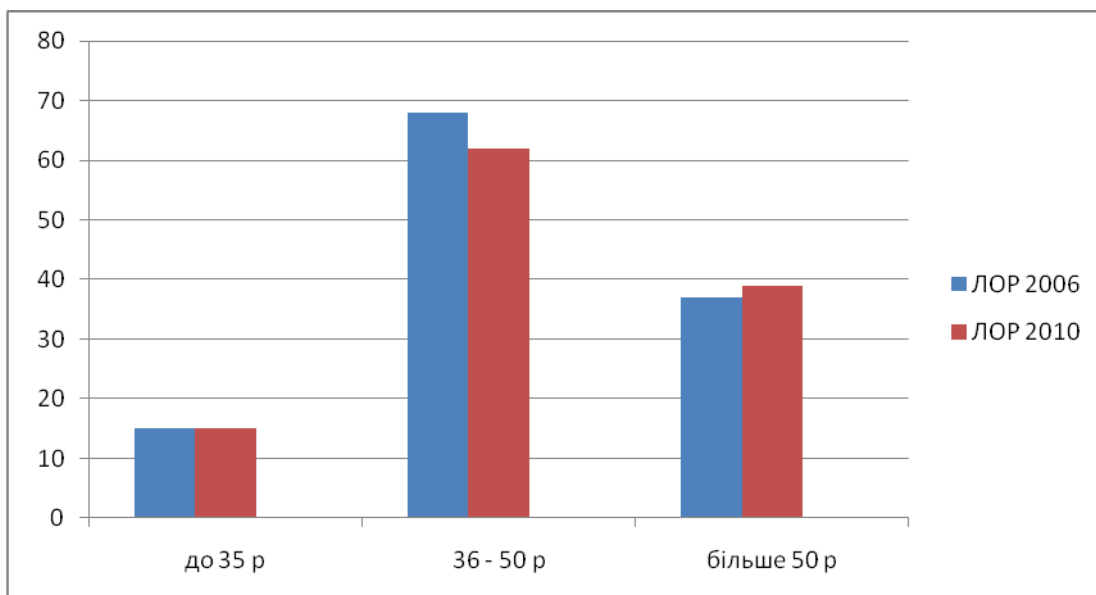
Представники інших партій

Вік депутатів	Кількість депутатів в інших партіях								
	УСДП	“Сильна Україна”	“Відродження”	Народна партія	УДАР	КУН	РХП	Партія Захисників Вітчизни	Єдиний Центр
До 35 р	0	0	0	0	2	0	0	0	1
36 – 50 р	1	3	3	1	1	0	0	1	0
Більше 50 р	2	1	0	2	0	2	1	0	0

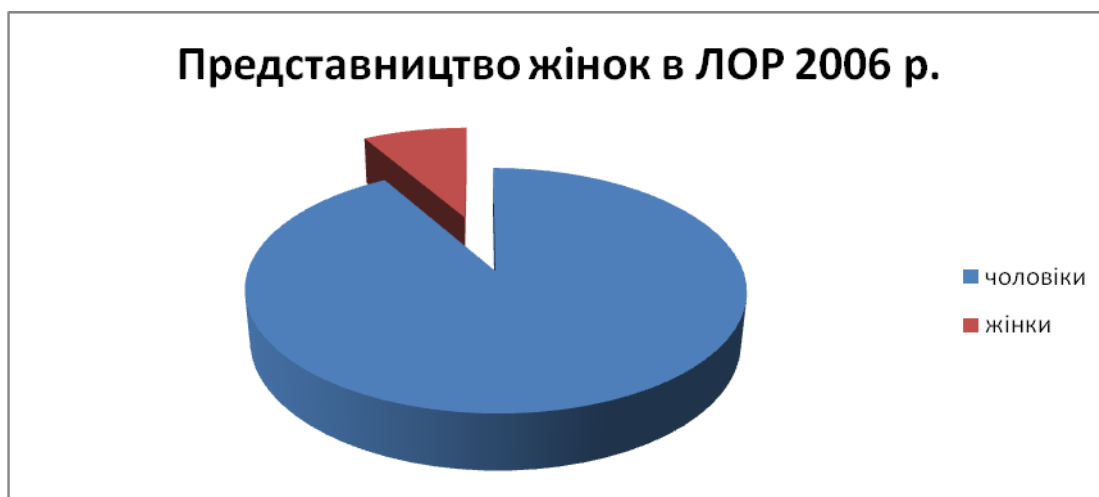
Порівняння вікових характеристик ЛОР V і ЛОР VI скликань

Вік депутатів	Кількість депутатів	
	ЛОР 2006	ЛОР 2010
До 35 років	15	15
36 – 50 років	68	62
Більше 50 років	37	39

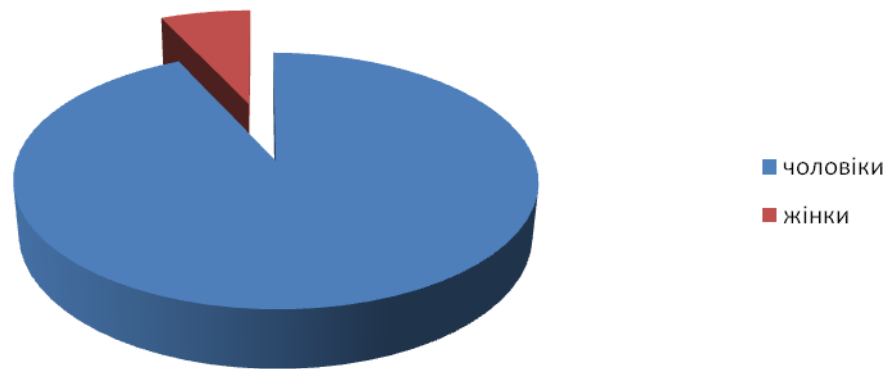
Гендерні характеристики Львівської обласної ради

У 2006 році серед депутатів ЛОР було 10 представниць жіночої статі, що складало 8,3% від загальної кількості депутатського корпусу.

У цьому ж році до ЛОР обрано 8 жінок – 6,9% від загальної кількості депутатів.

Представництво жінок в ЛОР 2010 р.

Оновлення депутатського складу

До ЛОР цього року було обрано 28 депутатів, які входили до складу ЛОР у 2006 році. Це становить 24% від загальної кількості. Відповідно, рівень оновлення ЛОР 2010 складає 86%.

Висновки

Під час виконання дослідження ми порівняли статистичні показники депутатського складу ЛОР V та VI скликань і дійшли висновку, що у даному виборному органі відбулось значне оновлення, як партійного, так і персонального (86%) складу ЛОР у 2010 році. Причиною цього, на нашу думку, є певні об'єктивні (повернення до змішаної виборчої системи) та суб'єктивні (електоральні симпатії, невдоволення роботою попередньої ради) чинники.

Що ж стосується віку депутатів, то ці показники залишились приблизно на тому ж рівні 45 – 46 років. Найбільше представників ЛОР мають вік від 36 до 50 років. Однак досить великий відсоток осіб, які вже досягли пенсійного віку, натомість кількість молодих депутатів залишилась тією самою – 15 депутатів віком до 35 років.

У гендерній структурі ЛОР відсоток жінок – депутатів зменшився з 8,3 до 6,9. Такий незначний показник представництва жінок у ЛОР не дозволяє говорити про гендерну рівність при формуванні місцевих органів влади.

Кореляційний аналіз етнічного чинника електоральної поведінки населення в Україні

Для виявлення зв'язку між окремими показниками, що відображають політичні явища чи процеси та чинниками, що їх визначають, розраховуються коефіцієнти кореляцій. Такі обрахунки можна здійснювати як шляхом використання програм математичної статистики (дозволяє обрахувати за 1-2 хвилини), а також шляхом обчислень “вручну”. Останнім способом досить нескладно розраховувати, зокрема, коефіцієнти рангової кореляції.

Рангова кореляція розраховується за формулою:

$$R = 1 - 6 \sum r^2 / n (n^2 - 1),$$

де R – коефіцієнт кореляції рангів

n – кількість районів

r - різниця рангів району за двома показниками.

Коефіцієнт кореляції може міститись в межах від -1 до 1. Чим ближчий показник до 0, тим залежність між показниками менша.

Цікаві тенденції залежностей можна виявити при розрахунку кореляційних коефіцієнтів між результатами голосування та чинниками, що їх визначають. В цьому контексті актуально дослідити вплив етнічного (чи етномовного) складу населення на результати виборів в Україні загалом та на прикладі регіонів з поліетнічним складом населення.

Приклад 1. Результати кількох виборчих кампаній в Україні виявляють високу підтримку Партії регіонів в тих областях, де частка україномовного населення є низькою та дуже низькою, і ця тенденція вже є досить стійкою впродовж 2000-х років. Тому, розрахуємо наскільки високою є така залежність. За формулою рангової кореляції, коефіцієнт кореляційної залежності розрахований між двома показниками - часткою україномовного населення в регіонах та підтримкою Партії регіонів на виборах 2006 року. Показники між якими шукаємо кореляції та рангові ряди подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники для розрахунку рангової кореляції в розрізі регіонів України

Показники	Частка населення, що вважає рідною мовою	Ранг	Частка голосів, відданих за Партію Регіонів, %	Ранг	Різниця рангів
Адміністративні райони та міста обласного значення					

АР Крим	10,0	26	58,0	4	22
Вінницька	94,8	7	8,2	22	-15
Волинська	97,3	3	4,5	24	-21
Дніпропетровська	67,0	20	45	9	11
Донецька	24,1	25	73,6	2	23
Житомирська	93,0	8	18	14	-6
Закарпатська	81,0	15	18,7	13	2
Запорізька	50,2	22	51,2	6	16
Івано-Франківська	97,8	2	1,9	27	-25
Київська	92,3	10	10	21	-11
Кіровоградська	88,9	13	20,1	12	1
Луганська	30,0	24	74,3	1	23
Львівська	95,3	5	3,0	25	-20
Миколаївська	69,2	19	50,3	7	12
Одеська	46,3	23	47,5	8	15
Полтавська	89,9	11	20,4	11	0
Рівненська	97,0	4	7,2	23	-19
Сумська	83,3	14	10,9	18	-4
Тернопільська	98,3	1	2	26	-25
Харківська	53,8	21	51,7	5	16
Херсонська	73,2	7	39	10	-3
Хмельницька	95,2	6	10	20	-14
Черкаська	92,5	9	10,7	19	-10
Чернівецька	75,6	16	12,7	16	0
Чернігівська	89,1	12	15,6	15	-3
Київ	72,1	18	11,8	17	1
Севастополь	6,8	27	64,3	3	24

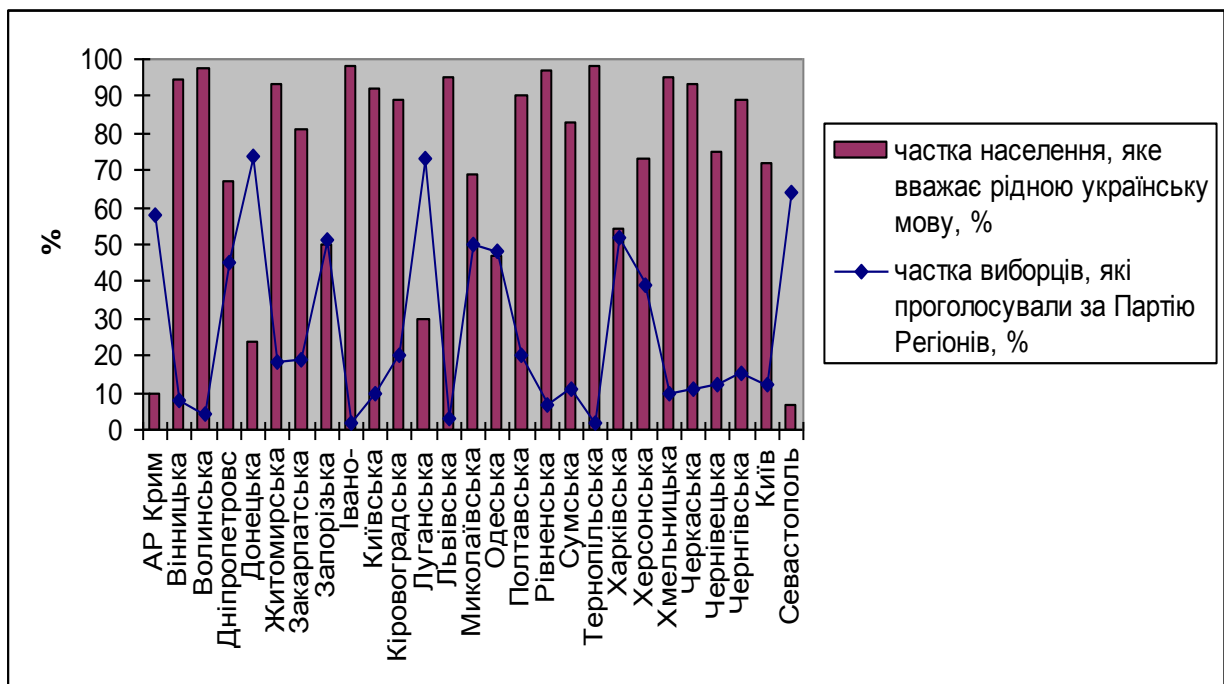
1. Знаходимо суму квадратів різниці рангів:

$$\begin{aligned} \sum r^2 &= 22^2 + (-15)^2 + (-21)^2 + 11^2 + 23^2 + (-6)^2 + 2^2 + 16^2 + 25^2 + 21^2 + 1^2 + 23^2 + (-20)^2 + 12^2 + 15^2 + (-19)^2 + (-4)^2 + (-25)^2 + 16^2 + 7^2 + (-14)^2 + (-10)^2 + (-3)^2 + 1^2 + 24^2 \\ &= 484 + 225 + 441 + 121 + 530 + 36 + 4 + 256 + 625 + 441 + 1 + 529 + 400 + 144 + 361 + 16 + 625 + 256 + 49 + 100 + 9 + 1 + 576 = 5965 \end{aligned}$$

2. Підставляємо розраховані дані в формулу

$$R = 1 - (6 \sum r^2 / n (n^2 - 1)) = 1 - (6 \cdot 5865 / 27 (27^2 - 1)) = 1 - 1,80 = -0,80$$

Розрахований коефіцієнт кореляції є дуже високим і дорівнює -0,80 і означає: чим вищою є частка україномовного населення в області, тим менша підтримка Партії Регіонів на виборах. Цю залежність можна продемонструвати і графічно.

Визначимо також, якою є залежність між часткою україномовного населення та підтримкою В. Януковича у 2010 році і зіставимо розрахований коефіцієнт з показником рангової кореляції для Партії регіонів у 2006 році (таблиця 2).

1. Знаходимо суму квадратів різниці рангів:

$$\begin{aligned} \sum r^2 &= (-22)^2 + (-14)^2 + (-21)^2 + 11^2 + 24^2 + (-6)^2 + 4^2 + 15^2 + (-25)^2 + (-12)^2 + 1^2 + 22^2 + \\ & 20^2 + 11^2 + 18^2 + (-2)^2 + 19^2 + (-2)^2 + (-25)^2 + 15^2 + (-3)^2 + (-14)^2 + 8^2 + 2^2 + 3^2 + (-24)^2 \\ & = 484 + 289 + 441 + 121 + 576 + 36 + 16 + 225 + 625 + 144 + 1 + 484 + 400 + 121 + 324 + \\ & 4 + 361 + 4 + 625 + 225 + 9 + 289 + 4 + 9 + 576 = 6386 \end{aligned}$$

2. Підставляємо розраховані дані в формулу

$$R = 1 - (6 \sum r^2 / n (n^2 - 1)) = 1 - (6 \cdot 6386 / 27 (27^2 - 1)) = 1 - 1,95 = -0,95$$

Таким чином, обернена кореляційна залежність є дуже високою.

Таблиця 2

Показники для розрахунку рангової кореляції в розрізі регіонів України

Адміністративні райони та міста обласного значення	Частка населення, що вважає рідною мовою українську, %	Ранг	Частка голосів, відданих за В. Януковича у 2010 році, %	Ранг	Різниця рангів
АР Крим	10,0	26	78,2	4	22
Вінницька	94,8	7	24,3	21	-14

Волинська	97,3	3	14	24	-21
Дніпропетровська	67,0	20	62,7	9	11
Донецька	24,1	25	90,4	1	24
Житомирська	93,0	8	36,7	14	-6
Закарпатська	81,0	15	41,6	11	4
Запорізька	50,2	22	71,5	7	15
Івано-Франківська	97,8	2	7	27	-25
Київська	92,3	10	23,6	22	-12
Кіровоградська	88,9	13	39,6	12	1
Луганська	30,0	24	88,9	2	22
Львівська	95,3	5	8,6	25	-20
Миколаївська	69,2	19	71,5	8	11
Одеська	46,3	23	74,6	5	18
Полтавська	89,9	11	39	13	-2
Рівненська	97,0	4	18,9	23	-19
Сумська	83,3	14	30,4	16	-2
Тернопільська	98,3	1	7,9	26	-25
Харківська	53,8	21	71,4	6	15
Херсонська	73,2	7	60	10	-3
Хмельницька	95,2	6	25	20	-14
Черкаська	92,5	9	28,8	17	-8
Чернівецька	75,6	16	27,6	18	-2
Чернігівська	89,1	12	31	15	-3
Київ	72,1	18	25,7	19	-1
Севастополь	6,8	27	84,4	3	24

Приклад 2. Розглянемо вплив етнічного складу населення на результати голосування в поліетнічних Закарпатській і Чернівецькій областях. Оскільки, досить несподіваними на західнорегіональному фоні виявились результати голосування 2010 року в Закарпатській області, де високу підтримку В. Янукович (у першому турі навіть здобув абсолютну перемогу), то важливо виявити, чи саме наявність меншин є головним чинником такої електоральної позиції регіону.

Розрахуємо кореляційну залежність між часткою голосів, відданих за В. Януковича на виборах 2010 року та часткою меншин для Закарпатської області.

Етапи розрахунків

3. Присвоюємо ранг району за обома показниками (колонки 3,5)

4. Знаходимо різницю ранків для кожного з районів (колонка 6)

Вихідні дані для розрахунків, ранжування – див таблицю 3.

Показники для розрахунку рангової кореляції. Ранжування районів та міст

Показники Адміністративні райони та міста обласного значення	Частка голосів, відданих за В.	Ранг за часткою голосів, відданих за В. Януковича	Частка етнічно неукраїнського населення, %	Ранг за часткою етнічних меншин	Різниця рангів
Берегове	51	2	61,1	2	0
Мукачеве	45,8	5	22,9	5	0
Ужгород	25,9	17	22,2	6	11
Хуст	34,3	11	10,7	10	1
Берегівський	54,5	1	81,2	1	0
Великобerezнянський	33,7	12	3,7	14	-2
Виноградівський	41,6	7	28,6	4	3
Воловецький	35,8	10	1,2	16	-6
Іршавський	26,5	16	1,4	15	1
Міжгірський	31,9	14	0,9	17	-3
Мукачівський	50,2	3	16	9	-6
Перечинський	36,6	8	3,7	13	-5
Рахівський	27,3	15	16,2	8	-7
Свалявський	33,1	13	5,5	11	2
Тячівський	48,4	4	16,8	7	-3
Ужгородський	36,2	9	41,6	3	6
Хустський	41,9	6	5,0	12	-6

5. Знаходимо суму квадратів різниці рангів:

$$\sum r^2 = 0^2 + 0^2 + 11^2 + 1^2 + 0^2 + (-2)^2 + 3^2 + (-6)^2 + 1^2 + (-3)^2 + (-6)^2 + (-5)^2 + (-7)^2 + 2^2 + (-3)^2 + 6^2 + (-6)^2 = 367$$

6. Підставляємо розраховані дані в формулу

$$R = 1 - (6 \sum r^2 / n (n^2 - 1)) = 1 - (6 \times 367 / 17 (17^2 - 1)) = 1 - 0,45 = 0,55$$

В даному випадку коефіцієнт 0,55 показує вищу середнього прямої залежності між часткою меншин та голосуванням за В. Януковича: чим вища частка меншин в районі, тим більшою є підтримка кандидата В. Януковича.

Однак, як бачимо, залежність не є абсолютною, тобто не лише етнічні відмінності визначають результати голосування. Розподіл сфер впливу політико-бізнесових структур регіону, інтегрованих у відповідні симбіозні проекти загальнодержавного рівня дещо нівелюють вплив етнічного чинника. Наприклад, високу підтримку В. Януковича в Мукачівському

районі, попри дещо нижчу частку меншин визначає вплив адмінресурсу – ситуативна співпраця В. Балогі з “регіоналами” напередодні 1 туру. Нижчий є ранг підтримки Януковича порівняно з рангом частки меншин в Ужгородського району, адже тут зосереджено адмінресурс БЮТу (М. Ратушняк і його команда).

Залежність результатів виборів від окремих чинників можна виразити у вигляді рівнянь, складених за результатами регресійного аналізу: $y=ax+b$, де y – залежна змінна, x – незалежна змінна (чинник). Однак, такі обрахунки здійснюємо за алгоритмом комп’ютерної програми “математична статистика”, ввівши в таблицю усі показники, що можуть визначати результати голосування в регіоні – частку меншин, частку міського населення, релігійну строкатість населення, периферійність (віддаленість від обласного центру). При цьому, результати показали, що саме етнічний чинник є єдиним вагомим фактором голосування в Закарпатській області у 2010 році. Рівняння виглядає так: $Y=0,2x+21,28$.

Таблиця 4

Результати регресії для показника підтримки В. Януковича у Закарпатській області, 2010 р.

	Beta	Std.Err.	B	Std.Err.	t(15)	p-level
Intercept			21,27702	1,942274	10,95470	0,000000
Частка меншин	0,549584	0,204680	0,19543	0,065618	2,97823	0,009379

Приклад 3. Виявимо кореляційну залежність підтримки В. Януковича від частки етнічних меншин для Чернівецької області.

1. Знаходимо суму квадратів різниці рангів:

$$\sum r^2 = -2^2 + 0^2 + -1^2 + -1^2 + -1^2 + (-2)^2 + 0^2 + (-4)^2 + (-2)^2 + +(-7)^2 + 2^2 + 2^2 + (-1)^2 = 89$$

2. Підставляємо розраховані дані в формулу

$$R = 1 - (6 \sum r^2 / n (n^2 - 1)) = 1 - (6 \times 89 / 11 (11^2 - 1)) = 1 - 0,38 = 0,62$$

Таблиця 5

Показники для розрахунку рангової кореляції по Чернівецькій області

Показники	Частка голосів, відданих за В. Януковича	Ранг за часткою голосів, відданих за В. Януковича	Частка етнічно українського населення, %	Ранг за часткою етнічних меншин	Різниця рангів
Адміністративні райони та міста обласного значення					

Вижницький	19,0	10	1,8	8	-2
Герцаївський	68,8	1	95	1	0
Глибоцький	34,8	4	53,2	3	-1
Заставнівський	19,6	9	0,9	10	-1
Кельменецький	29,4	8	2,5	7	-1
Кіцманський	17	11	1,5	9	-2
Новоселицький	50,3	2	66	2	0
Путильський	29,4	7	0,7	11	-4
Сокирянський	40,3	3	10,2	5	-2
Сторожинецький	32,3	6	40,4	4	2
Хотинський	34,1	5	8,8	6	-1

Кореляційна залежність між часткою виборців, що проголосували за Януковича та часткою меншин дорівнює 0,62 і є дещо вищою, ніж для Закарпатської. Таким чином, етнонаціональні відмінності в Чернівецькій області все більше визначають територіальну диференціацію електорального простору порівняно з Закарпатською. Очевидно, це пов'язано з меншою дієвістю інших факторів, які впливають на електоральну поведінку в Закарпатті, зокрема, механізм застосування адмінресурсу менш відпрацьований.

Висновки: Таким чином здійснивши кореляційний аналіз між електоральною поведінкою та етнічним (етномовним) чинником можна здійснити наступні висновки:

1. В межах України етномовний чинник є дуже суттєвий, підтвердженням цього служить розрахунки коефіцієнту кореляції між голосуванням за партію регіонів (яка пропонує в партійній програмі ведення другої державної мови) на парламентських виборах 2006 року та часткою громадян, які вважають рідною українську мову. Розрахований коефіцієнт кореляції для цієї позиції є дуже високим і дорівнює -0,80 та означає: чим вищою є частка україномовного населення в області, тим менша підтримка Партії Регіонів на виборах. Щодо цієї ж самої залежності, але на президентських виборах 2010 року то вона становить -0,95 , що свідчить про чітку залежність електорального вибору від етномовної змінної;
2. В результаті виявлення кореляційної залежності між електоральним вибором (знову ж таки голосування за В. Януковича на виборах 2010) та часткою етнічних меншин у поліетнічних Чернівецькій та Закарпатській областях було отримано наступні результати: Закарпатська обл. 0,55 , що показує високу пряму залежність між часткою меншин та голосуванням за В. Януковича: чим вища частка меншин в районі, тим більшою є підтримка кандидата В. Януковича; у Чернівецькій 0,62 , що вказує на більшу залежність голосування від етнічного фактора ніж у Закарпатській області.

Ігор Осадчук
Сергій Криськів

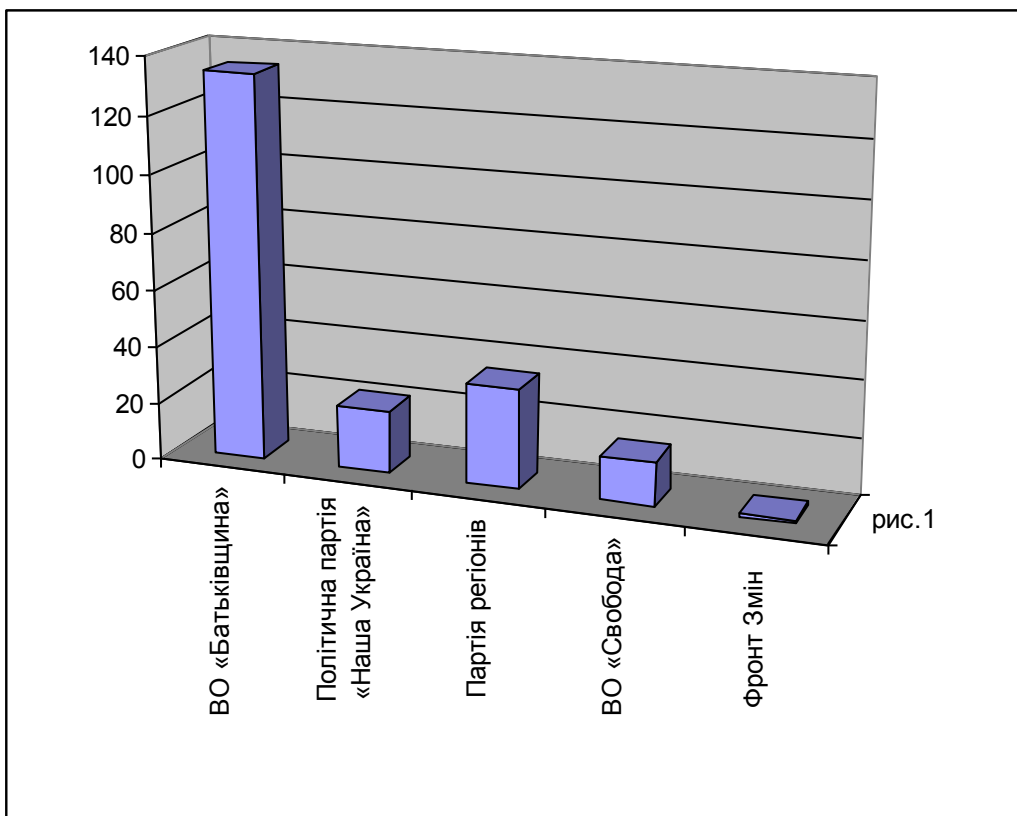
Кількісний контент-аналіз чинних програм та визначення унікальної політичної пропозиції партій (ВО «Батьківщина», «Наша Україна», Партія регіонів, ВО «Свобода», Фронт Змін)

Політичні партії (ВО «Батьківщина», «Наша Україна», Партія регіонів, ВО «Свобода», Фронт Змін) у своїх програмах акцентують увагу на необхідності реформ у політико – правовій, економічній, соціальній, а також у сферах освіти, культури та міжнародних відносин. На підставі проведеного аналізу програм, виділяємо ключові поняття – індикатори, які є домінуючими в риторичі даних політичних сил (народ, патріотизм, добробут, професіоналізм/професійний, відповідальність, корупція, безпека, соціальний захист, місцеве самоврядування, молодь, освіта/наука, культура, реформа/реформування, технології/інновації, глобалізація, інвестиції). Крім того, ці партії активно апелюють до моральної сфери. Щодо цієї сфери виокремлюємо наступні індикатори (справедливість, чесність).

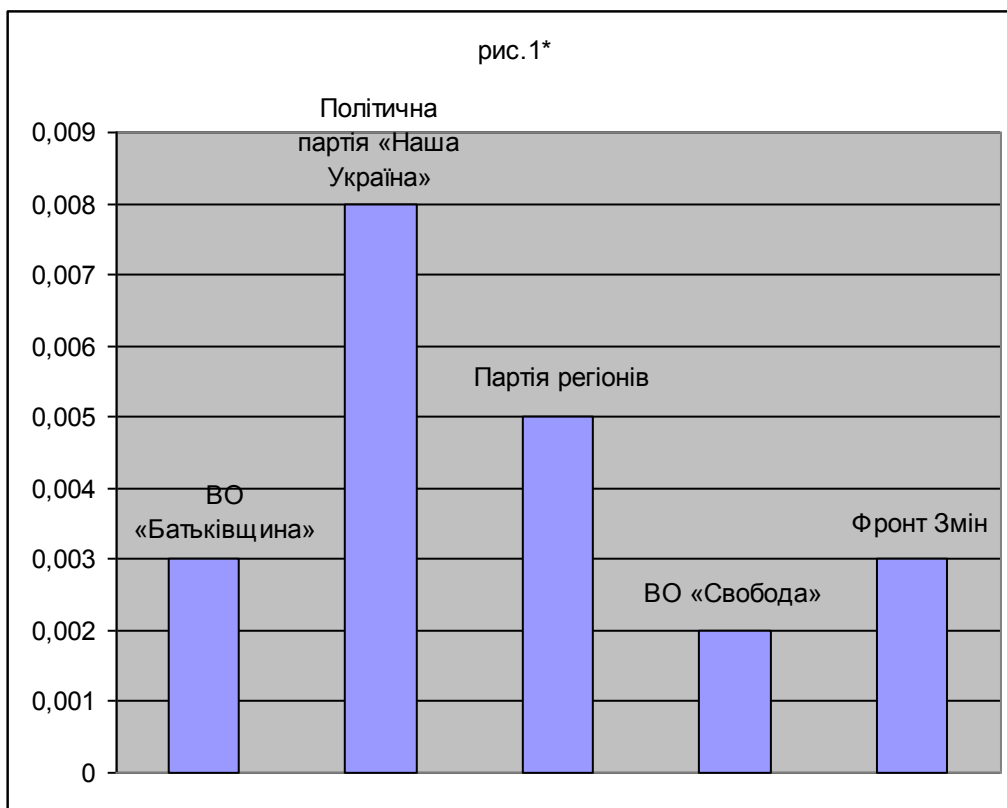
Народ

<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
ВО «Батьківщина»	134	0,003
Політична партія «Наша Україна»	22	0,008
Партія регіонів	35	0,005
ВО «Свобода»	15	0,002
Фронт Змін	1	0,003

Кількісні показники

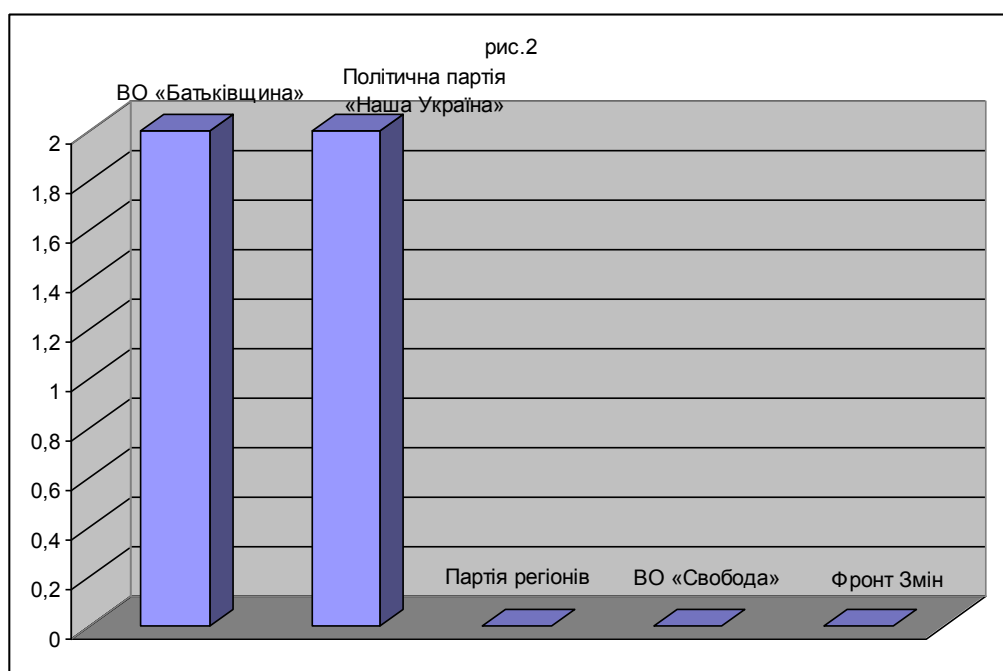
Інтенсивність вживання

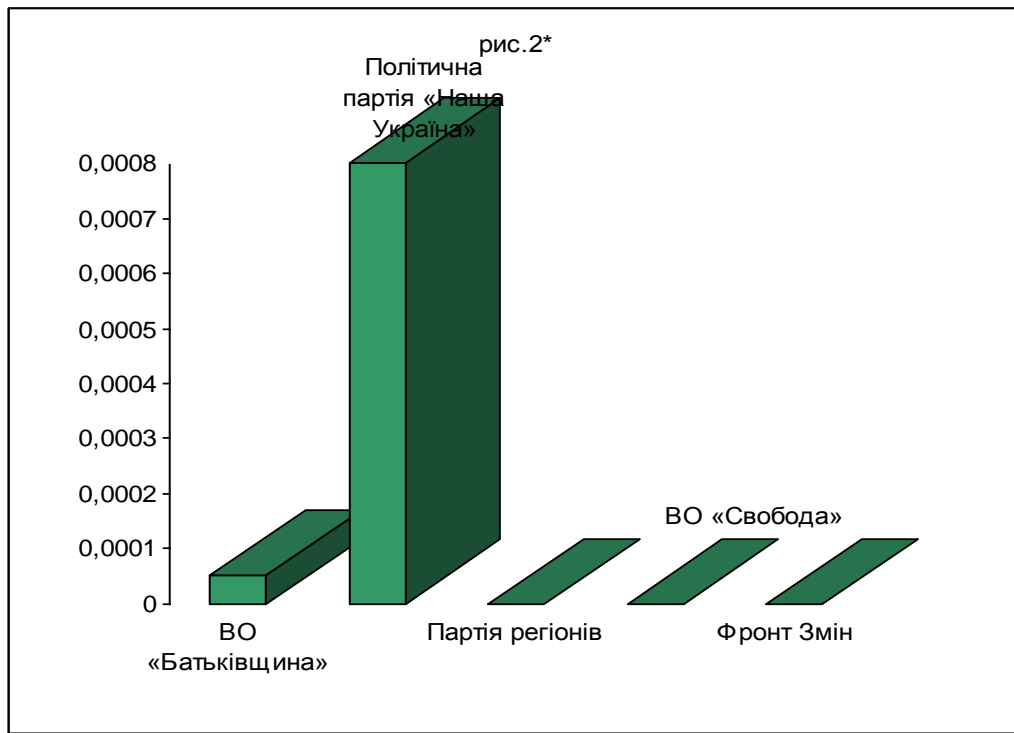
Чесність

<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
ВО «Батьківщина»	2	0,00005
Політична партія «Наша Україна»	2	0,00080
Партія регіонів	0	0
ВО «Свобода»	0	0
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

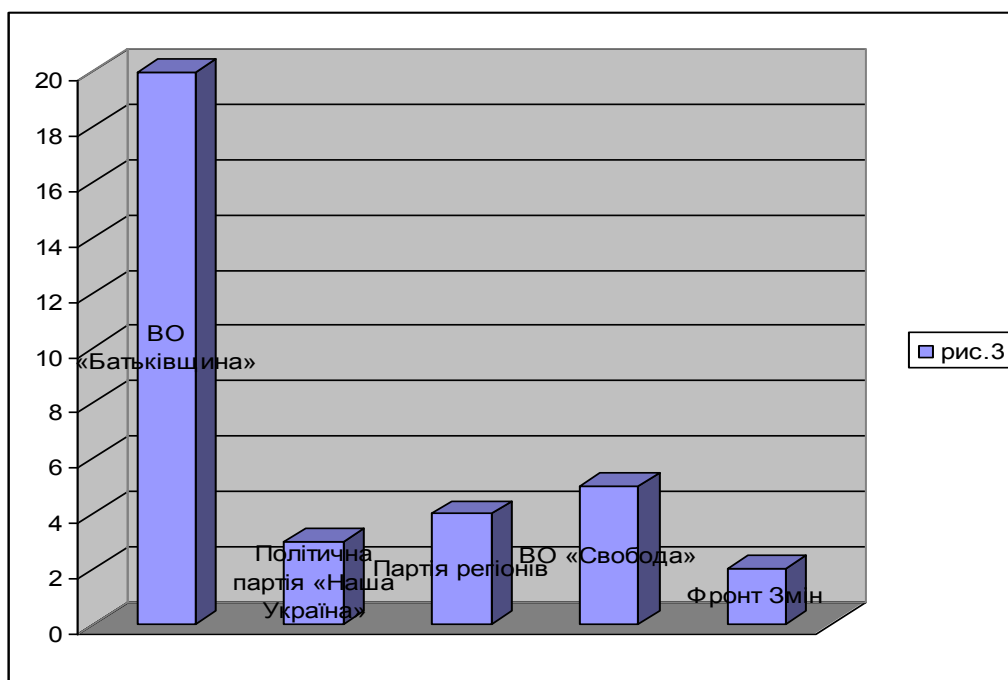
Інтенсивність вживання

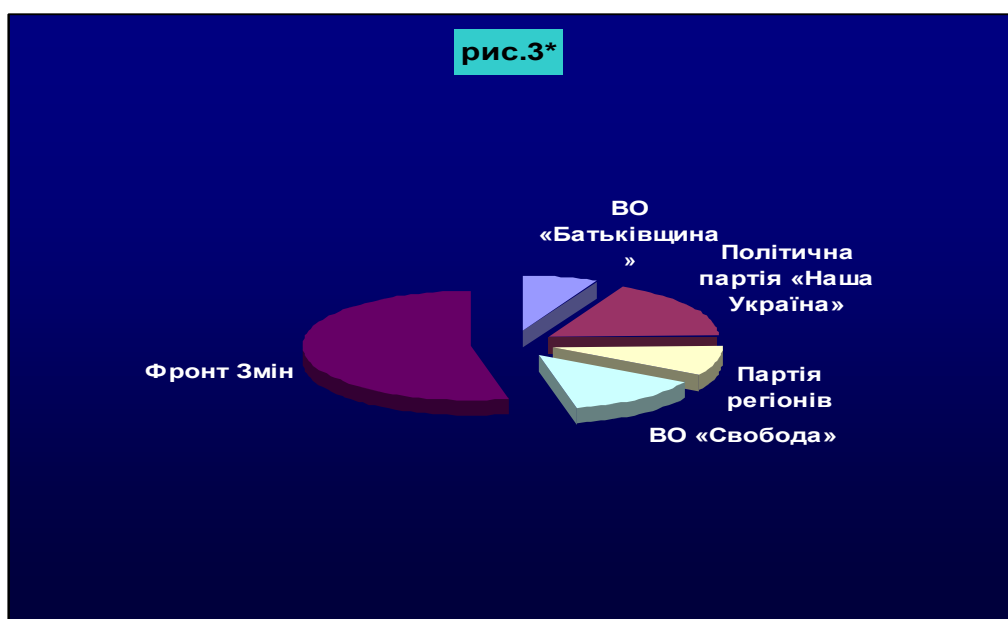
Справедливість

<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
ВО «Батьківщина»	20	0,0005
Політична партія «Наша Україна»	3	0,0012
Партія регіонів	4	0,0006
ВО «Свобода»	5	0,0009
Фронт Змін	2	0,0037

Кількісні показники

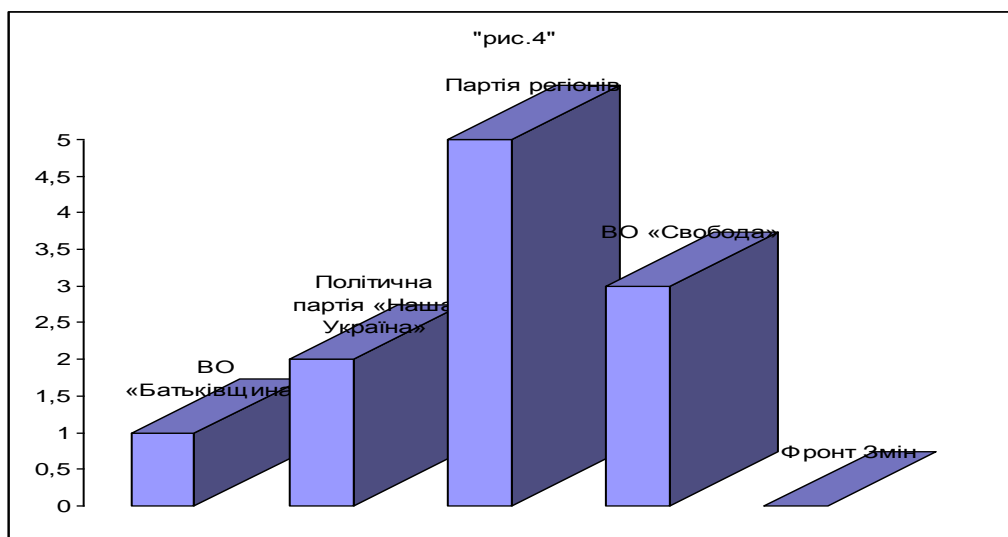
Інтенсивність вживання

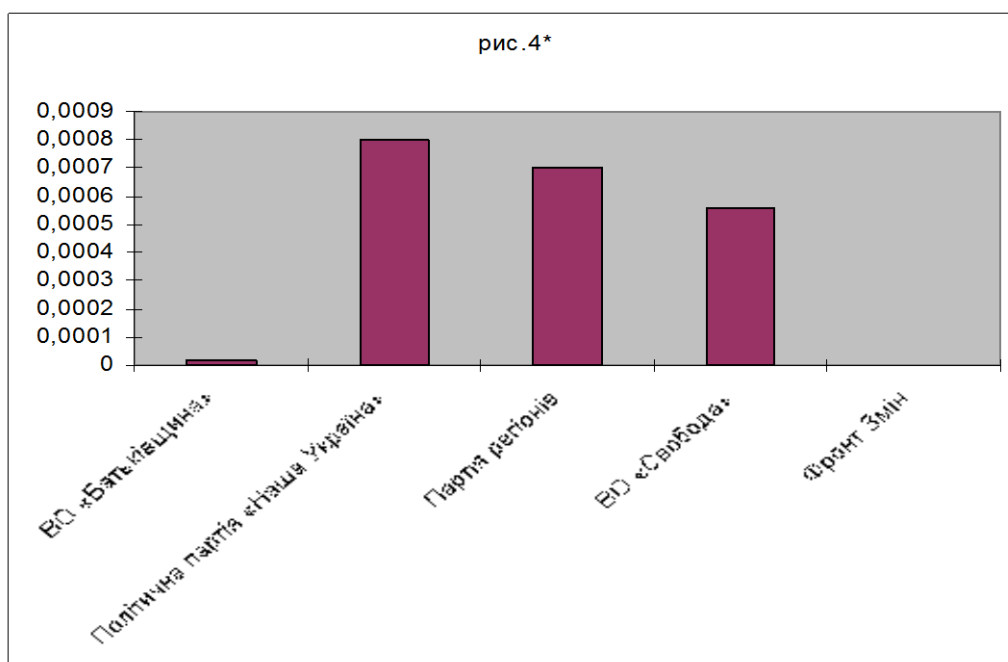
Патріотизм

Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	1	0,00002
Політична партія «Наша Україна»	2	0,00080
Партія регіонів	5	0,00070
ВО «Свобода»	3	0,00056
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

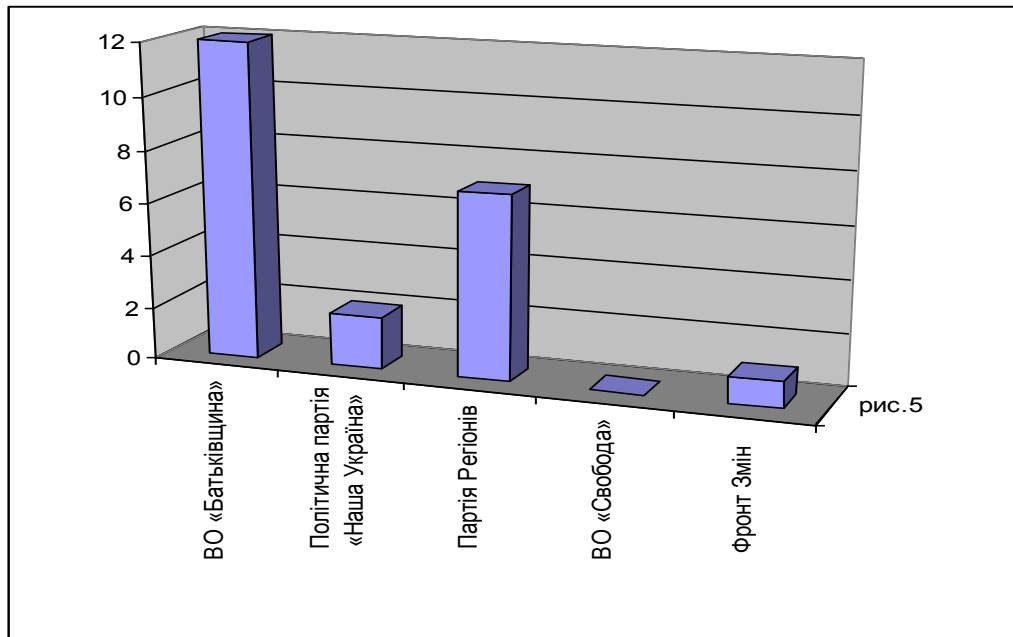
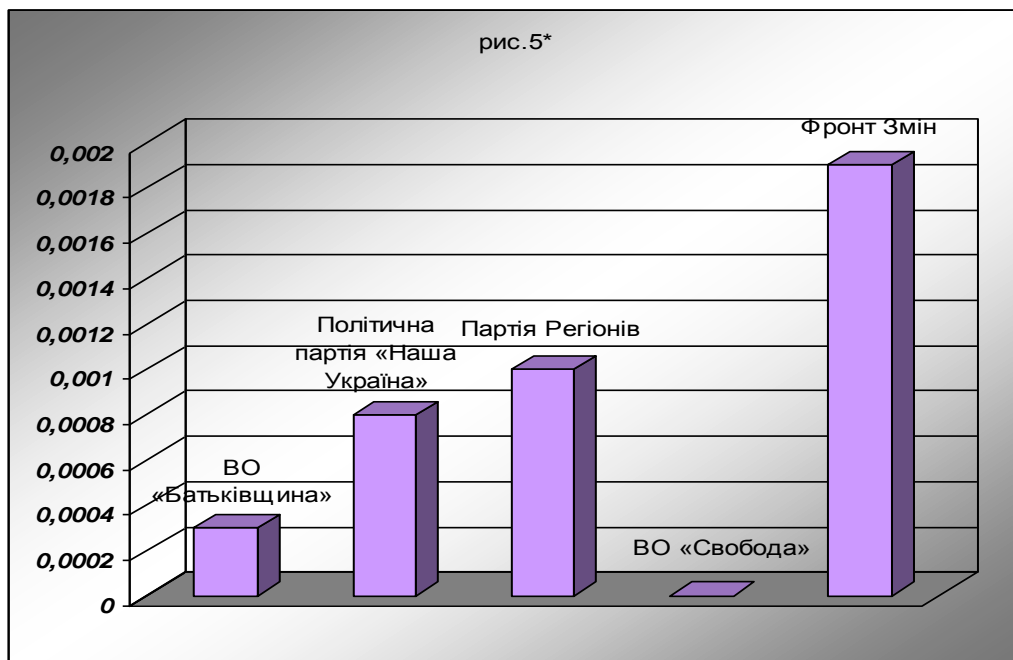

Інтенсивність вживання

Добробут

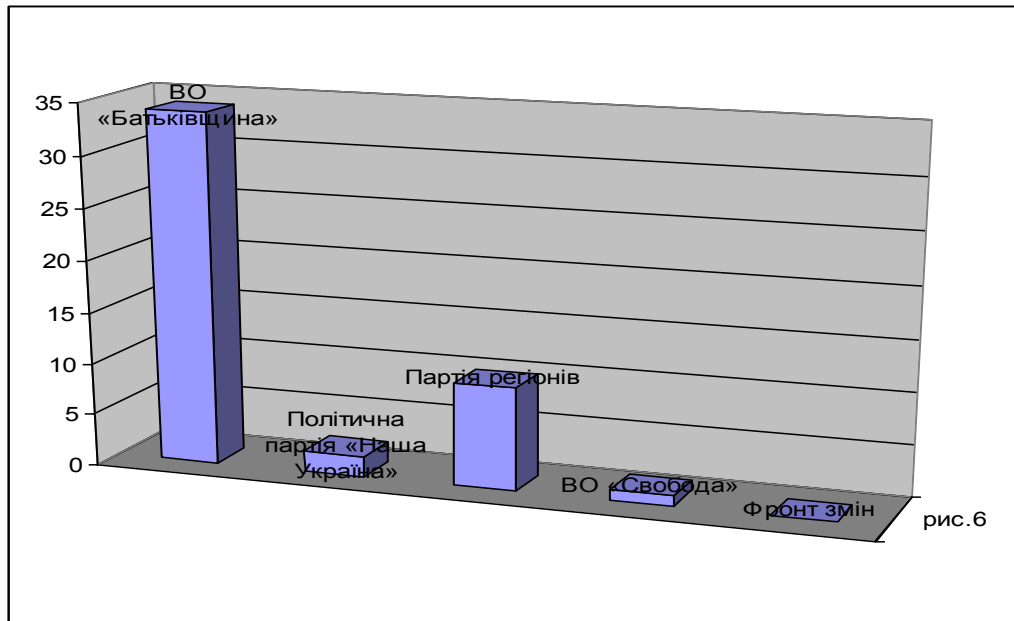
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	12	0,0003
Політична партія «Наша Україна»	2	0,0008
Партія Регіонів	7	0,0010
ВО «Свобода»	0	0

Кількісні показники**Інтенсивність вживання****Професіоналізм / Професійний**

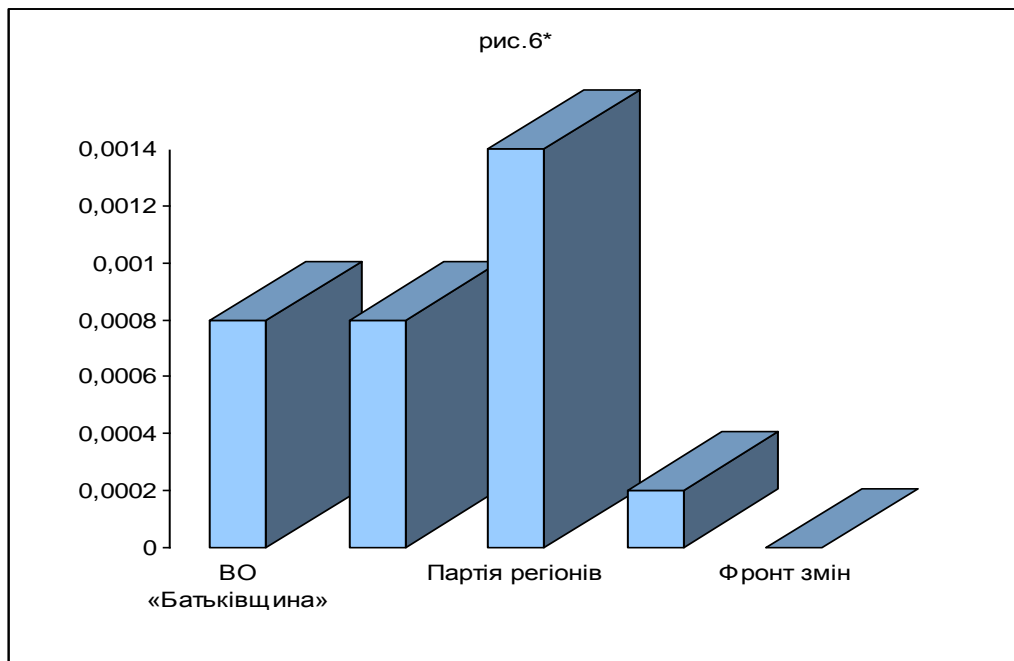
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	34	0,0008
Політична партія «Наша Україна»	2	0,0008
Партія регіонів	10	0,0014
ВО «Свобода»	1	0,0002

Фронт змін	0	0
------------	---	---

Кількісні показники

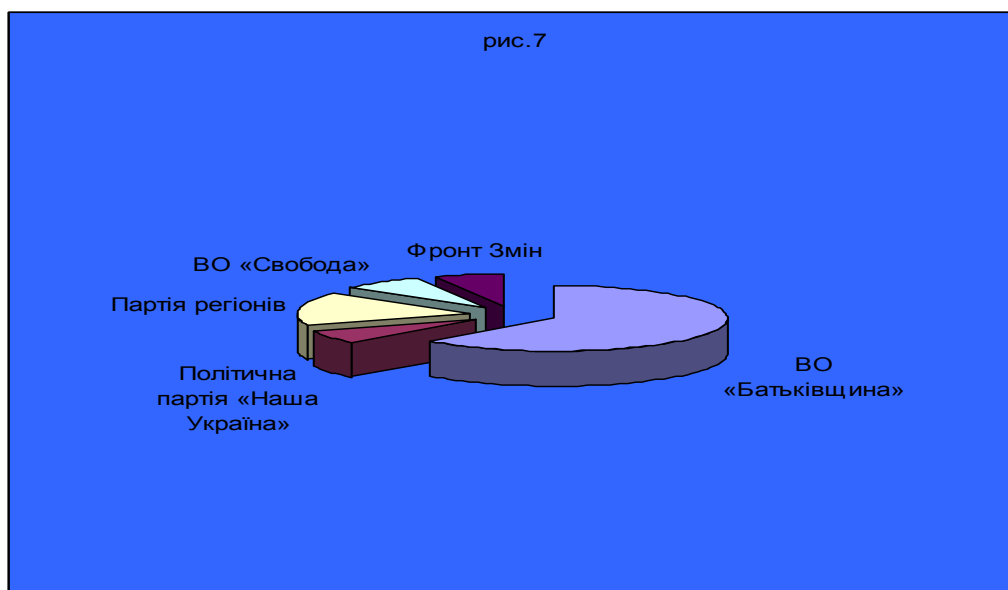
Інтенсивність вживання

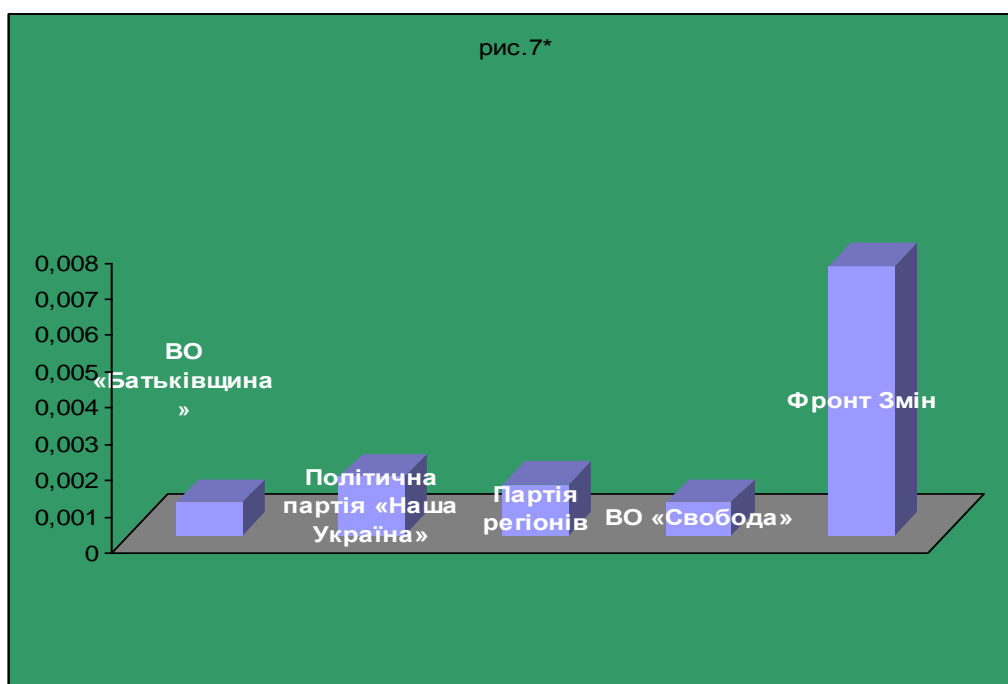
Відповідальність

Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	39	0,0009
Політична партія «Наша Україна»	4	0,0016
Партія регіонів	10	0,0014
ВО «Свобода»	5	0,0009
Фронт Змін	4	0,0074

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

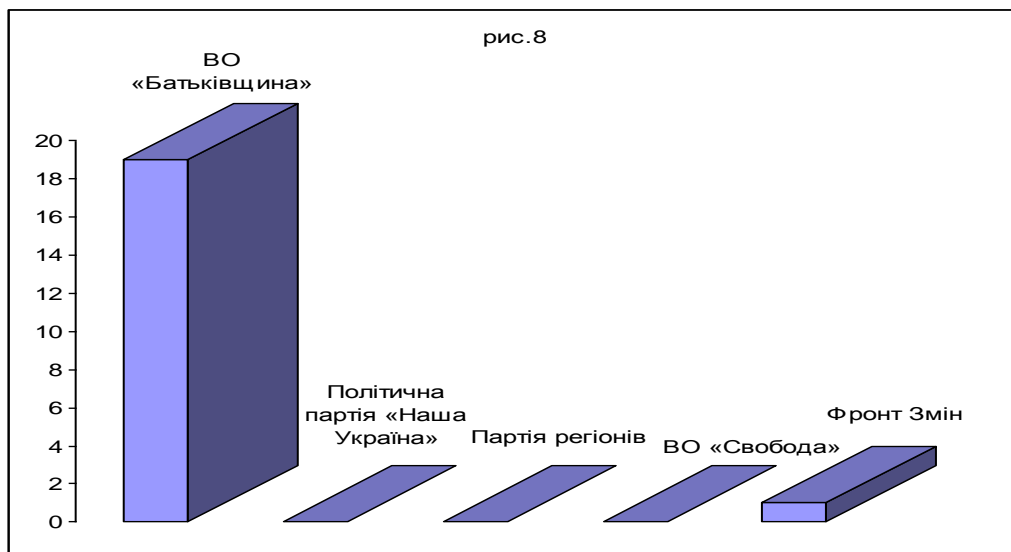

Корупція

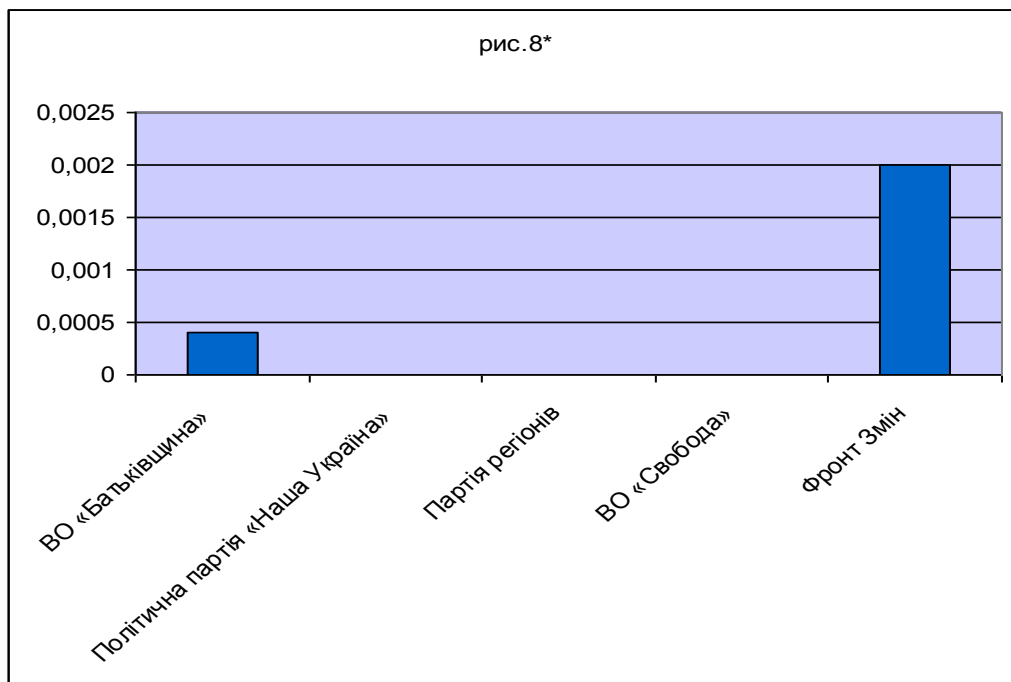
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	19	0,0004
Політична партія «Наша Україна»	0	0
Партія регіонів	0	0

ВО «Свобода»	0	0
Фронт Змін	1	0,0020

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

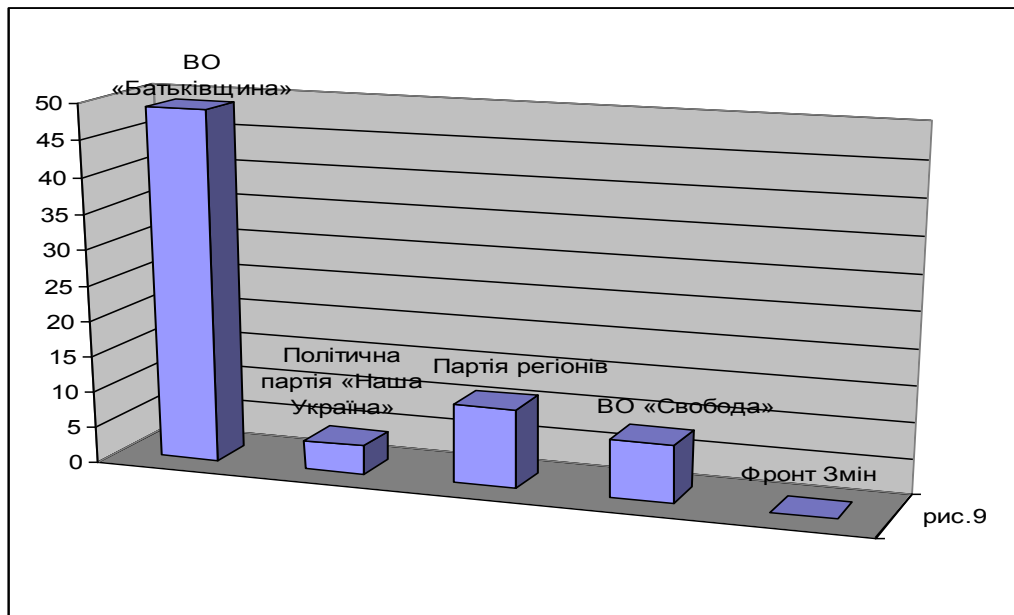

Безпека

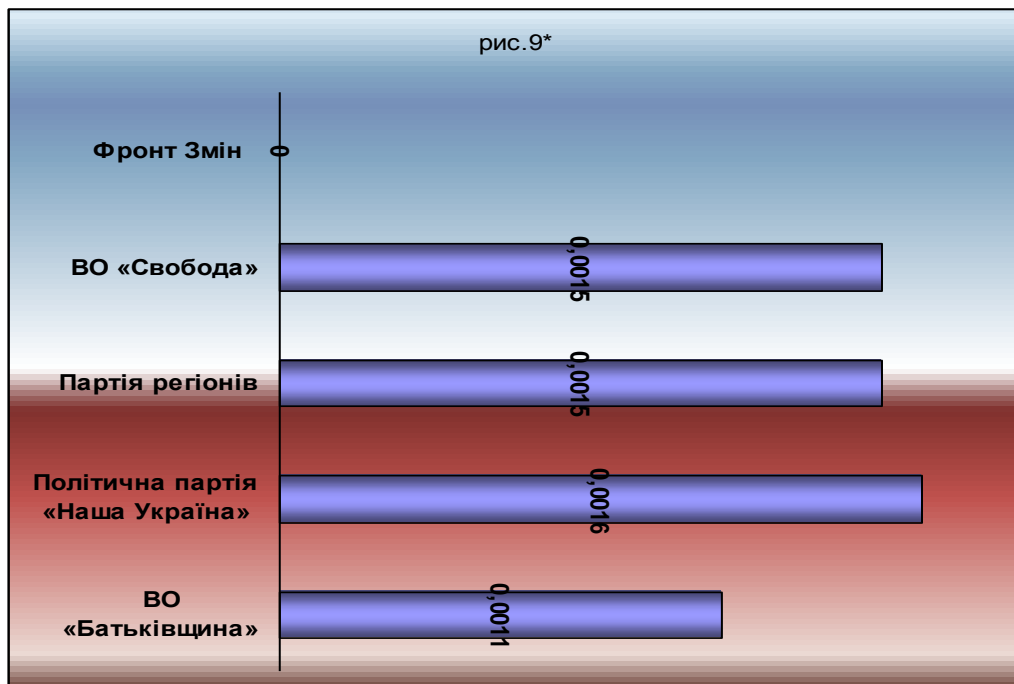
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	49	0,0011
Політична партія «Наша Україна»	4	0,0016

Партія регіонів	11	0,0015
ВО «Свобода»	8	0,0015
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

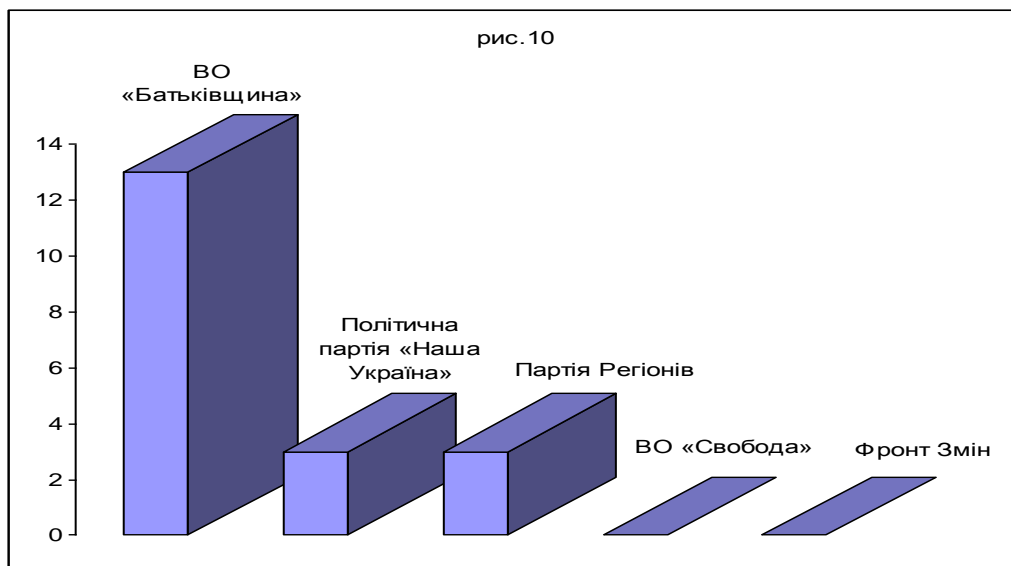

Соціальний захист

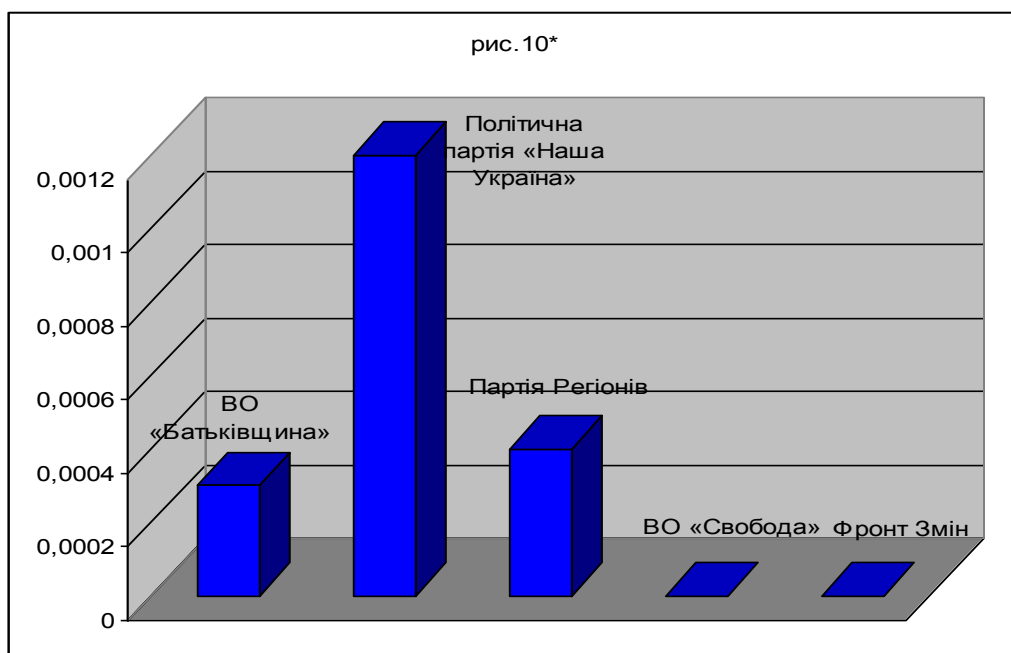
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	13	0,0003
Політична партія «Наша Україна»	3	0,0012
Партія Регіонів	3	0,0004

ВО «Свобода»	0	0
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

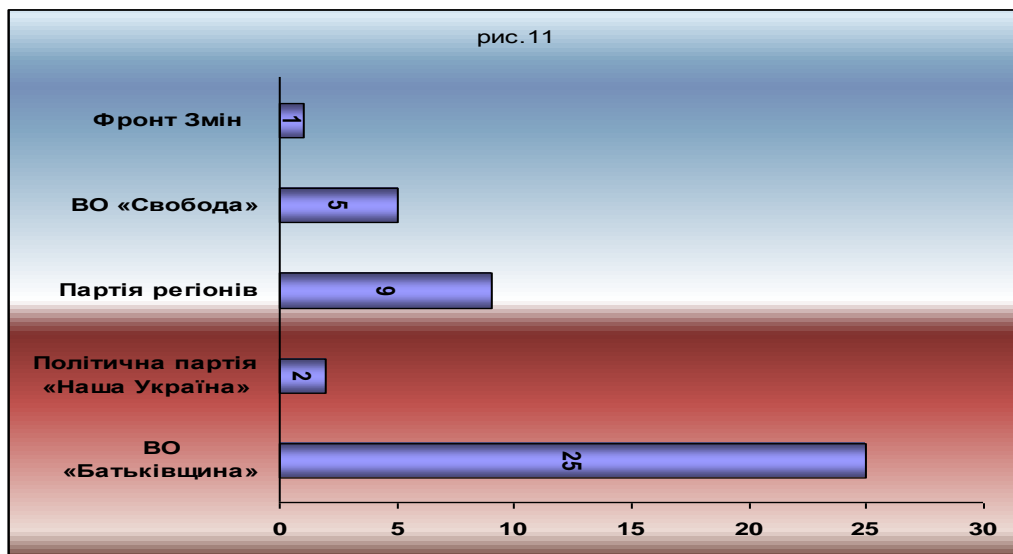

Місьцеве самоврядування

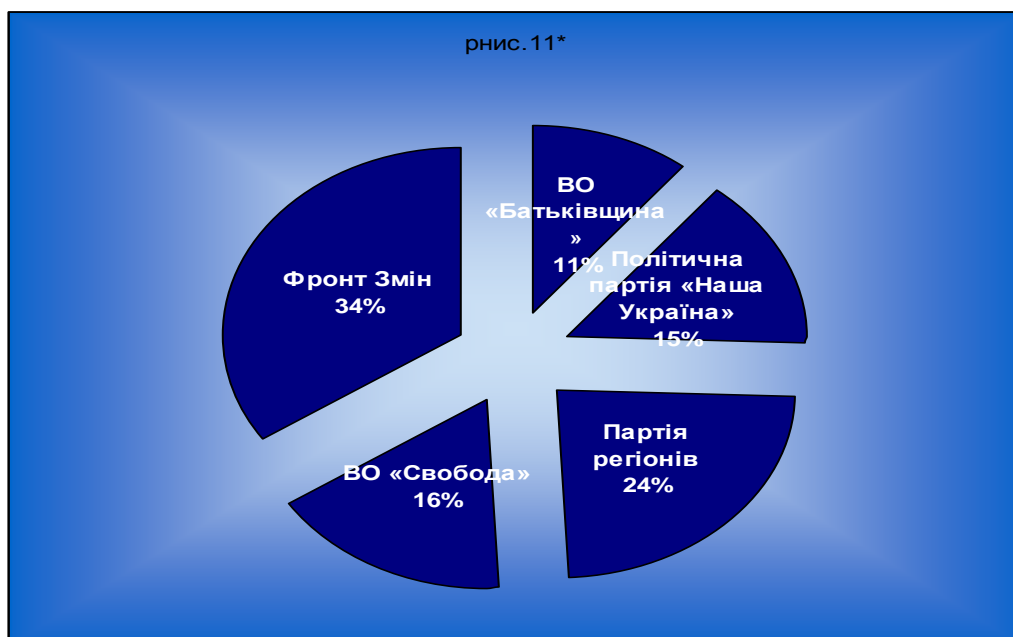
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	25	0,0006
Політична партія «Наша Україна»	2	0,0008
Партія регіонів	9	0,0013

ВО «Свобода»	5	0,0009
Фронт Змін	1	0,0019

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

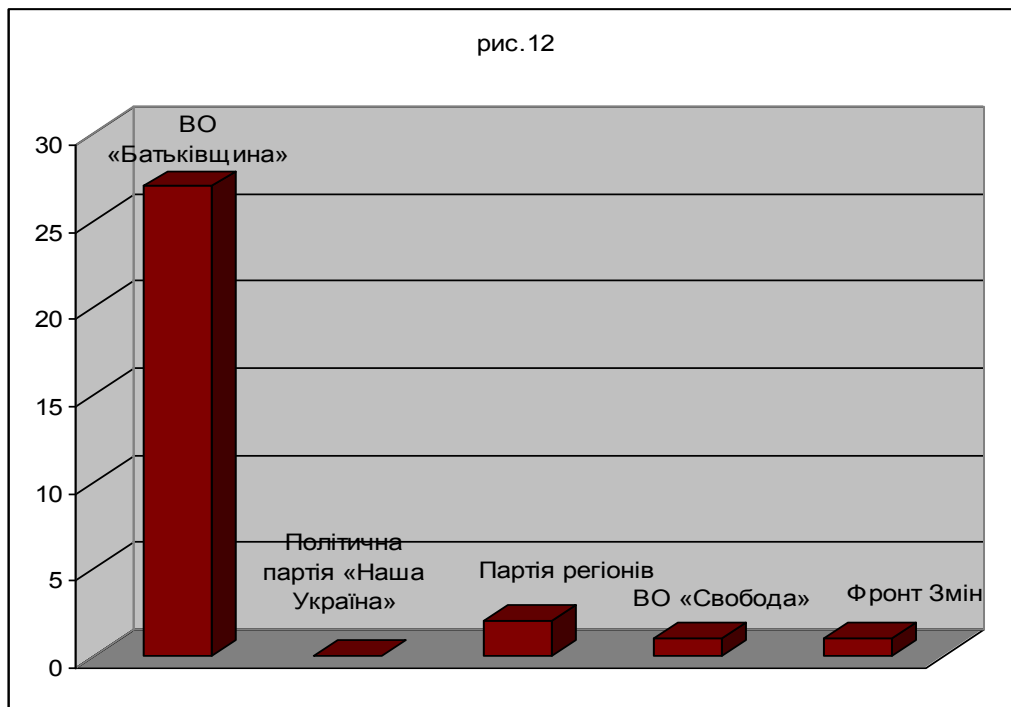

Молодь

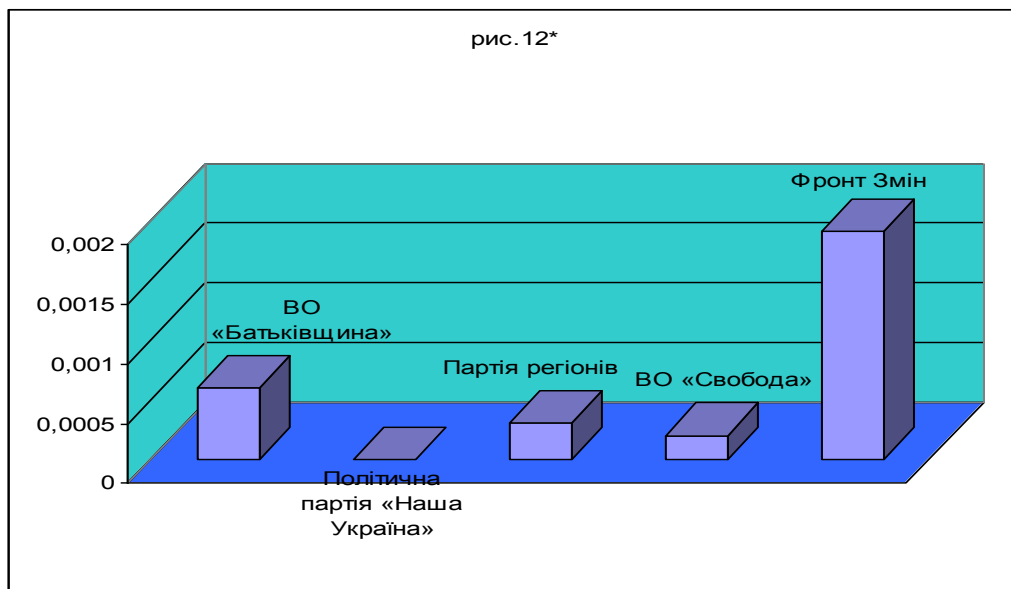
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	27	0,0006
Політична партія «Наша Україна»	0	0

Партія регіонів	2	0,0003
ВО «Свобода»	1	0,0002
Фронт Змін	1	0,0019

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

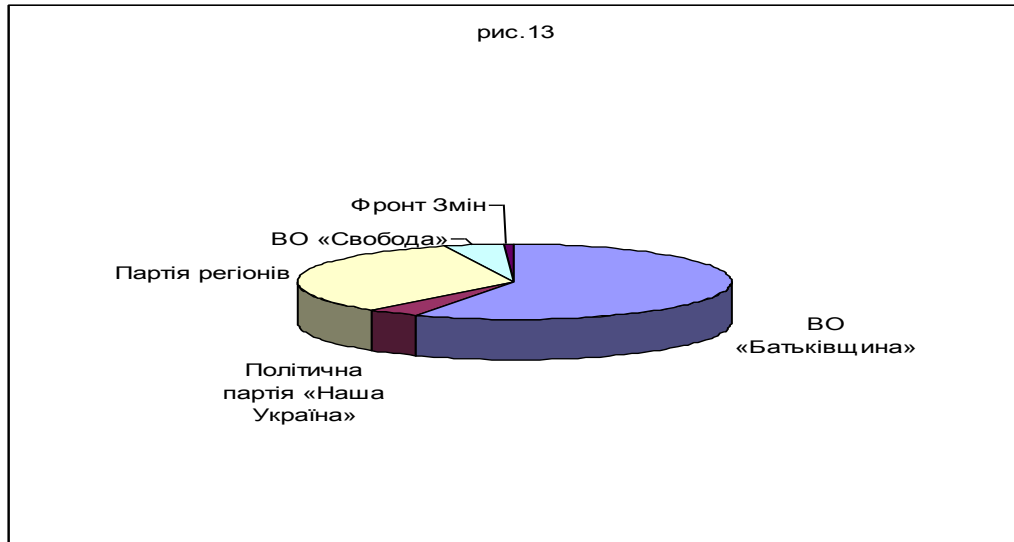

Освіта / наука

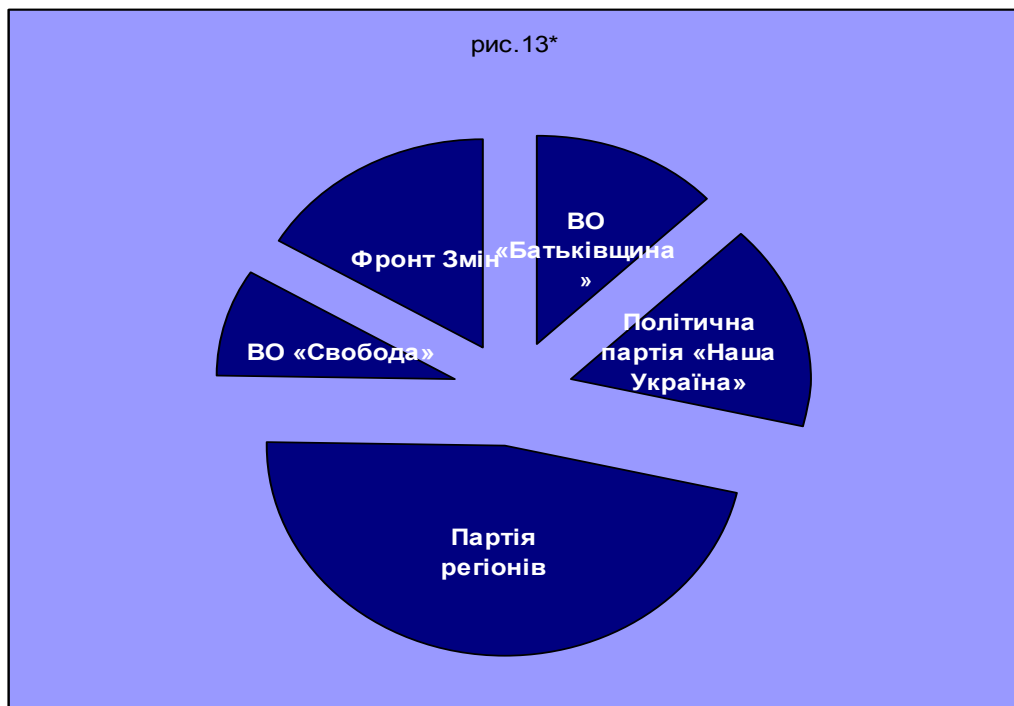
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	130	0,0029
Політична партія «Наша	9	0,0036

Україна»		
Партія регіонів	75	0,0106
ВО «Свобода»	10	0,0019
Фронт Змін	2	0,0037

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

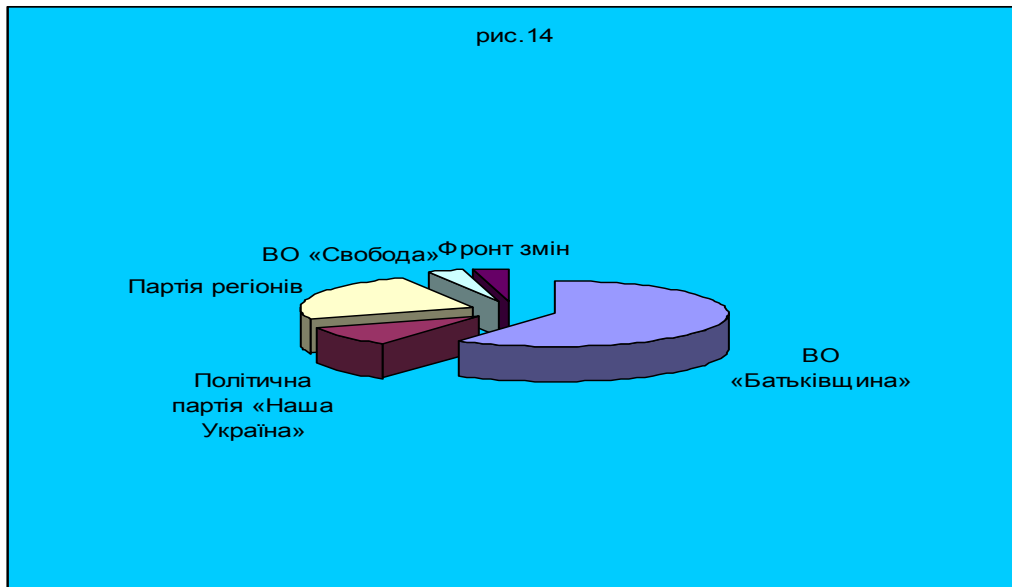

Культура

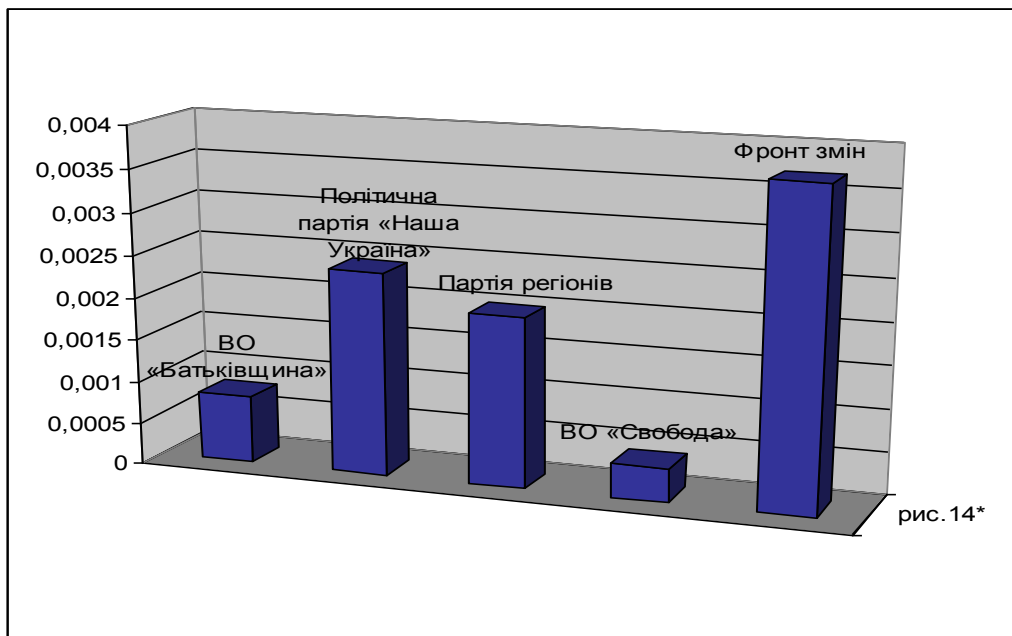
<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
ВО «Батьківщина»	35	0,0008
Політична партія «Наша Україна»	6	0,0024

Партія регіонів	14	0,0020
ВО «Свобода»	2	0,0004
Фронт змін	2	0,0037

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

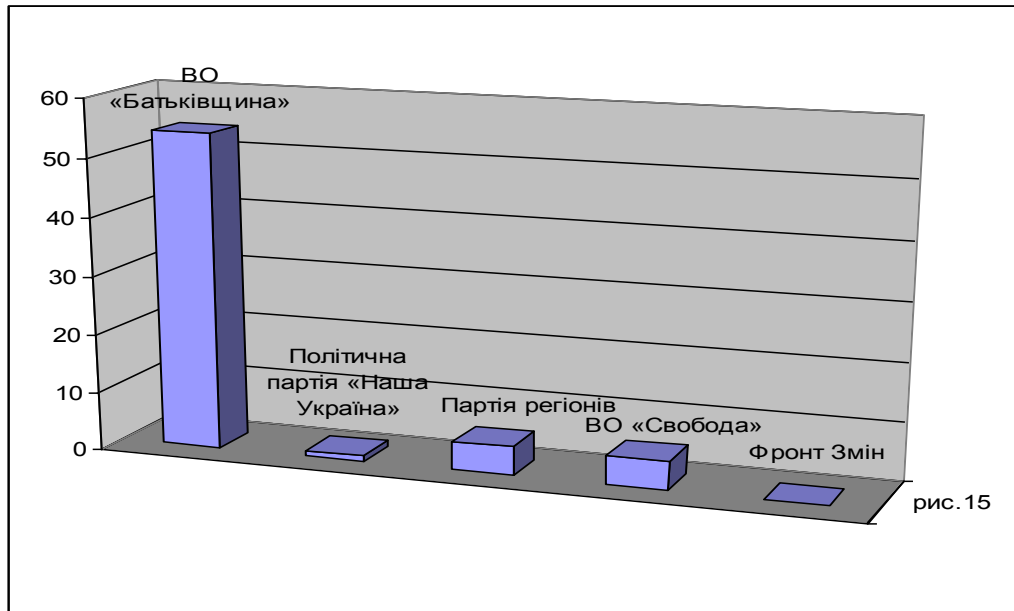

Реформа / реформування

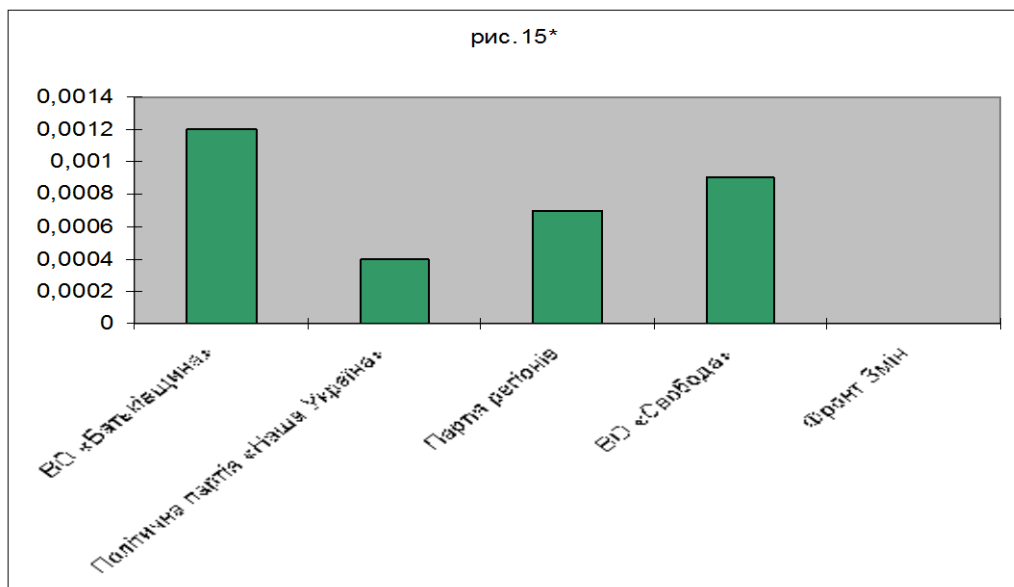
<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
ВО «Батьківщина»	54	0,0012

Політична партія «Наша Україна»	1	0,0004
Партія регіонів	5	0,0007
ВО «Свобода»	5	0,0009
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

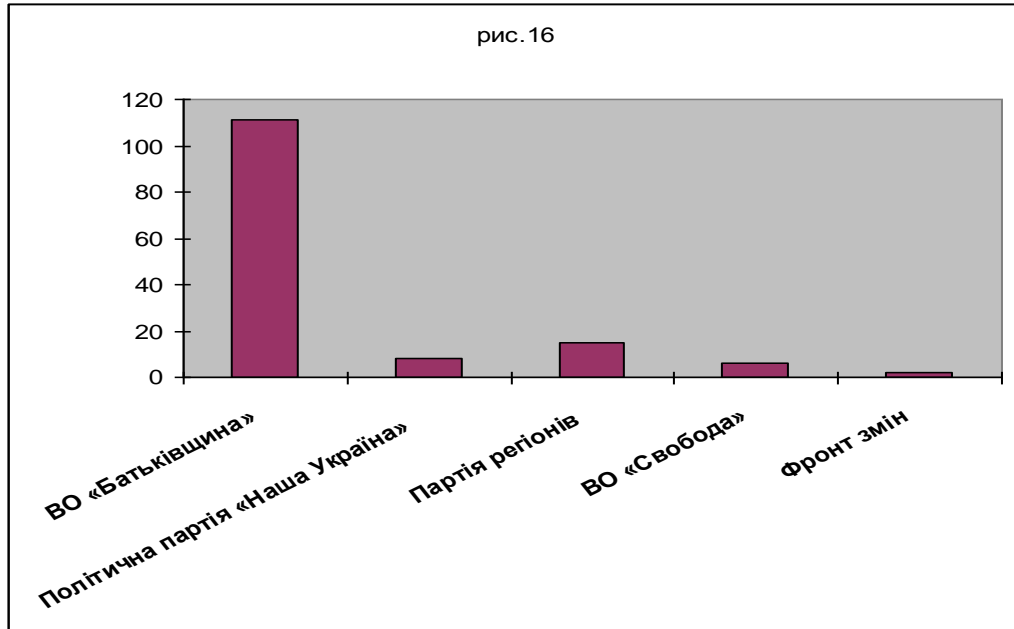

Технології / інновації

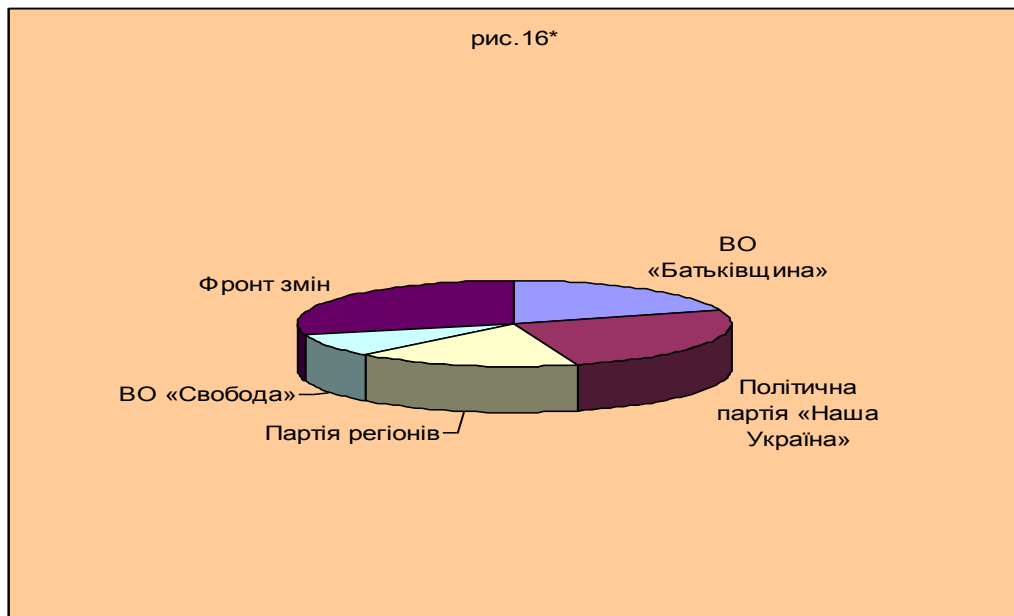
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	111	0,0025

Політична партія «Наша Україна»	8	0,0032
Партія регіонів	15	0,0021
ВО «Свобода»	6	0,0011
Фронт змін	2	0,0037

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

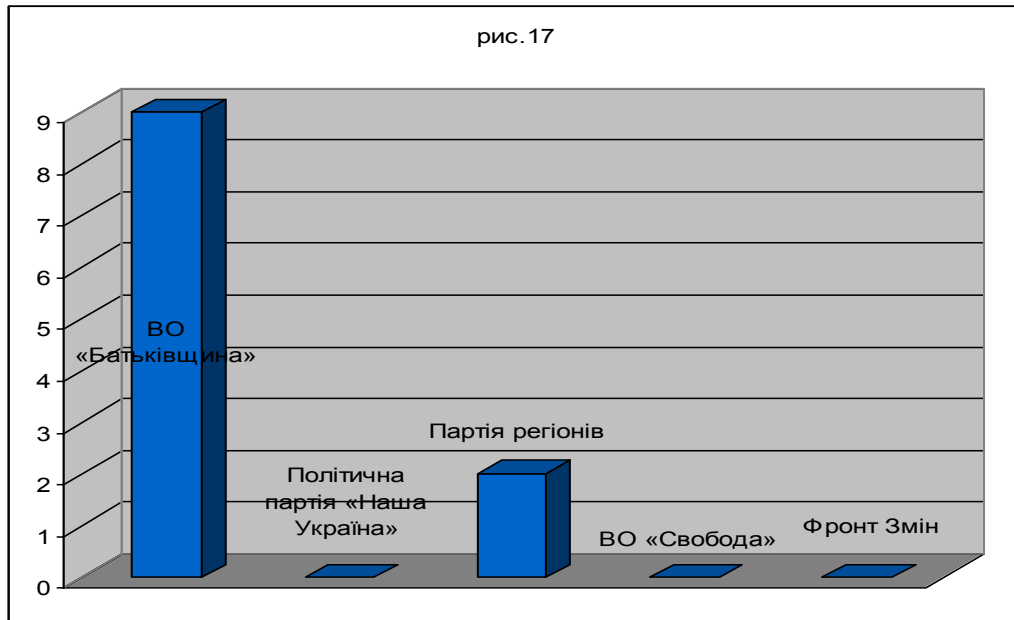

Глобалізація

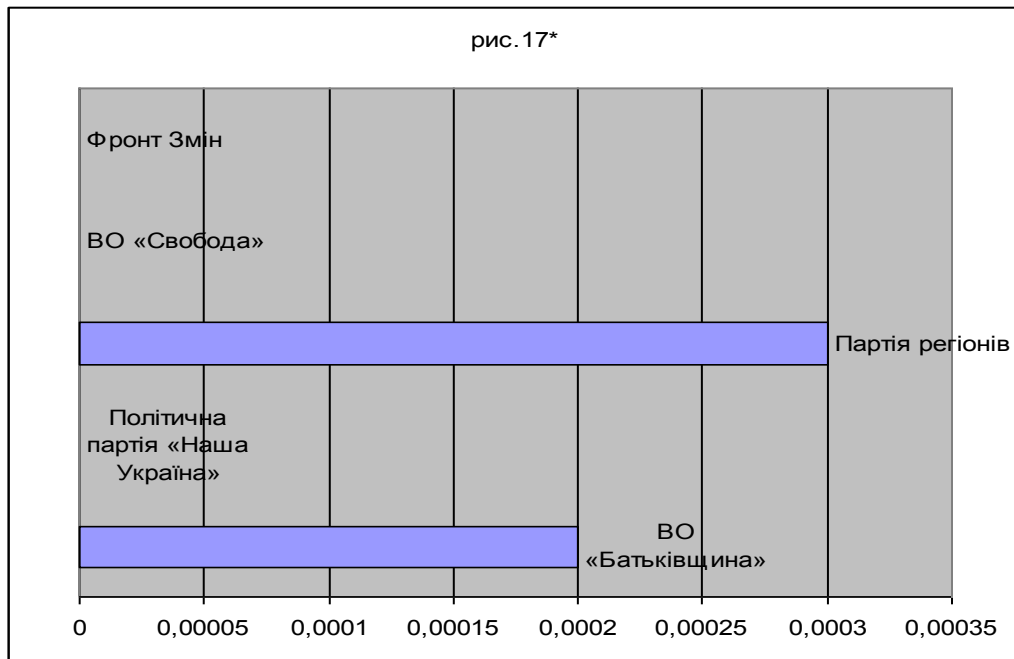
Назва партії	Кількісні показники	Інтенсивність вживання
ВО «Батьківщина»	9	0,0002

Політична партія «Наша Україна»	0	0
Партія регіонів	2	0,0003
ВО «Свобода»	0	0
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

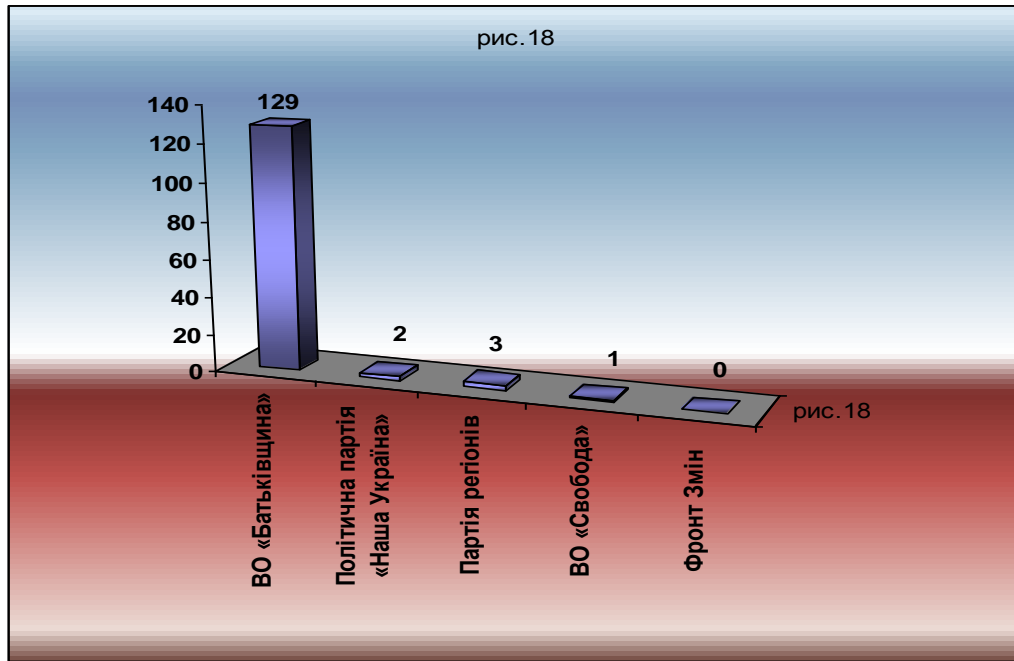

Інвестиції

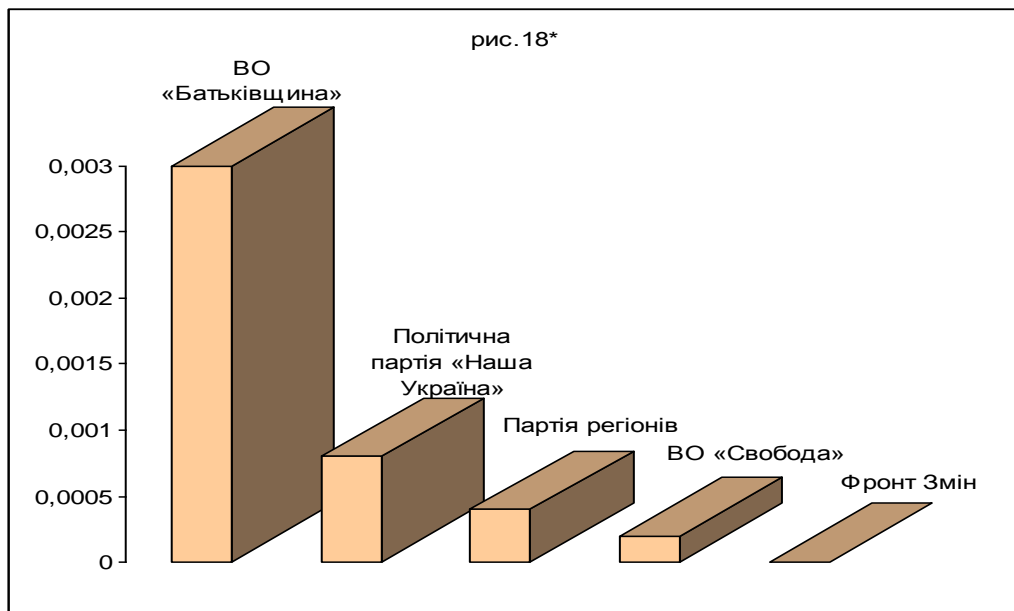
<i>Назва партії</i>	<i>Кількісні показники</i>	<i>Інтенсивність вживання</i>
---------------------	----------------------------	-------------------------------

ВО «Батьківщина»	129	0,0030
Політична партія «Наша Україна»	2	0,0008
Партія регіонів	3	0,0004
ВО «Свобода»	1	0,0002
Фронт Змін	0	0

Кількісні показники

Інтенсивність вживання

Кожна партія прагне зайняти у політичному просторі свою нішу. Для цього вона повинна запропонувати виборцю унікальну політичну пропозицію (УПП), яка б знайшла підтримку у суспільстві. Зазначимо, що УПП ми

будемо аналізувати відносно лише тих партій, що становлять об'єкт дослідження.

Назва партії	УПП
ВО «Батьківщина»	<ol style="list-style-type: none"> 1.Обрання суддів народом. 2.Створення аналогу «Силіконової долини». 3. Формування соціального ринку ліків. 4.Побудува транзитного газопроводу «Каспійський басейн-Україна» через Азербайджан, Грузію, Чорне море.
Політична партія «Наша Україна»	<ol style="list-style-type: none"> 1.Поширення традиційних форм самоврядування, притаманних українському народу, нових демократичних підходів та вимог до роботи органів влади, таких як народні віче, слухання тощо.
Партія регіонів	<ol style="list-style-type: none"> 1.Надання вчителям статусу держслужбовців. 2.Законодавче забезпечення позаблокового статусу України. 3.Сприяти звільненню пенсіонерів, які працюють, від усіх видів податків. 4.Надання російській мові статусу другої державної.
ВО Свобода	<ol style="list-style-type: none"> 1.Провести люстрацію влади. 2.Скоротити термін перебування на посаді Президента до 4 - х років. 3.Встановити обов'язкову перевірку держслужбовців та кандидатів на виборні посади з допомогою поліграфа («детектора брехні») на причетність до корупційних дій, співпраці з іноземними спецслужбами та подвійного громадянства. 4. Обмежити термін дії парламенту та місцевих рад з п'яти до трьох років. Скоротити кількість народних депутатів України у парламенті до 300. 5.Запровадити дактилоскопічне голосування (за відбитком пальця) з метою забезпечення винятково особистої участі народних депутатів у роботі парламенту. 6.Забезпечити територіальним громадам право відкликати депутатів місцевих рад, суддів місцевих судів та право висловити недовіру голові виконавчого комітету, землевпоряднику і керівникові відділу внутрішніх справ шляхом плебісциту. 7.Дозволити усім психічно здоровим та несудимим громадянам України вільно набувати і володіти вогнепальною і холодною зброєю. 8.Прирівняти у кримінальному законодавстві

	незаконне здійснення абортів до замаху на вбивство. 9.Відновити ядерний статус України. 10.Винести на всеукраїнський референдум питання про зміну статусу Криму з автономного на обласний та скасувати спеціальний статус міста Севастополя.
Фронт Змін	-----

Висновки:

- за кількісними показниками:

1) на підставі проведеного кількісного контент – аналізу, нам вдалося встановити, що у ВО «Батьківщина» найвищі кількісні показники 16 – ти індикаторів (народ, справедливість, добробут, професіоналізм/професійний, відповідальність, корупція, безпека, соціальний захист, місцеве самоврядування, молодь, освіта/наука, культура, реформа/реформування, технології/інновації, глобалізація, інвестиції). Це, на нашу думку, пояснюється не лише частотою апелювання до даних понять, але насамперед величезним обсягом програми цієї політичної партії, яка в рази перевищує обсяги програм інших партій («Наша Україна», Партія регіонів, ВО «Свобода», Фронт Змін), що становлять об'єкт дослідження;

2) у програмі політичної партії «Наша Україна» лише індикатор «чесність» кількісно перевищує показники програм інших партій (за винятком ВО «Батьківщина», де він тотожний);

3) найвищі кількісні показники індикатора «патріотизм» було визначено у програмі Партії регіонів. Крім цього, щодо таких понять як «народ», «добробут», «професіоналізм/професійний», «відповідальність», «безпека», «міське самоврядування», «молодь», «освіта/наука», «культура», «технології/інновації», «глобалізація», «інвестиції», то за показниками програма Партії регіонів одноосібно зайняла друге місце, поступившись програмі ВО «Батьківщина». Стосовно індикаторів «соціальний захист» та «реформа/реформування», то показники тотожні відповідно показникам програми «Нашої України» та ВО «Свобода»;

4) за показниками індикаторів «справедливість» і «патріотизм» програма ВО «Свобода» одноосібно посіла друге місце;

5) цікаво, що за показниками індикатора «корупція» програма політичної партії «Фронт Змін» одноосібно посіла друге місце (і це при тому, що за обсягом програма цієї політичної сили найменша);

- за УПП:

1) кожна політична партія, за винятком Фронту Змін змогла стосовно інших запропонувати виборцю унікальну політичну пропозицію. Відсутність УПП в програмі партії «Фронт Змін», на нашу думку, пояснюється її недостатньою розробленістю, а також тим, що їй не надають особливого значення. Вочевидь представники «Фронту Змін» розраховують на популярність свого лідера А. Яценюка;

- за інтенсивністю вживання:

1) найвища інтенсивність вживання індикаторів «реформа/реформування», «інвестиції» визначено у програмі ВО «Батьківщина»;

2) за інтенсивністю вживання індикаторів «народ», «чесність», «патріотизм», «безпека», «соціальний захист» програма політичної партії «Наша Україна» посіла перше місце;

3) найвища інтенсивність вживання індикаторів «професіоналізм/професійний», «освіта/наука», «глобалізація» зафіксовано у програмі Партії регіонів;

4) щодо найвищої інтенсивності вживання індикаторів «справедливість», «добробут», «відповідальність», «корупція», «місцеве самоврядування», «молодь», «культура», «технології/інновації», то тут перше місце посіла програма Фронту Змін;

5) програма ВО «Свобода» за інтенсивністю вживання індикаторів «безпека» поділила друге місце з програмою Партії регіонів, «патріотизм» посіла лише третє місце, поступившись програмам «Нашої України» і Партії регіонів, «реформа/реформування» - друге місце, поступившись програмі ВО «Батьківщина»;

6) цікаво, що інтенсивність вживання індикаторів у «чесність» (у програмах Партії регіонів, ВО «Свобода», Фронт Змін), «патріотизм» (Фронт Змін), «добробут» (ВО «Свобода»), «професіоналізм/професійний» (Фронт Змін), «корупція» («Наша Україна», Партії регіонів, ВО «Свобода»), «безпека» (Фронт Змін), «соціальний захист» (ВО «Свобода», Фронт Змін), «молодь» («Наша Україна»), «реформа/реформування» (Фронт Змін), «глобалізація» («Наша Україна», ВО «Свобода», Фронт Змін), «інвестиції» (Фронт Змін) тотожна нулю.